

การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน
ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์
ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Development Model of Building a Vocational Training Course in
Home Economics Handicrafts Cooperative Occupational Groups,
Koh Kret Subdistrict Nonthaburi Province

วิไล สุทธิจิตรทิวา
WILAI SUTTIJITTIWA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน
ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์
ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Development Model of Building a Vocational Training Course in
Home Economics Handicrafts Cooperative Occupational Groups,
Koh Kret Subdistrict Nonthaburi Province

วิไล สุธิจิตรทิวา
WILAI SUTTIJITTIWA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น
ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี

ชื่อ นามสกุล วิไล สุทธิจิตรทิวา

ชื่อปริญญา คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา คหกรรมศาสตร์

คณะ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.วไลภรณ์ สุทธา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมทรง สีสลายน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นवलแข ปาลิวนิซ)

..... กรรมการ
(ดร.วไลภรณ์ สุทธา)

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อนุมัติให้รับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาค
หกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

..... คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชฎาภรณ์ กี่อาริโย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ชื่อ สกุล	วิไล สุทธิจิตรทิวา
ชื่อปริญญา	คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา และคณะ	คหกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ตามความต้องการ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ 3) ผลของการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ที่สร้างขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจง คือ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่สร้างขึ้นที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มประชากรมีความสนใจในหลักสูตรด้านงานประดิษฐ์มากที่สุด ได้แก่ วิชาการประดิษฐ์ของชำร่วย รองลงมา ได้แก่ การปั้นแป้งดอกไม้ไทย และการทำดอกไม้จันทร์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.57, 4.30 และ 4.20 ตามลำดับ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสร้างหลักสูตรการประดิษฐ์ของชำร่วย ในรูปแบบตุ๊กตานกฮูก โดยใช้แนวคิดของทาบา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและสำรวจความต้องการ 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การประเมินผล โดยหลักสูตรที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 5 แผน ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย 2) วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์ 3) ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์ 4) การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม 5) การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขายตุ๊กตานกฮูกหอม โดยใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

ผลของการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ 83.33) และมีคะแนนด้านผลงานอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ 90.00) จากการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.58

คำสำคัญ : การสร้างหลักสูตร, หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน และคหกรรมศาสตร์

Thesis title	The Development Model of Building a Vocational Training Course in Home Economics Handicrafts Cooperative Occupational Groups, Koh Kret Subdistrict Nonthaburi Province
Author	Wilai Suttijittiwa
Degree	Master of Home Economics
Major program	Home Economics
Academic Year	2014

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the demand for short-term vocational training courses in home economics 2) create a training curriculum of home economics profession short of demand. Handicrafts Cooperative Occupational Groups Koh Kret, Nonthaburi and her 3) the effects of short-term vocational training courses in home economics created The population in this study were selected purposively is a group of professional arts cooperative. Koh Kret Nonthaburi number 30 was used in the questionnaire and short-term training courses in home economics. Data analysis and statistics used were percentage, average, and standard deviation. The results were as follows:

The population with an interest in the course of the invention include most academic inventor gift, followed by molding the dough flowers Thailand. And the flowers The average score of 4.57, 4.30 and 4.20 respectively Thus, the curriculum invention gift. Style stuffed owl The concept of Taba comprises seven stages: 1) analysis of problems and needs for 2) define the aims of the course 3) selection of content 4) held a substantive 5) selection of a learning experience, 6) experience. Learning and 7) evaluation of the course, created consisting of five plans include 1) a basic knowledge about the inventor of the gift 2) materials and fabrication techniques stuffed owl onion 3) Knowledge of design creation. 4) the invention onions stuffed owl 5), costing and pricing onion stuffed owl. The six-hour period

The results of the program found that participants with a performance favorably (83.33 percent) and a rating of the portfolio is in good shape (90.00 percent) from the satisfaction of the participants are. the most satisfied are averaging 4.58

Keywords : Creating Course, Short Course. and Home Economics

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จาก ดร. วไลภรณ์ สุทธา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำทุกขั้นตอนจนงานวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์สมทรง สีสลายน และรองศาสตราจารย์นวลแข ปาลิวนิช เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิรติ ไสยศ นางสาวนิอร ดาวเจริญพร ดร.จิระ จิตสุภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกพล อ่อนน้อมพันธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชญา ฉัตรวิชญะ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารทุกท่านที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน และร่วมทุกข์ร่วมสุข เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือการทำวิทยานิพนธ์ เสมอมา

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาหลักสูตรคหกรรม-ศาสตร์มหาบัณฑิตที่ประสิทธิภาพประสิทธิผลประสาวิชาความรู้อันมีค่าแก่ผู้ศึกษา

ขอบคุณ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม และประมวลผลข้อมูลงานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ

ท้ายที่สุดของความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณด้วยความรักและความเคารพเป็นอย่างสูง ขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

วิไล สุทธิจิตรทิวา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
Abstract	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ณ)
สารบัญภาพ	(ญ)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 สมมติฐาน	4
1.5 กรอบแนวความคิด	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.7 นิยามศัพท์	8
1.8 คำสำคัญ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ	9
2.2 การฝึกอบรมวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์	13
2.3 ความรู้เกี่ยวกับศิลปประดิษฐ์	14
2.4 หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	25
2.5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม	45
2.6 ข้อมูลกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	57
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก จ	ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน หลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกยูงหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัด นนทบุรี	177
ภาคผนวก ฉ	รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม ใบลงเวลาอบรม และภาพกิจกรรม กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	181
ประวัติการศึกษาและการทำงาน		190

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	74
4.2	75
4.3	77
4.4	80
4.5	83
4.6	84

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	7
2.1	ทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมาสโลว์	11
2.2	แผนที่เกาะเกร็ด	57
2.3	ผลิตภัณฑ์ผ้าห่มภาชนะเครื่องปั้นดินเผา	58
2.4	ผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก	58
2.5	ผลิตภัณฑ์จากผ้าใยบัว	59
2.6	ผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติก	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งโลกอาชีพ ผลิตผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยี สร้างคุณค่าสู่สากล โดยมีเป้าหมายเป็นแหล่งการศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีเชิงบูรณาการที่เข้มแข็งและได้มาตรฐานสากล สร้างคนคุณภาพสู่โลกอาชีพ (สร้างคนเก่งและคนดีที่มีทักษะวิชาชีพ) ให้บริการวิชาการแก่สังคมโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง (กอนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2556) การดำเนินการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนของสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางและจัดทำแผนการบริการวิชาการตามจุดเน้นของมหาวิทยาลัยให้ตรงกับความต้องการในการรับบริการวิชาการของชุมชนและสังคมให้สนองตอบความต้องการและเป็นที่ยอมรับของชุมชนภาครัฐ และเอกชน หน่วยงานวิชาชีพ สังคมได้อย่างมีคุณภาพ จึงควรมีการสำรวจความต้องการของชุมชนและสังคมต่อการรับบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้าไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต และยกระดับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนและสังคมเกิดการขยายตัวอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริการวิชาการแก่สังคม โดยเฉพาะการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ คหกรรมศาสตร์ ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคมมาตลอด และได้จัดอบรมด้านวิชาชีพ ในลักษณะหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้สามารถสนองความต้องการของผู้เข้าอบรมได้เพียงส่วนหนึ่ง และยังมีผู้เสนอความต้องการเข้าอบรมในวิชาต่าง ๆ อีกจำนวนมาก

การฝึกอบรมวิชาชีพจึงเป็นกระบวนการในการพัฒนาคน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ส่งผลให้คนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ช่วยนำความรู้ไปเลี้ยงชีพ หรือประกอบอาชีพ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ศิวะ (2549) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีระบบ ระเบียบวิธีการ เพื่อวัตถุประสงค์แห่งความต้องการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในทางบวก จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการฝึกอบรมวิชาชีพข้างต้น เป็นการฝึกอบรมวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรที่มีอยู่ของท้องถิ่นมาสร้างงานสร้างรายได้

และอาชีพเป็นประโยชน์ต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ดังที่สมาคมคหกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย (2542) กล่าวว่า คหกรรมศาสตร์เป็นศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทาง วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยมุ่งพัฒนาครอบครัวด้วยการจัดการทรัพยากร บุคคล วัสดุ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาอาชีพ และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตความมั่นคงของสถาบัน และสังคม จากการวิจัยของ บุญญศักดิ์ (2551) เรื่องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพของ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่าการจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ได้มีการจัดฝึกอบรมวิชาชีพรวม 5 ประเภทรายวิชา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม ธุรกิจพาณิชยกรรม เกษตรกรรม และ ศิลปหัตถกรรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เลือกเข้าอบรมประเภทรายวิชาคหกรรม ในราย วิชา เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ศิลปประดิษฐ์ อาหารและโภชนาการ ซึ่งอาจเป็นเพราะการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสู่ตระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์สามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพได้จริง ทำให้มีคุณภาพชีวิตดี ขึ้น

เกาะเกร็ด เป็นตำบลแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรดินดี ผลไม้หลากหลาย ประชากรมีทักษะในการประกอบอาชีพ มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของครัวเรือน ประกอบกับพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด ตั้งอยู่บนเกาะ มีแม่น้ำเจ้าพระยาล้อมรอบ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม คือ การทำเครื่องปั้นดินเผา รวมไปถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ เป็นตำบลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านโอท็อป ต้นแบบภาค กลาง หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป จังหวัดนนทบุรีมีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับจังหวัด ซึ่งกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่เกาะ เกร็ด เกิดจากการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านชาวอิสลามในชุมชนตำบลเกาะเกร็ด ตั้งขึ้นเมื่อปี 2548 จนถึงปัจจุบัน โดยมีคุณลัดดา วันยาเล ประธานกลุ่มฯ ตั้งอยู่เลขที่ 53/1 หมู่ 3 ตำบล เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมากมาย ได้แก่ กรม ส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน ได้มีการทำผ้าบาติก ซึ่งมีจุดเด่น ของผลิตภัณฑ์คือ มีลวดลายที่สวยงามและไม่ซ้ำแบบ โดยเฉพาะนำมาเป็นของใช้ เนื้อผ้านุ่ม บาง เบาซึ่กทำความสะดวกสบาย และนำมาสอนให้แก่กลุ่มแม่บ้านมุสลิมที่อยู่ละแวกเดียวกัน ทำให้ แม่บ้านมีรายได้จากการรวมกลุ่มตรงนี้ จนปัจจุบันได้มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น นอกจากการทำผ้า บาติกแล้ว ยังมีการจำหน่ายผ้าใยบัว ผ้าห่มภาชนะเครื่องปั้นดินเผา ของชำร่วย ซึ่งซื้อมา จากกลุ่มอื่นเพื่อมาจำหน่ายในกลุ่ม จากการได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจ และสัมภาษณ์ประธานกลุ่มฯ พร้อมสมาชิกในชุมชนนั้น ปัญหาที่พบ คือ มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นแบบเดิม ๆ บางอย่างต้องมีการซื้อ มา เพื่อจำหน่าย ในราคาที่สูง ทำให้ขายได้ยากลำบาก สมาชิกจึงมีความคิดที่อยากจะสร้างผลิตภัณฑ์ ขึ้นมาใหม่ เช่น ด้านอาหาร งานประดิษฐ์ การแปรรูปอาหาร งานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า เป็นต้น

เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมที่กลุ่มนี้ อีกทั้งเพื่อให้เป็นการตอบสนองของความต้องการของนโยบายคณะฯ และมหาวิทยาลัย ที่ให้มีการสำรวจความต้องการชุมชน หรือภาครัฐ หรือภาคเอกชน หรือหน่วยงานวิชาชีพ เพื่อการกำหนดทิศทาง และการจัดทำแผนบริการวิชาการตามจุดเน้นของมหาวิทยาลัย เพื่อสามารถพัฒนาชุมชน และทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามศักยภาพของตน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในงานบริการวิชาการแก่สังคม บุคลากรคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งหน่วยงานสนับสนุนให้มีบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อสร้างและพัฒนาอาชีพเดิม โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสำรวจความต้องการของชุมชน หรือภาครัฐ หรือภาคเอกชน หรือหน่วยงานวิชาชีพ เพื่อประกอบการกำหนดทิศทางและการจัดทำแผนการบริการทางวิชาการตามจุดเน้นของสถาบัน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้สำรวจความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน เพื่อนำผลสำรวจไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร และฝึกอบรม จากนั้นประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรที่จัดอบรม ซึ่งผลที่คาดว่าจะได้รับภายหลังการฝึกอบรมสมาชิกของกลุ่มสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของชุมชนและสังคมในพื้นที่ อีกทั้งเพื่ออยู่ในเกณฑ์มาตรฐานกำหนดของมหาวิทยาลัย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 ศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.2.2 สร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ตามความต้องการของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.2.3 ผลของการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี, 2556) โดยการเลือกเจาะจงกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพราะ เป็นกลุ่มอาชีพที่มีความสนใจในการพัฒนาอาชีพ และยังเป็นกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายในการให้บริการวิชาการของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน จากกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน และวิสาหกิจชุมชน ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 9 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มอาชีพสหกรณ์สุเหว่าแดงท่าอิฐ (อาหารแปรรูป)
2. กลุ่มอาชีพสหกรณ์จักสานพลาสติกเกาะเกร็ด (จักสานพลาสติก)
3. กลุ่มขนมมวงกลเกาะเกร็ด (ขนมมวงกล)
4. กลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด (เครื่องปั้นดินเผา)
5. กลุ่มอาชีพส่งเสริมสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ต้นไม้มวงกล)
6. กลุ่มอาชีพสิ่งประดิษฐ์อิสระจากผ้าใยบัว (ผ้าใยบัว)
7. กลุ่มสตรีศิริร่วมพัฒนา 2 (เกาะเกร็ด) (ขนมไทย)
8. กลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์ตำบลบางตะไนย์ (น้ำพริกเผา)
9. กลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์ตำบลบางพลับ (จักสาน)

1.4 สมมติฐาน

1.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.4.1.1 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย งานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า และงานประดิษฐ์ ทั้งนี้ไม่ได้มีการสำรวจในเรื่องงานอาหารและการแปรรูปอาหาร เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นชาวมุสลิม จึงมีข้อจำกัดในเรื่องวัตถุดิบในการทำอาหาร

1.4.1.2 สร้างหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ตามความต้องการของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยผู้ศึกษานำหลักสูตรที่มีคะแนนความ

ต้องการมากที่สุด จำนวน 1 หลักสูตร มาสร้างเป็นหลักสูตร โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท
หลักสูตร

20

1) งานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า จำนวน 10 หลักสูตร ดังนี้

- 1.1) กล่องจากผ้า
- 1.2) ที่ใส่จดหมาย
- 1.3) ซองใส่นามบัตร
- 1.4) กระเป๋าชอปปิ้ง
- 1.5) การเขียนลวดลายบนผ้าบาติก
- 1.6) การทำไดอารีจากผ้าทอพื้นเมือง
- 1.7) พวงกุญแจจากผ้าไทย
- 1.8) ซองมือถือจากผ้าบาติก
- 1.9) การทำกระเป๋าอริกามิ
- 1.10) การพับผ้าเช็ดหน้า

2) งานประดิษฐ์ จำนวน 10 หลักสูตร ดังนี้

- 2.1) การทำดอกไม้จันทน์
- 2.2) การร้อยพวงกุญแจคริสตัล
- 2.3) การประดิษฐ์ของชำร่วย
- 2.4) การทำเดคูพาจ
- 2.5) ของที่ระลึกจากการบูร
- 2.6) กล่องดนตรี
- 2.7) ของที่ระลึกจากสมุนไพร
- 2.8) การปั้นแป้งดอกไม้ไทย
- 2.9) การประดิษฐ์พานพุทธบูชา
- 2.10) พวงมาลัยลูกบิด

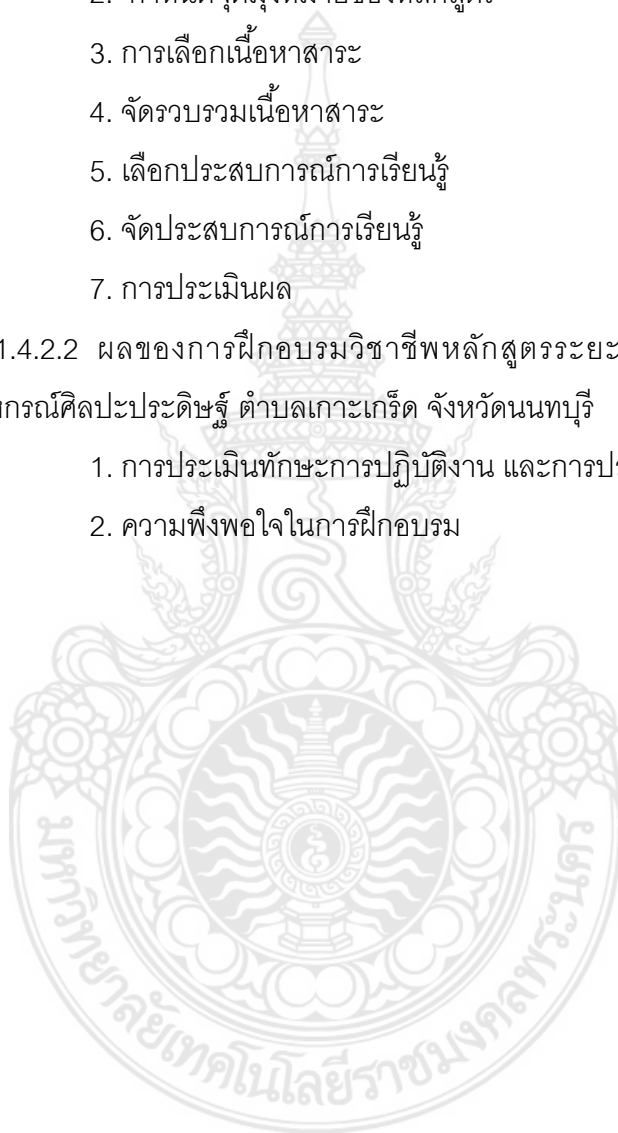
1.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1.4.2.1 รูปแบบของการสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

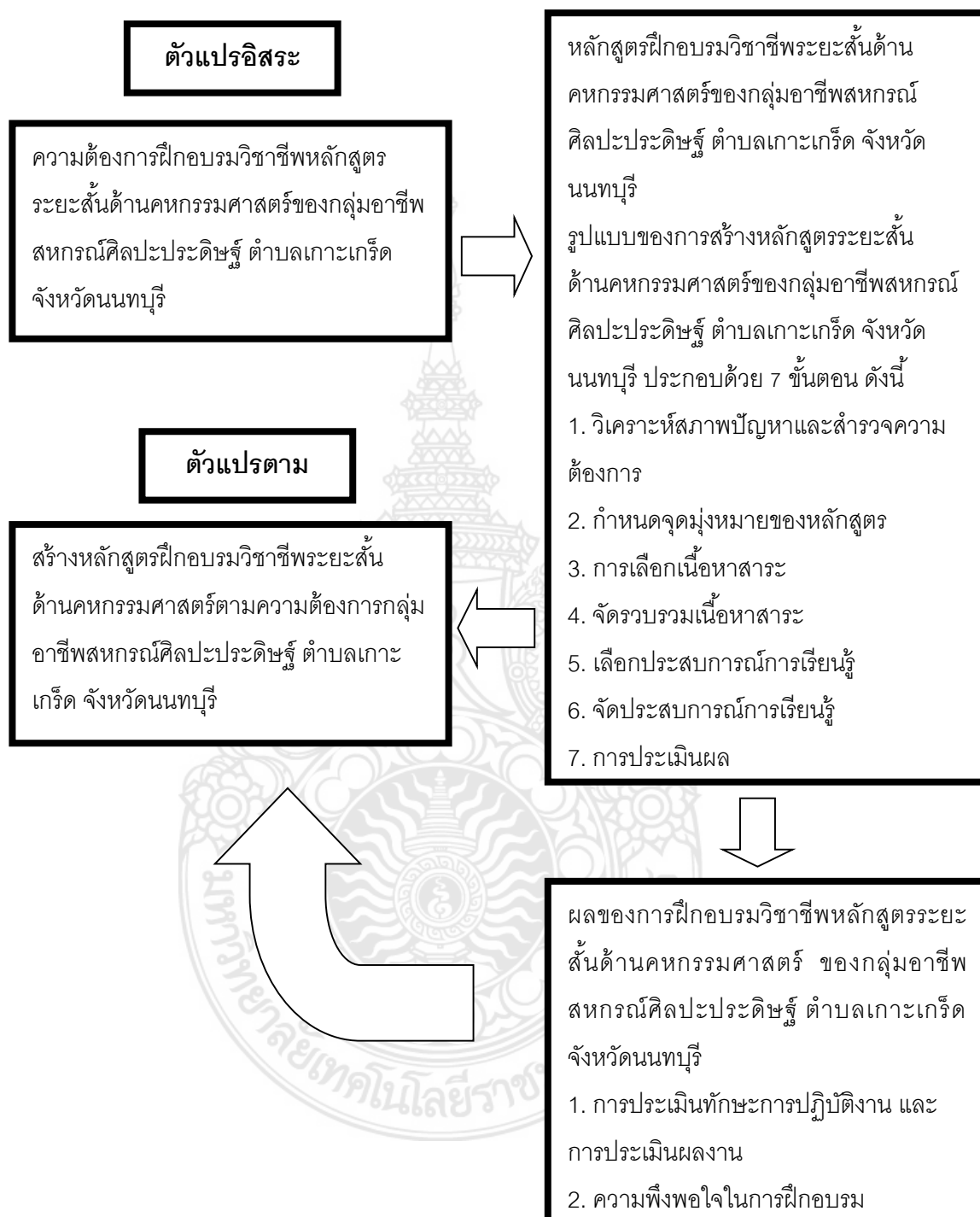
1. วิเคราะห์สภาพปัญหาและสำรวจความต้องการ
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การเลือกเนื้อหาสาระ
4. จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผล

1.4.2.2 ผลของการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน
2. ความพึงพอใจในการฝึกอบรม

1.5 กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.6.2 เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมอาชีพเดิม และสร้างอาชีพใหม่ให้แก่ตนเอง และชุมชน เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.7 นิยามศัพท์

1.7.1 การสร้างหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่มาของหลักสูตร ได้แก่ การศึกษาความต้องการ การออกแบบหลักสูตร การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

1.7.2 กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่เกาะเกร็ด เกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกแม่บ้านชาวอิสลามในชุมชน ตำบลเกาะเกร็ด เพื่อทำกิจกรรมฝึกอบรมด้านคหกรรมศาสตร์

1.7.3 ความต้องการอบรมวิชาชีพระยะสั้น หมายถึง ความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม ความรู้สาขาอาชีพ ตามขั้นตอน กระบวนการตามหลักสูตรที่กำหนด เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยมี การจัดกิจกรรมระยะเวลาไม่เกิน 3 วัน โดยมีขั้นตอน วิธีการที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางด้านอาชีพ และเพิ่มความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานด้านคหกรรมศาสตร์

1.7.4 ผลของการฝึกอบรม หมายถึง การประเมินผลงานในการอบรมวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หลังจากได้รับการฝึกอบรมซึ่งจะประเมินในประเด็นต่อไปนี้

1.7.4.1 ทักษะในการปฏิบัติงาน หมายถึง คะแนนจากผลงานที่ได้ โดยใช้แบบ วัดทักษะการปฏิบัติงาน แบบ Rubric Scale ประกอบด้วย 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

1.7.4.2 ความพึงพอใจในการฝึกอบรม หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบ มีความสุขการทำกิจกรรม ที่มีต่อวิทยากร วันเวลา วัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรม หัวข้อฝึกอบรม ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยสอบถามหลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรม

1.8 คำสำคัญ

การสร้างหลักสูตร หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น คหกรรมศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้าน
คหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีในครั้งนี้
ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วารสาร ตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโดยแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
- 2.2 การฝึกอบรมวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์
- 2.3 ความรู้เกี่ยวกับศิลปประดิษฐ์
- 2.4 หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
- 2.5 การประเมินผลการฝึกอบรม
- 2.6 ข้อมูลกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

2.1.1 ความหมายของความต้องการ

ความต้องการ มีลักษณะตามธรรมชาติที่มนุษย์ทั่วไปพึงปรารถนา ก่อให้เกิดความ
ต้องการ ความอยากได้ในสิ่งที่ตนขาดหายไป หรือเพิ่มพูนความต้องการให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการที่จะ
ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ พบว่านักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความ
ต้องการไว้ ดังนี้

นิชาภา (2550) ให้ความหมาย ความต้องการ คือ การแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง
ของมนุษย์ เนื่องจากได้รับแรงจูงใจอันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมแห่งการ
กระทำ อาจแสดงให้เห็นหรือซ่อนเร้น เพื่อปรารถนาให้ชีวิตมีความสุข ถ้าได้ในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งม
ีความต้องการทั้ง ด้านร่างกาย ด้านสังคม หรือ ด้านจิตใจ

แซนเดอร์ (Sanders, 1966) กล่าวว่า ความต้องการ คือ ความไม่เท่าเทียมกันหรือ ช่องว่างระหว่างสถานการณ์ในปัจจุบัน (Present situation) กับสถานการณ์ที่พึงประสงค์ (desired situation) และความต้องการของคนโดยทั่วไปแล้วจะมีสองชนิด คือ ความต้องการที่เขา ได้รับทราบดีว่าตนต้องการ เรียกว่า ความต้องการสำนึก (felt needs) และความต้องการที่เขาไม่ ทราบว่าตนต้องการ เรียกว่า ความต้องการแฝง (unfelt needs) ซึ่งเมื่อเขานึกได้ว่าตนมีช่องว่างหรือ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสถานะที่เขามีหรือเป็นอยู่กับสถานะที่เขาควรจะมีหรือควรจะเป็น ความต้องการแฝงนี้ก็กลายเป็นความต้องการสำนึก

บีแลนด์ และพาสซอส (Beland and Passos, 1975) ได้ให้ความหมายว่า ความ ต้องการ คือ พลังตามธรรมชาติที่อยู่ใต้อิทธิพลต่อความคิด ความรู้ ร่วมกับความรู้สึกและ อารมณ์แสดงออกทางพฤติกรรมหรือความคิดเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ที่ไม่พอใจ จนกว่าจะเป็นที่พอใจ

ซิลเวอร์แมน (Silverman, 1975) ให้ความหมายว่า ความต้องการมาจากการที่ คนเราขาดความอุดมสมบูรณ์ ทั้งในร่างกายของเราและจากภาวะแวดล้อม จึงทำให้เกิดแรงขับ ขึ้นมาให้เกิดความต้องการ ความต้องการของคนบางเวลาจะมีมากบางเวลาน้อยแต่ก็มีความ ต้องการโดยตลอด

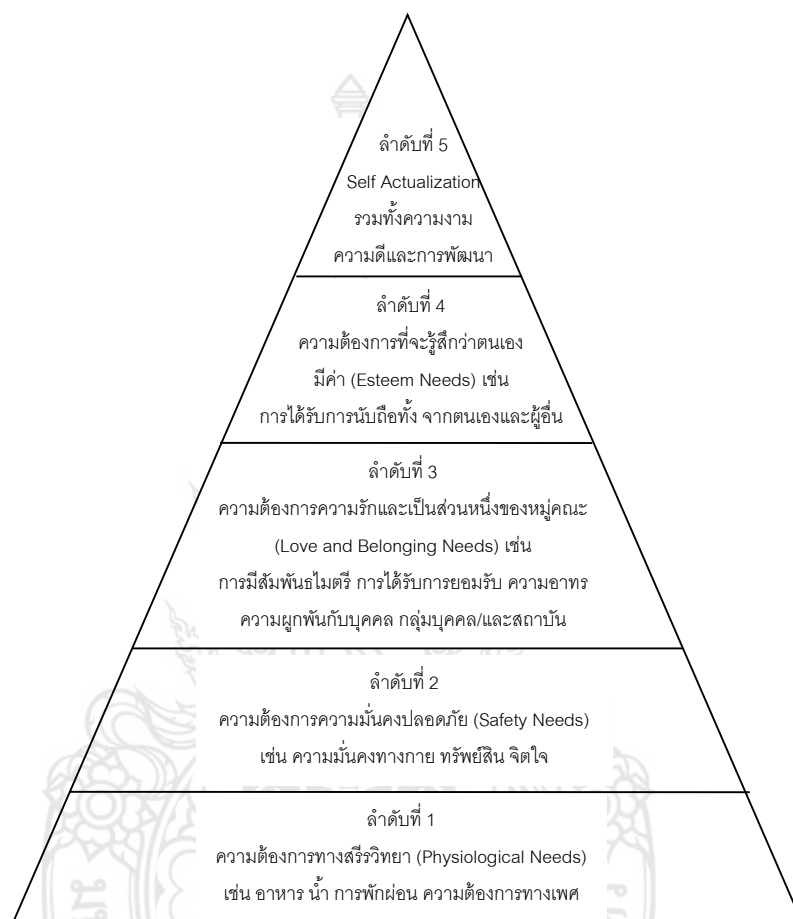
จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปความต้องการ หมายถึง ลักษณะทาง ธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์ ที่มีความอยากที่จะได้ อยากที่จะมี อยากที่จะทำ อยากที่จะเป็น เพื่อ สนองตอบความต้องการให้เกิดความสมดุลในสิ่งที่ขาดหายไป มนุษย์โดยทั่วไปจะมีความต้องการ ด้วยกัน 3 ด้าน คือ ความต้องการด้านจิตใจ ความต้องการด้านร่างกาย และความต้องการด้าน สังคม

2.1.2 ประเภทของความต้องการ

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H. Maslow , 1908-1987 อ้างถึงใน วิไลรัตน์(2548) ได้ศึกษาและแบ่งความต้องการพื้นฐาน (Basic Need) ของมนุษย์ออกเป็นลำดับขั้น(Hierarchy of needs) ตั้งแต่ขั้น ต่ำสุดไปถึงขั้น สูงสุด เขาให้ความเห็นว่ามนุษย์จะต้องตอบสนองความต้องการใน ขั้นแรกเสียก่อน แล้วจึงค่อยพัฒนาความต้องการไปสู่ขั้นที่สูงต่อไป มนุษย์จะดิ้นรนเพื่อให้ ได้ในสิ่งที่ตนต้องการโดยเฉพาะความต้องการทางด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดของชีวิต ก่อนที่จะดิ้นรนให้ได้มาซึ่งความรัก ชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นต้น

มาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการไว้ 7 ขั้น แต่ในที่นี้จะกล่าวเพียง 5 ขั้น เท่านั้น คือ ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง (Self Actualization) ทั้งนี้เพราะถ้าคนพัฒนาขั้น

มาถึงขั้นนี้ก็จะมีความต้องการหรือพัฒนาขึ้นไปสู่ขั้น 6 และ 7 ได้เอง เพราะทั้งสองขั้นสุดท้ายเป็นคุณสมบัติของขั้นที่ 5 (วีโลร์ตัน, 2548) ดังภาพ 2.1

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมาสโลว์
ที่มา : วีโลร์ตัน (2548)

2.1.2.1 ความต้องการทางสรีรวิทยา (Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานขั้นแรกที่สำคัญที่สุด มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การหลับนอน การขับถ่าย ฯลฯ ความต้องการในขั้นนี้จะขาดไม่ได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาด ร่างกายจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ทั้งที่เหมาะสม และไม่เหมาะสมออกมา เพื่อเป็นการตอบสนองของความ ต้องการดังกล่าว เช่น เด็กที่มีฐานะยากจนไม่มีเงินซื้ออาหารกลางวันรับประทาน บางคนจะไม่ยอมไปโรงเรียนหรือบางคนแอบลักขโมยเงินของเพื่อนเพื่อไปซื้ออาหาร ทั่วๆ ที่รู้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และจะต้องถูกลงโทษก็ตาม

2.1.2.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการ ความมั่นคง ปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกปลอดภัยจากการคุกคาม ความต้องการ ค้ำครอง ปกป้องในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการที่จะอยู่ในระเบียบตลอดจนการหลีกเลี่ยง

2.1.2.3 ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ (Love and Belonging Needs) หมายถึง ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ และถูกเป็นเจ้าของจากผู้อื่น ต้องการมีความสัมพันธ์และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะที่ตนเกี่ยวข้องกับ คนที่รู้สึกว่าเป็นตัวเอง เหนงา ไม่มีเพื่อน รู้สึกว่าไม่มีใครรัก หรือไม่รู้ว่าจะรักใคร เป็นผู้ที่ขาดความต้องการในขั้นนี้ ถ้าขาดมากก็ยิ่งมีความต้องการมาก และถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็จะแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมาตัวอย่างเช่น เด็กที่ไม่ได้รับความรักจากพ่อแม่ ก็จะแสวงหาความรักจากที่อื่นมาชดเชย หรืออาจมีการแสดงออกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ขโมยของจากห้างสรรพสินค้า หรือแกล้งเพื่อนๆ ในห้องเรียน เป็นการเรียกร้องความรัก และความสนใจจากพ่อแม่ เป็นต้น

2.1.2.4 ความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Esteem Needs) หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะได้รับการยกย่องนับถือ ทั้งจากตนเองและบุคคลอื่นว่าตน มีความสามารถมีคุณค่าและมีเกียรติ ผู้ที่มีความสมปรารถนา ความต้องการในขั้นนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีประโยชน์ และมีค่า ตรงข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการในขั้นนี้จะรู้สึกว่าตนไม่มีความสามารถ มีปมด้อย และมองโลกในแง่ร้าย ความต้องการประเภทนี้ มีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น นักศึกษาบางคนใช้จ่ายเงินทองเกินฐานะของตนเองโดยซื้อ โทรศัพท์มือถือ ใช้เสื้อผ้าที่มียี่ห้อจากต่างประเทศ ฯลฯ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เพื่อนๆ และคนอื่นยกย่องและยอมรับตนเอง เป็น

2.1.2.5 ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตามสภาพที่แท้จริง และพัฒนาตามศักยภาพของตน (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้จัก และเข้าใจสภาพที่แท้จริงที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าใจถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของตนเองโดยไม่มี การปกป้อง และบิดเบือน และกล้าที่จะเปิดเผยทั้งส่วนดีและส่วนเสียของตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ อารมณ์และความรู้สึก มีสติในการปรับตัวและเปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย นำตื่นเต้น และมีความหมาย กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตนเป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบ ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน เพราะมีน้อยคนที่จะได้ถึงขั้น Self Actualization อย่างสมบูรณ์ (วิลโลว์ตัน, 2548)

สรุปประเภทของความต้องการตามแนวความคิดของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H.Maslow) ได้กำหนดความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็นลำดับขั้น 5 ขั้น ได้แก่ ความต้องการทางสรีรวิทยา ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง และพัฒนาไปสู่ขั้นสูงเพื่อความอยู่รอดของชีวิต

2.2 การฝึกอบรมวิชาชีพด้านคหกรรมศาสตร์

2.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความชำนาญ เป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงาน กิจกรรม หรือหน้าที่การงานอาชีพ การฝึกอบรมอาจเป็นเรื่องเฉพาะที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จของบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กร ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้แตกต่างกันดังนี้

กฤษณ์ (2548) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อให้มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิระ (2549) การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีระบบ ระเบียบ วิธีการ เพื่อวัตถุประสงค์แห่งการต้องการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในทางบวก เป็นเป้าหมายที่สำคัญที่องค์กรที่ต้องการ

สมชาติ และ อรจรรย์ (2550) กล่าวถึง การฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) ความชำนาญ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ชาญ (2550) กล่าวว่า ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในบรรดาปัจจัยทางการบริหารทั้งหลายไม่ว่าจะเป็น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ฯลฯ “คน” นับว่าเป็นปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับทรัพยากรอื่นๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า ทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญและทรงคุณค่ามากกว่าทรัพยากรอื่นๆ ทั้งหมด กล่าวคือ ทรัพยากรอื่นๆ เมื่อใช้ไปแล้วย่อมมีการเสื่อมสลาย สึกหรอหรือหมดไปในที่สุด แต่คนหรือทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ เพิ่มคุณค่าได้ และสามารถนำกลับมาใช้ได้อยู่เสมอๆ อีกทั้งจะยังมีประสิทธิภาพ

มากขึ้น เพราะ “คน” จะมีการสะสมความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงาน หรือพัฒนางานให้ดีขึ้นได้

Good (1973) กล่าวว่า เป็นความพยายามในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อปรับปรุงการทำงานของผู้ปฏิบัติงานโดยออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นที่ระบุไว้ ทั้งนี้เพื่อการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งขององค์กรและบุคคล

สรุปการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) ความชำนาญ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงานซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรมีความสามารถเฉพาะตัวสูงขึ้น และทำให้บุคคลนั้น มีความเจริญก้าวหน้า

2.3 ความรู้เกี่ยวกับศิลปะประดิษฐ์

2.3.1 ความหมายของศิลปะประดิษฐ์ จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง พบว่า คำว่า ศิลปะประดิษฐ์ มีการเขียนอยู่ 2 ประเภท คือ “ศิลปะประดิษฐ์” กับ “ศิลปประดิษฐ์” แต่สำหรับงานวิจัยเล่มนี้ของใช้คำว่า “ศิลปะประดิษฐ์” ทั้งนี้เพื่อเป็นการเข้าใจความหมายตรงกัน

วรรณรัตน์ (2524) กล่าวว่า ศิลปะประดิษฐ์ คือ งานศิลปะชนิดหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นด้วยความประณีตบรรจง มีความละเอียดอ่อนทางด้านฝีมือมาก และในขณะเดียวกันความประณีตละเอียดอ่อนนั้นก็มีความค่าทางความสวยงามผสมอยู่ด้วย ลักษณะเด่นชัดของงานประเภทศิลปะประดิษฐ์ คือ เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ผลงานด้วยมือเป็นงานที่ใช้ความพากเพียรละเอียดลออมากกว่าเครื่องจักร ซึ่งงานศิลปะประดิษฐ์นี้ ในอเมริกาและยุโรปเป็นที่ยกย่องเชิดชูมาก เพราะถือกันว่าเป็นผลงานที่ทำขึ้นด้วยมือและเป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้ทำอย่างแท้จริง

ชัยณรงค์ (2532) กล่าวว่า ศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมทางศิลปะที่ครอบคลุมกว้างขวางมาก บางครั้งยากที่จะชี้ออกมาได้ว่าแตกต่างจากกิจกรรมการระบายสีและการพิมพ์อย่างไร

วิรุณ และคณะ (2544) กล่าวถึง กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ไว้ว่ากิจกรรมศิลปะประดิษฐ์วัสดุเป็นทัศนศิลป์สมัยใหม่นิยมใช้วัสดุจริง ต่อประกอบเข้าด้วยกันสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะวัตถุหรือวัสดุต่างๆ ที่คุ้นเคยจะช่วยให้เราสื่อสารความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับวัสดุเหล่านั้นได้ดี การประดิษฐ์วัสดุเป็นการสร้างสรรค์รูปทรง และวัตถุหรือวัสดุต่างๆ เข้าด้วยกัน ต้องใช้

จินตนาการถึงรูปทรงที่จะสร้างสรรค์และต้องเลือกสรรสิ่งต่างๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน หรือตัดตกแต่ง
สิ่งต่างๆ เหล่านั้น ให้สอดคล้องกับจินตนาการที่คาดหวัง

รฤกชาติ (2553) กล่าวว่า ศิลปะประดิษฐ์ ทำขึ้นเพื่อความสวยงาม สร้างความสุข
ใจแก่ผู้ประดิษฐ์ และผู้พบเห็น เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างสมาธิ ปัญญา ส่งเสริม
ความคิด ประหยัด และรู้คุณค่าของวัสดุ โดยการนำของใช้แล้วและเศษวัสดุมาดัดแปลงสร้างสรรค์
เป็นผลงานที่มีคุณค่าและประโยชน์ใช้สอย

สรุป งานศิลปะประดิษฐ์เป็นงานศิลปะที่สร้างสรรค์ด้วยมือเป็นหลัก และใช้
ความคิดสร้างสรรค์เพื่อประดิษฐ์ผลงานออกมาให้มีความสุข เหมาะสมกับการนำไปใช้สอย
เช่น การทำดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุเหลือใช้

2.3.2 ลักษณะของงานศิลปะประดิษฐ์ ในปัจจุบันงานศิลปะประดิษฐ์มีการแบ่งลักษณะ
ตามงานประดิษฐ์ออกเป็น 2 ประเภท (จรรยา, 2553)

2.3.2.1 งานประดิษฐ์ทั่วไป เป็นงานประดิษฐ์ที่ไม่มีความเป็นมาจากบรรพบุรุษ
หรือท้องถิ่น กล่าวคือ เป็นงานประดิษฐ์ที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำไปประดิษฐ์ได้โดยอาศัย
การศึกษาจากตำรา เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ หมวก ตุ๊กตา เครื่องเล่นต่างๆ และกรอ
รูป เป็นต้น

2.3.2.1 งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยเป็นงานประดิษฐ์ที่สืบทอดมาจากบรรพ
บุรุษ หรือเป็นงานประดิษฐ์ที่มีเฉพาะในท้องถิ่นนั้นๆ โดยส่วนมากเป็นการสืบทอดจากผู้ใหญ่ใน
ครอบครัวมาสู่ลูกหลาน งานประดิษฐ์หลายอย่างทำขึ้นเพื่องานประเพณีทางศาสนา เช่น พานพุ่ม
มาลัย เครื่องแขวน บายศรี และบางอย่างก็ทำขึ้นเพื่อความสวยงาม สนุกสนาน ภายในครอบครัว
เช่น ว่าวไทย รถลาก ตุ๊กตา เป็นต้น

2.3.3 ประเภทของศิลปะประดิษฐ์ งานศิลปะประดิษฐ์เป็นชิ้นงานที่ผลิตขึ้นเพื่อนำไปใช้
สอยให้เกิดประโยชน์โดยมีความประณีตสวยงาม เช่น เพื่อเป็นเครื่องใช้ ของเล่น เครื่องประดับ
เครื่องตกแต่ง และเครื่องใช้ในงานพิธี แล้วยังทำให้เกิดความสบายใจ มีสมาธิ ใช้เวลาว่างให้เกิด
ประโยชน์ และเพิ่มรายได้ ซึ่งงานศิลปะประดิษฐ์แต่เดิมนับแต่เดิมนับปัจจุบันมีการแบ่งประเภทไว้แตกต่างกัน
ดังนี้

2.3.3.1 การแบ่งประเภทงานศิลปะประดิษฐ์แต่เดิม ซึ่ง วรรณรัตน์ (2524) ได้แบ่ง
ประเภทของงานศิลปะประดิษฐ์เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) งานศิลปะประดิษฐ์ประเภททำขึ้นเพื่อมาใช้สอย เช่น การนำวัสดุเหลือใช้หรือวัสดุชนิดต่างๆ มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ประจำวัน ตัวอย่างเช่น การทำผ้าคลุมเตียงจากเศษผ้าสีต่างๆ โดยการนำมาเย็บปะติดต่อกัน หรือนำเศษผ้ามาเย็บเป็นกระเป๋าผ้า ปักประดิษฐ์บนเศษผ้าแต่ละชิ้นอย่างละเอียดละออ มีสีที่สวยงาม มีความประณีตในการปักกลดลาย มีผ้าลูกไม้ระบายขอบริมอย่างสวยงามเป็นชั้นๆ มีความสะอาดตาน่าใช้สอย

2) งานศิลปะประดิษฐ์ประเภททำขึ้นเพื่อความสวยงาม อาจจะมีผลของประโยชน์ใช้สอยมาผสมผสานอยู่บ้างแต่คุณค่าทางประโยชน์ใช้สอยน้อย มีคุณค่าทางสายตาและความรู้สึกโดยตรง เช่น ภาพผนังที่ประดิษฐ์จากเศษวัสดุต่างๆ ภาพผนังที่ทำจากเปลือกไม้ กิ่งไม้ ใบไม้แห้ง นำมาประดิษฐ์ให้เป็นรูปร่างเรื่องราว มีความสวยงามและวิธีการประดิษฐ์ที่ละเอียดลออ คุณประโยชน์ คือ สำหรับติดผนังตกแต่งห้องเพื่อความสวยงามสบายตาต่อผู้พบเห็น เป็นต้น

2.3.3.2 การแบ่งงานศิลปะประดิษฐ์ ในปัจจุบัน ซึ่ง จรรยา (2553) กล่าวว่า งานศิลปะประดิษฐ์สามารถนำมาใช้สอยในโอกาสต่างๆ ได้มากมาย ซึ่งปัจจุบันได้มีการปรับเนื้อหาเป็นงานประดิษฐ์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ประเภทเครื่องเล่น งานประดิษฐ์เครื่องเล่นส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนรู้และฝึกฝนจากผู้ใหญ่มาสู่ลูกหลานในบ้าน และมีการเผยแพร่กระจายจากเพื่อนมาสู่เพื่อน เช่น การประดิษฐ์ตุ๊กตา วาด และรถลาก เป็นต้น

2) ประเภทเครื่องใช้ งานประดิษฐ์เครื่องใช้ป็นงานที่ทำขึ้นเพื่อความสะดวกสบาย และเป็นเครื่องทุ่นแรงในการดำเนินชีวิต หรือประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน เช่น แจกัน ตะกร้า กระดิ่ง กระจาด และเข่ง เป็นต้น

3) ประเภทเครื่องตกแต่ง งานประดิษฐ์ตกแต่ง ทำขึ้นเพื่อความสวยงามเป็นสิ่งประดิษฐ์ให้กับบ้านเรือน นอกจากนี้บางชิ้นงานสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการใช้สอยได้ เช่น กรอบรูป โคมไฟ ภาพวาด งานแกะสลัก และดอกไม้ เป็นต้น

4) ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี งานประดิษฐ์เครื่องใช้ในงานพิธี ทำขึ้นเพื่อใช้ในการพิธีทางศาสนาในช่วงโอกาสต่างๆ และงานประเพณี เช่น งานลอยกระทง งานวันเข้าพรรษา งานวันออกพรรษา และงานศพ เป็นต้น งานประดิษฐ์ในงานพิธี เช่น พานพุ่ม มาลัย เครื่องแขวน บายศรี การจัดดอกไม้ในงานศพ เป็นต้น

2.3.4 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีคุณภาพจำเป็นต้องเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์อย่างเหมาะสม และถูกต้อง การรู้จักใช้และการดูแลรักษา

อุปกรณ์ในงานประดิษฐ์ทำให้เกิดความปลอดภัย ประหยัดและรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้ (จรรยา, 2553)

2.3.4.1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทของเล่น ได้แก่ กระดาษแข็ง กระดาษลูกฟูก กระดาษโปสเตอร์ กระดาษปกนิตยสาร ไม้ เชือก ลวด สี กาว ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ก่องกระดาษ ก่องพลาสติก เศษผ้า และกระป๋อง วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของเล่นต่างๆ ได้มากมาย ซึ่งมีทั้งชนิดที่เล่นได้ชั่วคราว และชนิดคงทนถาวร บางชนิดสามารถทำให้เกิดความเพลิดเพลิน และให้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ได้

1) คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความทนทานต่อน้ำ ทนต่อการขีดขูด ความยืดหยุ่น ความนุ่ม แข็ง ความหยวบ เรียบ ความมันวาว ด้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุ

2) อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ ได้แก่ มีด กรรไกร คีม เลื่อย เข็ม ด้าย แปรงทาสี ตะปู ค้อน ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของเครื่องเล่น และวัสดุที่ใช้ในการทำ การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์นั้น ต้องยึดหลักดังนี้ 1) ควรใช้ให้ถูกประเภทของวัสดุอุปกรณ์ 2) ควรใช้อย่างระมัดระวังและรู้จักวิธีการใช้ 3) ควรใช้แล้วเก็บไว้ที่เดิม 4) ควรซ่อมแซมเมื่ออุปกรณ์ชำรุด

2.3.4.2 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้ ได้แก่ หวาย ไม้ไผ่ ไม้ เชือก ลวด ปูนปลาสเตอร์ กระดาษแข็ง ผ้า พลาสติก สี กาว เซลลูล็อก เลคเกอร์ วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ได้มากมาย เช่น ตะกร้าหวี ตะกร้าผลไม้ กระจาด กระดิ่ง ไม้แขวนเสื้อ แจกัน ที่คั่นหนังสือ

1) คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความแข็งแรง ทนทาน ความสวยงาม ลวดลาย ความอ่อนนุ่ม ความเหนียว

2) อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ ได้แก่ มีด กรรไกร คีม เลื่อย และอุปกรณ์ที่ใช้เฉพาะงาน ได้แก่ เลื่อยตัดไม้ เหล็กหมาด มีดโต้ เหล็กกดลาย มีดขูดผิว เหล็กนำหวาย มีดจักดอก คีม มีดลบเหลี่ยม กุญแจเลื่อน มีดเหลา และคาลิเปอร์ การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ต้องมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้นเพราะวัสดุมีความเหนียว ความแข็งและคม อาจเกิดอันตรายได้จึงต้องทำความรู้จัก และศึกษาวิธีการใช้อุปกรณ์อย่างดีก่อนลงมือใช้ และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลรักษาด้วย

2.3.4.3 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทของประดับตกแต่ง ได้แก่ ผ้า ชนิดต่างๆ เยื่อใยบัว ไม้ ไม้ไผ่ หวาย เปลือกหอย แก้ว สี กระดาษ เซลลูล็อก เลคเกอร์ และลวด วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของประดับตกแต่งได้มากมาย เช่น โคมไฟ กรอบรูป ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ งานแกะสลัก งานประดิษฐ์ดอกไม้ โมบาย

1) คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความแข็งแรง ทนทาน ยืดหยุ่น อ่อนไหว มั่นวาว่า ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุ

2) อุปกรณ์ที่ใช้ ต้องเหมาะสมกับชนิดของวัสดุที่นำมาประดิษฐ์ เช่น โคมไฟจากกะลามะพร้าว จะต้องมีเปลือกหุ้ม ที่เจาะ เครื่องขัดมีด มีด และแปรงทาสี การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ ต้องให้เหมาะสมกับชนิดของงาน ชนิดของแบบและวัสดุ ต้องใช้ความระมัดระวัง และดูแลรักษาเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ

2.3.4.4 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ผ้า เชือก ลูกบิด พลอยสี ไหมด้ายปัก ไหมพรม สี เทียน สารเคมีต่างๆ จักร กรรไกร และสายวัด วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องนุ่งห่มต่างๆ ได้มากมาย เช่น ปลอกหมอน หมอนอิง ผ้าปูโต๊ะ ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง กระเป๋า หมวก ผ้าพันคอ ผ้าโพกหัว เข็มขัด สร้อยคอ สร้อยข้อมือ และกำไล

1) คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความสวยงาม ทนทาน ความสดใส มั่นวาว่า ความนุ่มหนา ความโปร่งบาง เบา เย็นสบาย ความเป็นประกาย

2) อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทนี้ ได้แก่ จักรเย็บจักรปัก เข็มเย็บ เข็มปัก ตะดิง กรรไกร เครื่องเจาะรู คีมต่างๆ เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ทำปลอกหมอน ได้แก่ จักรเย็บจักรปัก กรรไกร เตารีด ดินสอ ตะดิง เข็มถัก การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ ต้องใช้อุปกรณ์ด้วยความระมัดระวัง และดูแลอย่างสม่ำเสมอ ใช้แล้วเก็บให้เป็นที่เป็นทาง และตรวจสอบจำนวนให้ครบถ้วน เพราะอาจหลงลืมติดไปกับชิ้นงานทำให้เกิดอันตรายกับผู้บริโภค หรือผู้ใช้งาน

2.3.4.5 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี ได้แก่ ดอกไม้ ไม้ไม้ ทั้งสดและแห้ง ด้าย เข็มเย็บ เข็มร้อย ริบบิ้น พาน ไม้ไผ่ ผ้า ลวด เชือก โฟม เทปกาว และหยวกกล้วย วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ในงานพิธี เช่น พวงมาลัย มาลัยแบน มาลัยตุ้ม มาลัยตัวสัตว์ พานพุ่ม เครื่องแขวน บายศรี

2.3.5 ความสำคัญและประโยชน์ของงานศิลปะประดิษฐ์ งานศิลปะประดิษฐ์เป็นชิ้นงานที่ผลิตเพื่อนำไปใช้สอยให้เกิดประโยชน์โดยมีความประณีตสวยงาม เช่น เพื่อเป็นเครื่องใช้ ของเล่น เครื่องประดับ เครื่องตกแต่ง และเครื่องใช้ในงานพิธี นอกจากได้ชิ้นงานแล้วยังทำให้เกิดความสบายใจ มีสมาธิ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเพิ่มรายได้ ซึ่งจรรยา (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของงานศิลปะประดิษฐ์ไว้ดังนี้

2.3.5.1 ฝึกให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างผลงานให้มีรูปร่างแปลกใหม่ และพัฒนางานประดิษฐ์แบบเดิมให้สามารถใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น

2.3.5.2 งานประดิษฐ์ใช้วัสดุต่างๆ ที่นำมาประกอบกันเป็นชิ้นงาน สามารถใช้วัสดุอย่างอื่นมาทดแทนกันได้ และสามารถนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

2.3.5.3 ฝึกให้รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติ เป็นการสร้างระเบียบวินัยให้รู้จักการทำงาน และมีนิสัยรักการทำงานในด้านงานประดิษฐ์

2.3.5.4 ให้ผู้ประดิษฐ์ได้รู้จักใช้และดูแลรักษาเครื่องมือในงานศิลปะประดิษฐ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับประเภทของงานศิลปะประดิษฐ์

2.3.5.5 ฝึกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สามารถทำงานได้อย่างมีสมาธิและมีความสุขในการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะประดิษฐ์ของตนเอง

2.3.5.6 ฝึกให้ผู้ประดิษฐ์รู้จักการประหยัด สามารถนำสิ่งของที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนมากนัก

2.3.5.7 เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีการสืบทอดและพัฒนาต่อไปจากภูมิปัญญาเดิมสู่การเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมและเป็นผลงานของคนไทย

2.3.5.8 สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประดิษฐ์ โดยการนำออกไปจำหน่ายในโอกาสต่างๆ และสร้างเป็นอาชีพในอนาคตได้

2.3.5.9 เกิดความภูมิใจในชิ้นงานของตนเองทำให้นักคล้อยมรับ ความสามารถของตนในระดับหนึ่ง

2.3.6 ความคิดสร้างสรรค์และงานศิลปะประดิษฐ์

2.3.6.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ เกรียงศักดิ์ (2554) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Creative thinking) เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมและใช้ประโยชน์ได้

2.3.6.2 ประเภทของความคิดสร้างสรรค์ คุตตรชัย (2552) ได้แบ่งความคิดสร้างสรรค์ออกเป็น 3 ประเภท

1) ความคิดสร้างสรรค์ทางความคิด (Creative in Thinking) หมายถึง การคิดแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนางาน หรือการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และเจริญก้าวหน้า รู้จักการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา เพื่อนำมาวางแผนงานต่อไป เช่น การประชุมสัมมนาระดมสมองในการพัฒนางาน

2) ความคิดสร้างสรรค์ทางความงาม (Creative in Beauty) หมายถึง การสร้างสรรค์ความงามที่แปลกใหม่ในสิ่งงามและมีคุณค่ายิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์ในทาง

ปฏิบัติ เช่น การสร้างสรรค์งานศิลปะ การออกแบบสีเส้นและลวดลายเสื้อผ้า การตกแต่งห้องเรียน บ้าน สำนักงาน ให้มีความสวยงามและแปลกใหม่ เป็นต้น

3) ความคิดสร้างสรรค์ทางประโยชน์ใช้สอย (Creative in Function)

ความคิดสร้างสรรค์ทางประโยชน์ใช้สอย หมายถึง การสร้างสรรค์ดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้มีคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย เช่น งานสิ่งประดิษฐ์ งานศิลปะที่นำวัสดุต่างๆ มาผลิตขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ ใช้สอย

ศิลปะประดิษฐ์ หากสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ทั้งสามลักษณะมารวมเข้าไว้ในงานชิ้นเดียวกันได้ งานชิ้นนั้นจะเป็นงานที่มีความสมบูรณ์ที่สุด และจัดได้ว่าเป็นงานที่มีคุณค่าอย่างพร้อมมูล และในขณะเดียวกันผู้สร้างอาจจะมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ไปในทิศทางหนึ่งได้เช่นกัน

ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างงานทุกประเภท รวมทั้งศิลปะประดิษฐ์ด้วย เพราะผู้สร้างงานนอกจากต้องการความแปลกใหม่ในรูปแบบแล้ว ยังต้องการด้านคุณค่าที่มีความงามและประโยชน์ใช้สอยร่วมกัน เพราะงานศิลปะประดิษฐ์ในปัจจุบัน หากจะมุ่งเฉพาะที่ความสวยงามอย่างเดียวแล้วดูจะไม่สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ

2.3.7 การออกแบบงานศิลปะประดิษฐ์

2.3.7.1 ความหมายของการออกแบบ มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน ดังนี้

วัชรพงศ์ (2552) กล่าวว่า การออกแบบ หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่มนุษย์ใช้จินตนาการ ความนึกคิด กำหนดโครงสร้างด้วยการจัดองค์ประกอบของการออกแบบ และจึงถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบที่สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย โดยนักออกแบบจะมีขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกระบวนการสร้างสรรค์นั้น

อุดมศักดิ์ (2550) กล่าวว่า การออกแบบ หมายถึง การรวบรวมหรือการจัดองค์ประกอบทั้งที่เป็น 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ การนำองค์ประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกันนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความงามอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการออกแบบ การออกแบบเป็นศิลปะของมนุษย์เนื่องจากการสร้างนิยามทางความงาม และสนองคุณประโยชน์ทางกายภาพให้แก่มนุษย์

จรรยา (2553) กล่าวว่า การออกแบบ คือ การใช้ความรู้ ความคิดในการกำหนดรูปแบบของงานประดิษฐ์ก่อนจะลงมือประดิษฐ์ โดยร่างรูปแบบของงานพร้อมกำหนดวัสดุที่ต้องใช้ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจลักษณะของงานที่จะทำ สามารถจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และประมาณการค่าใช้จ่ายในการประดิษฐ์ได้

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การออกแบบ หมายถึง กระบวนการสนองความต้องการด้านคุณค่าทางจิตใจ และคุณประโยชน์ทางกายภาพให้แก่มนุษย์โดยการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมให้ดียิ่งขึ้น

2.3.7.2 พื้นฐานสำคัญในการออกแบบ (จรรยา, 2553)

1) เส้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเชื่อมต่อจุดให้เคลื่อนที่ไปในทิศทางที่ต้องการ จนก่อให้เกิดรูปร่าง รูปทรง สัดส่วน พื้นที่ บริเวณและความรู้สึกที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการออกแบบควรคำนึงถึงลักษณะของเส้น

2) รูปร่างเป็นส่วนที่แสดงถึงเส้นขอบนอกของรูปแบบชิ้นงาน ซึ่งเป็นลักษณะ 2 มิติ สื่อความหมายถึงความกว้างและความยาว ไม่มีความหนา เกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่ขอบเขตของรูปต่างๆ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม หรือรูปอิสระที่แสดงเนื้อที่ของผิวมากกว่าแสดงปริมาตรหรือมวล

3) รูปทรง คือ ลักษณะของวัตถุที่มองเห็นเป็น 3 มิติ นอกจากแสดงความกว้าง ความยาวแล้ว ยังมีความหนา ความลึก และความนูน เช่น รูปทรงกลม ทรงสามเหลี่ยม ทรงกระบอก เป็นต้น

4) ขนาดและสัดส่วน เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง เพราะขนาดของชิ้นงานที่ส่งผลถึงประโยชน์และการนำไปใช้งาน เช่น การออกแบบดอกไม้ประดิษฐ์เพื่อนำไปประดับมุมห้อง ถ้ามีขนาดเล็กเกินไปก็จะไม่เหมาะสม

5) สี หมายถึง ลักษณะที่ปรากฏแก่สายตาให้เห็นสีต่างกัน สีเป็นสิ่งที่มียุทธิต่ออารมณ์และความรู้สึกเมื่อมองเห็น เช่น ตีนเดิน หนาวเย็น หรืออบอุ่น นุ่มนวลหรือแข็งกระด้าง ดังนั้น จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของอิทธิพลของสีแต่ละสี และนำไปใช้ให้เหมาะสม

6) ลักษณะผิวของวัตถุ คือ คุณลักษณะของภายนอกวัตถุที่มีลักษณะแตกต่างกันตามลักษณะและชนิดของวัตถุ เช่น เรียบ มัน ขรุขระ หยาบ เป็นต้น และลักษณะพื้นผิวที่ปรากฏแก่สายตาจะมีผลต่อประสาทและความรู้สึกของผู้มอง

2.3.7.3 หลักสำคัญในการออกแบบศิลปะประดิษฐ์

1) รูปแบบสร้างสรรค์ การออกแบบควรมีลักษณะแปลกใหม่ รูปแบบมีการปรับปรุงอยู่เสมอ รวมทั้งความงามทางศิลปะเข้าไปเพื่อดึงดูดความสนใจ

2) รูปแบบที่มีลักษณะวิจิตรบรรจง เป็นรูปแบบที่แสดงการประดิษฐ์ แสดงความคิด และมีมือของผู้สร้างสรรค์

3) รักษาคุณสมบัติของวัสดุที่นำมาใช้ การออกแบบจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงวัสดุที่นำมาสร้าง เป็นวัสดุที่หาง่าย มีความคงทน ใช้งานง่าย ความสะอาดง่าย

4) ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ใน การออกแบบและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

2.3.8 สีกับงานศิลปะประดิษฐ์

2.3.8.1 สี หมายถึง แสงที่มากกระทบวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเราทำให้เห็นเป็นสีต่างๆ การที่เรามองเห็นวัตถุเป็นสีใดๆ ได้ เพราะวัตถุนั้นดูดแสงสีอื่นสะท้อนแต่สีของมันเอง เช่น วัตถุสีแดง เมื่อมีแสงส่องกระทบก็จะดูดทุกสีสะท้อนแต่สีแดงทำให้เรามองเห็นเป็นสีแดง ซึ่งลักษณะกระทบต่อสายตาให้เราเห็นเป็นสีมีผลทางจิตวิทยา คือ มีอำนาจให้เกิดความเข้มของแสงที่แสดงอารมณ์ และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตา สายตาจะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น เร่าร้อน เยือกเย็น หรือตื่นเต้น มนุษย์เราเกี่ยวข้องกับสีต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เพราะทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้นล้วนแต่มีสีแตกต่างกันมากมาย

2.3.8.2 วรรณะของสี คือ สีที่ให้ความรู้สึกร้อนและเย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และสีเย็น 7 สี แบ่งที่สีม่วงกับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้ง 2 วรรณะ

1) วรรณะร้อน (Warm Tone) ประกอบด้วยสีเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีม่วงแดง และสีม่วง สีในวรรณะร้อนนี้จะไม่ใช่สีสดๆ ดังที่เห็นในวงจรสีเสมอไป เพราะสีในธรรมชาติย่อมมีสีที่แตกต่างไปกว่าสีในวงจรสีธรรมชาติอีกมาก ถ้าหากว่าสีใดค่อนข้างไปทางสีแดงหรือสีส้ม เช่น สีน้ำตาลหรือสีเทาอมทอง ก็ถือว่าเป็นสีวรรณะร้อน

2) วรรณะเย็น (Cool Tone) ประกอบด้วยสีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีนํ้าเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง ส่วนสีอื่นๆ ถ้าหนักไปทางสีน้ำเงินและสีเขียวก็เป็นสีวรรณะเย็นดังเช่น สีเทา สีดำ สีเขียวแก่ เป็นต้น จะสังเกตได้ว่า สีเหลืองและสีม่วงอยู่ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น ถ้าอยู่ในกลุ่มสีวรรณะร้อนก็ให้ความรู้สึกร้อน และถ้าอยู่ในกลุ่มวรรณะเย็นก็ให้ความรู้สึกเย็นไปด้วย สีม่วงและสีเหลืองจึงเป็นสีได้ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น (พิมลณภูมิ, 2551)

2.3.8.3 การใช้สี สีที่ใช้สำหรับการออกแบบนั้น ถ้าเราจะใช้ให้เกิดความสวยงามตรงตามความต้องการของเรา มีหลักในการใช้กว้างๆ อยู่ 2 ประการ คือ การใช้สีกลมกลืนกัน และการใช้สีตัดกัน

1) การใช้สีกลมกลืนกัน เป็นการใช้สีหรือสีน้ำหนักรวมกันให้ใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น การใช้สีแบบเอกรงค์ เป็นการใช้สีเดียวที่มีน้ำหนักรวมกันหลายลำดับ

การใช้สีข้างเคียง เป็นการใช้สีที่ข้างเคียงกัน 2-3 สี ในวงจรัสสี เช่น สีแดง สีส้มแดง และสีม่วงแดง การใช้สีใกล้เคียง เป็นการใช้สีที่อยู่เรียงกันในวงจรัสสีไม่เกิน 5 สี ตลอดจนการใช้สีวรรณะร้อนและวรรณะเย็น

2) การใช้สีตัดกัน คือ สีที่อยู่ตรงข้ามกันในวงจรัสสี การใช้สีตัดกันมีความจำเป็นมากในงานออกแบบ เพราะช่วยให้เกิดความน่าสนใจในทันทีที่ได้พบเห็น สีที่ตัดกันอย่างแท้จริง มีอยู่ด้วยกัน 6 คู่สี คือ สีเหลืองตรงข้ามกับสีม่วง สีส้มตรงข้ามกับสีน้ำเงิน สีแดงตรงข้ามกับสีเขียว สีเหลืองส้มตรงข้ามกับสีม่วงน้ำเงิน สีส้มแดงตรงข้ามกับน้ำเงินเขียว สีม่วงแดงตรงข้ามกับสีเหลืองเขียว การใช้สีตัดกันควรคำนึงถึงความเป็นเอกภาพด้วย วิธีการใช้มีหลายวิธี เช่น ใช้สีให้มีปริมาณต่างกัน เช่น ใช้สีแดง ร้อยละ 20 สีเขียว ร้อยละ 80 หรือ ใช้เนื้อสีผสมในกันและกัน หรือใช้สีใดสีหนึ่งผสมกับสีคู่ที่ตัดกันด้วยปริมาณเล็กน้อย รวมทั้งการเอาสีที่ตัดกันมาทำให้เกิดลวดลายเล็กๆ สลับกันในผลงานชิ้นหนึ่ง (Innodesign, 2007)

2.3.8.4 ความรู้สึกของสี สีต่างๆ ที่เราสัมผัสด้วยสายตาจะทำให้เกิดความรู้สึกขึ้นภายในตาเราทันทีที่มองเห็นสี ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย บ้านที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ต่างๆ แล้ว เราจะทำอย่างไรจึงจะใช้สีได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา เราจะต้องเข้าใจว่าสีใดให้ความรู้สึกต่อมนุษย์อย่างไร ซึ่งความรู้สึกเกี่ยวกับสี สามารถจำแนกออกได้ดังนี้

- 1) สีแดง ให้ความรู้สึกร้อน รุนแรง กระตุ้น ทำทนาย เคลื่อนไหว ตื่นเต้น ไร้ใจ มีพลัง ความอุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่ง ความรักความสำคัญ อันตราย
- 2) สีแดงชาด จะทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์
- 3) สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อน ความอบอุ่น ความสดใส มีชีวิตชีวา วิทยุร้อน ความคึกคะนอง การปลดปล่อยความเปรี๊ยะ การระวัง
- 4) สีเหลือง ให้ความรู้สึกแจ่มใส ความร่าเริง ความเบิกบานสดชื่น ชีวิตใหม่ ความสดใหม่ ความสนุกสนาน การแผ่กระจาย อำนาจบารมี
- 5) สีเขียว ให้ความรู้สึกงอกงาม สดชื่น สงบ เย็น ร่มรื่น ร่มเย็น การพักผ่อน การผ่อนคลาย ธรรมชาติ ความปลอดภัย ปกติ ความสุข ความสุขุม เยือกเย็น
- 6) สีเขียวแก่ จะทำให้เกิดความรู้สึกเศร้าใจ ความแก่ชรา
- 7) สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ สุขุม สุขภาพ หนักแน่น เครื่องขีมิ์ เอาการเอางาน ละเอียด รอบคอบ สง่างาม สูงศักดิ์ เป็นระเบียบต่อมตน
- 8) สีฟ้า ให้ความรู้สึก ปลอดภัย โปร่ง โล่ง กว้าง เบา โปร่งใส สะอาด ปลอดภัย ความสว่าง ลมหายใจ ความเป็นอิสระ เสรีภาพ การช่วยเหลือ แบ่งปัน
- 9) สีคราม จะทำให้เกิดความรู้สึกสงบ

10) สีม่วง ให้ความรู้สึกมีเสน่ห์ น่าติดตาม เร้นลับ ซ่อนเร้น มีอำนาจ มีพลังแฝงอยู่ ความรัก ความเศร้า ความผิดหวัง ความสงบ ความสูงศักดิ์

11) สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกเก่า หนัก สงบเงียบ

12) สีขาว ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ สะอาด ใหม่ สดใส

13) สีดำ ให้ความรู้สึกหนัก หดหู่ เศร้าใจ ทึบตัน

14) สีชมพู ให้ความรู้สึกอบอุ่น อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน ความรัก เอาใจใส่ วยรุ่น หนุ่มสาว ความน่ารัก ความสดใส

สรุปได้ว่าสีเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกอารมณ์และจิตใจอย่างมาก สีช่วยให้เกิดความสวยงาม กลมกลืน เช่น การแต่งกาย การจัดตกแต่งบ้าน การจัดองค์ประกอบของสิ่งต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศิลปะประดิษฐ์ การเลือกใช้สีที่เหมาะสมกับชิ้นงานหรือลักษณะการนำไปใช้จะส่งผลให้ชิ้นงานมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2.3.9 ขั้นตอนในการออกแบบงานศิลปะประดิษฐ์ ประกอบด้วยขั้นตอนปฏิบัติงานดังนี้

(จรรยา, 2553)

2.3.9.1 วางเป้าหมาย คือ การคาดหวังที่ถูกกำหนดให้เป็นขอบเขตในการออกแบบว่าจะออกแบบเพื่อนำไปใช้งานประเภทใด เพื่อใคร ใช้ทำอะไร ฯลฯ เพื่อให้มีขอบเขตที่จะใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและดัดแปลงแบบต่อไป

2.3.9.2 ศึกษาข้อมูล ควรศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจกำหนดและร่างแบบ เช่น ข้อมูลในเรื่องความต้องการของผู้บริโภค คุณสมบัติของวัสดุ ขั้นตอนในการทำ แนวโน้มในเรื่องของความทันสมัย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดรูปแบบของผลงาน

2.3.9.3 สรุปวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาสรุปวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดรูปแบบผลงาน

2.3.9.4 การร่างแบบ เป็นการบันทึกความคิดออกมาเป็นภาพ จึงควรร่างแบบหลายๆ แบบ เพื่อนำไปเลือกแบบที่มีความน่าจะเป็นไปได้มากที่สุด

2.3.9.5 การเลือกแบบ เป็นขั้นตอนในการตัดสินใจเลือกแบบที่ร่างไว้ให้ได้แบบที่เหมาะสมกับวัสดุที่ใช้ ทำให้ผลงานประดิษฐ์มีคุณภาพเป็นที่สนใจ

สรุป งานศิลปะประดิษฐ์เป็นงานที่ผลิตขึ้นเพื่อนำไปใช้สอยให้เกิดประโยชน์ และมีความประณีตสวยงาม โดยประดิษฐ์เพื่อเป็นเครื่องใช้ ของเล่น เครื่องประดับ เครื่องตกแต่ง และเครื่องใช้ในงานพิธี ซึ่งในการประดิษฐ์จะต้องมีการออกแบบงานและคำนึงถึงวัตถุประสงค์การนำไปใช้ วัสดุ

ที่นำมาใช้ประติษฐานเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์และตอบวัตถุประสงค์ นอกจากได้ชิ้นงานแล้วยังเป็นการฝึกสมาธิ มีความสุขที่ได้ทำ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือทำเป็นอาชีพเพื่อสร้างเป็นรายได้

2.4 หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2.4.1 แนวคิดและทฤษฎีหลักสูตร

แนวคิดทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรนั้น มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้หลากหลายรูปแบบซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1.1 ความหมายของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรนั้นได้มีนักการศึกษาในต่างประเทศได้นิยามความหมายของหลักสูตรไว้หลากหลาย ซึ่ง ประสาท (2554) ได้นำเสนอแนวคิดต่างๆเป็นกลุ่มตามแนวความคิดที่มีความสอดคล้องกันโดยแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มแรกมีแนวความคิดว่า หลักสูตร หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น (Everything that happens) ได้แก่ โบแชมป์ (Beauchamp,1964) อ้างถึงใน ประสาท (2554) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า ประสบการณ์ทั้งหมดที่นักเรียนได้รับภายใต้ดุลพินิจของโรงเรียน และรวมถึงกิจกรรมทั้งหมดของนักเรียน เช่นเดียวกับ เรแกน (Ragan,1960) และ สเปียร์ (Speare,1951) อ้างถึงใน ประสาท (2554)

2) กลุ่มที่สองมีแนวความคิดว่า หลักสูตร หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดให้ (Everything that is offered) ได้แก่ เซเลอร์ (Saylor,1966) อ้างถึงใน ประสาท (2554) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของครอสบี้ (Crossby,1964) และ ดอลล (Doll,1961) อ้างถึงใน ประสาท (2554)

3) กลุ่มที่สามให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นแผนการสอนและวิธีการสอน (The planned what and how) ได้แก่ ฟีนิกซ์ (Phenix,1958) อ้างถึงใน ประสาท (2554) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือ โปรแกรมการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ระบุเนื้อหาวิชาที่จะสอน วิธีการสอน และลำดับขั้นตอนการสอนว่าสอนอะไร สอนอย่างไร สอนเมื่อไหร่และเช่นเดียวกับ ครุก (Krug,1957) อ้างถึงใน ประสาท (2554) ที่ว่าหลักสูตรประกอบด้วยแนวทางการสอนที่โรงเรียนใช้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ไปสู่คุณลักษณะตามที่ต้องการ

4) กลุ่มที่สี่มีแนวความคิดว่า หลักสูตรนั้นคือแผนการสอน (The planned what) ได้แก่ จอห์นสัน (Johnson,1957) สมิทและคณะ (Smith et al ,1957) อ้างถึงใน ประสาท

(2554) ได้นิยามของหลักสูตรว่า มวลประสบการณ์ชุดหนึ่ง ที่โรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่ออบรมสั่งสอนผู้เรียน

นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการด้านการศึกษาในประเทศซึ่งได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ตามที่คนละต่าง ๆ เช่น สงัด (2532) กล่าวว่า คำนิยามของหลักสูตรถึงแม้จะมีความหมายแตกต่างกันแต่จะมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งในต่อไปนี้

- หลักสูตร คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะของรายวิชาประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว

- หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

- หลักสูตร คือ สิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ของการศึกษาแก่ผู้เรียน

ชวลิต (2551) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่าง อย่างที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นเอกสาร หรือกระบวนการต่างๆ ที่นำไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

บุญเลี้ยง (2553) ได้เสนอเพิ่มเติมว่าความหมายของหลักสูตรนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงและมีการขยายความหมายไป ซึ่งสาเหตุต่างๆ มีดังนี้

- ยุคสมัยหรือกาลเวลา คือ มนุษย์เล็งเห็นคุณค่าการใช้ประโยชน์ของการศึกษาต่างๆ กัน

- ความเชื่อในปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษา เช่น เมื่อเชื่อในปรัชญาจิตนิยม ความหมายของหลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่ให้ผู้เรียน และเมื่อมีปรัชญาพัฒนาการนิยมและมีจิตวิทยาเข้ามามีบทบาท ความหมายของหลักสูตรนั้นจะเปลี่ยนเป็นมวลประสบการณ์หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้ผู้เรียน

- สภาพการดำรงชีวิต สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการปกครองก็เป็นตัวกำหนดความหมายของหลักสูตร

จากทัศนะของนักการศึกษาหรือนักวิชาการพอสรุปได้ว่า หลักสูตรคือ สิ่งที่กำหนดเป็นแบบแผนตามขั้นตอนหรือกระบวนการที่ทำให้เกิดมวลความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

2.4.2 ความสำคัญของหลักสูตร

การจัดการศึกษาของชาติไม่ว่าระดับใดมุ่งเน้นพัฒนาคนในชาติให้มีคุณลักษณะและศักยภาพที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยมีหลักสูตรเป็นเสมือนพิมพ์เขียวในการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการอันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ ซึ่ง ชวลิต (2551) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเสมือนหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดอนาคตทางการศึกษาของสังคมนั้นๆ หลักสูตรมีความสำคัญต่อการศึกษาและจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะเปรียบเสมือนเครื่องมือที่กำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยกำหนดผลจากการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่วางไว้

จากความสำคัญตามที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางสำหรับการเรียนรู้เพราะการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จจะต้องดำเนินไปตามแนวทางและลำดับขั้นตอนอันเหมาะสมที่ได้กำหนดไว้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดในการจัดการศึกษาเพื่อให้กิจกรรมหรือทำให้เกิดมวลประสบการณ์ต่างๆ อันนำมาสู่การพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

2.4.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร รุจิรี (2545) หลักสูตรไม่ว่าจะมีความหมายตามมุมมองใดก็ตามหรือไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับใดหลักสูตรนั้นจะประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรและ 3) ความสัมพันธ์กับเวลาในหลักสูตร ทั้ง 3 ประการนี้เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร ซึ่งชวลิต (2551) ได้เสนอรายละเอียดไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรเป็นเสมือนแบบแผนหรือกิจกรรมที่ปรารถนาจะให้เกิดกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอาจกำหนดขึ้นโดยนโยบายของรัฐหรือครูผู้สอนก็ได้ แต่สิ่งสำคัญนั้นต้องมีความเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนและสอดคล้องกับ

สภาพบริบทสังคม ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกในการเตรียมความพร้อมต่ออนาคตของผู้เรียน

2. ขอบข่ายของเนื้อหาของหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรนั้นอาจจะถูกกำหนดจากธรรมชาติของเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นมีผลต่อการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร ถ้าหากจุดมุ่งหมายไม่ชัดเจนย่อมส่งผลให้การกำหนดขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรนั้นไม่ชัดเจนเช่นกัน ฉะนั้นขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตรย่อมมาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เหมาะสม ภายใต้ธรรมชาติของวิชาและกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนนั้นต้องสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของเนื้อหาได้อย่างดี อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

3. ความสัมพันธ์กับเวลาในหลักสูตร เวลาเป็นพื้นฐานของหลักสูตร เวลาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้นมีอยู่ 2 มิติ มิติแรกคือ การจัดสรรเวลาหรือแบ่งเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่หลากหลายในหลักสูตร มิติที่สอง เป็นการเรียงลำดับเวลาของหลักสูตรในการให้ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรซึ่ง รุจิรี (2545) ได้รวบรวมและนำเสนอไว้ อาทิ

ทาบา (1962) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาและสำรวจความต้องการ
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การเลือกเนื้อหาสาระ
4. จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผล

ไทเลอร์ (1968) กล่าวว่าโครงสร้างของหลักสูตร มี 4 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมาย (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล

2. ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล

3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีการประเมิน (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากองค์ประกอบของหลักสูตรตามที่นักการศึกษาได้กล่าวมาขั้นต้นนั้น องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญได้ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหาสาระ 3) การจัดประสบการณ์ และ 4) การประเมินผล

2.4.3 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทในการศึกษา จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาการและเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตรนั้นควรจัดทำให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม หนึ่งฤทัย (2551) กล่าวคือ การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้งานการพัฒนาหลักสูตรนั้นดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย ซึ่งเนื้อหาของการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.3.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาระบบสังคมนั้นมีการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ได้ในด้านต่างๆ ซึ่งจะสะท้อนคุณค่าของการพัฒนาสังคมด้วยทฤษฎีหลักสูตร (ประสาธ, 2554) ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะไว้ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งวีระศักดิ์ (2552) ได้รวบรวมและนำเสนอดังต่อไปนี้

ทาบ (1962) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

Good (1973) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะคือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียนจุดมุ่งหมายของการสอนวัตถุประสงค์วิธีสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไป

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้สามารถอธิบาย สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม การพัฒนาหลักสูตรนั้น จะดำเนินได้ย่อมมีรูปแบบหรือกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นตัวกำหนด

2.4.3.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีนักการศึกษาหลายท่านได้พัฒนารูปแบบหลักสูตร ขึ้นตามแนวคิดอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ซึ่งมีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่หลากหลายดังที่ชวลิต (2551) ได้เรียบเรียงไว้เช่น รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1950)

ไทเลอร์ ได้แสดงหลักการและเหตุผลเพื่อวิเคราะห์ และพัฒนาหลักสูตรว่า จะต้องเริ่มด้วยการเสาะแสวงหาคำตอบต่อคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่โรงเรียนสามารถทำให้เพื่อช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. จะสามารถจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. จะสามารถประเมินได้อย่างไรว่า ได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากคำถามพื้นฐาน 4 ประการของไทเลอร์ ทำให้แสดงถึงการพัฒนาหลักสูตร ทั้ง 4 ขั้นตอนคือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การคัดเลือกวิถีทางเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) การจัดและดำเนินการ 4) การประเมินผลผลิต

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (1962)

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของทาบา ทาบาเป็นคนที่นำวิธีการรากหญ้า (grassroots approach) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เพราะทาบามีความเชื่อว่า ครูมีบทบาทสำคัญเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติมากกว่าผู้บริหาร ครูจึงควรเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรจึงมีลักษณะจากล่างขึ้นบน (grassroots approach) ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบามีทั้งหมด 7 ขั้นตอน

1. วิเคราะห์สภาพปัญหา
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การเลือกเนื้อหาสาระ

4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ
5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผล

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย (2543) ได้เสนอรูปแบบและแนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตร
2. ยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และรายวิชา
3. นำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ในโรงเรียนนำร่องและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
4. อบรมครู ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่
5. นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน และประกาศใช้หลักสูตรซึ่งมีกิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่ดังนี้
 - 5.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
 - 5.2 ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่างๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตรและบริการ
 - 5.3 การสอน
 - 5.4 การประเมินผล การประเมินผลนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การประเมินการเรียนของนักเรียน และการประเมินผลหลักสูตร

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามทัศนะของนักการศึกษา ชวลิต (2551) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหลักที่สำคัญของหลักสูตรนั้นมีความคล้องคลึงกัน แต่มีส่วนที่แตกต่างคือการนำเสนอขั้นตอนทำให้มีความละเอียดแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนสู่การปฏิบัติจริงมากขึ้นและในปัจจุบันสภาพของสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น สังคมมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น การศึกษาและหลักสูตรจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเตรียมพร้อมปรับตัวของสังคมอย่างต่อเนื่องตามแนวความคิดการศึกษาตลอดชีวิต (ประสาธ, 2554)

2.4.4 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม

2.4.4.1 ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Training” คำว่า การฝึกอบรมนั้นได้มี นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ จิตาภา (2551)

ชูชัย (2551) อธิบายไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีหรือ เทคนิควิทยาการที่สำคัญ เป็นการพัฒนาคนให้พัฒนาฝีมืออีกทั้งยังเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคลากรได้ เรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี และกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้าง หรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติอันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมี ประสิทธิภาพสูงขึ้น

สมคิด (2553) การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันนำไปสู่การยกมาตรฐานการ ทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าและองค์การบรรลุเป้าหมาย

สุภาพร และยงยุทธ (2545) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้หลายแนวทางคือ

1. กระบวนการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะหาทางให้มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมหรือเจตคติของพนักงาน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเพิ่ม ประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร
2. กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ และมีความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้คนเกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม ของคนในทางที่ต้องการ
3. การให้คำแนะนำฝึกให้มีระเบียบวินัย เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความชำนาญเพิ่มขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติงานเฉพาะตำแหน่งเพื่อให้เขามีความรู้ความสามารถที่จะก้าวต่อไป ในอนาคต
4. กระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความถนัดทางธรรมชาติ ทักษะหรือความชำนาญ ความสามารถของบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้วความหมายของการฝึกอบรมนั้น หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นอย่าง เป็นแบบแผนเพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและเจตคติ รวมถึง ประสบการณ์ต่างๆ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อวัตถุประสงค์ของการจัด ฝึกอบรม

1. กำหนดเป้าหมายว่ามีภาระอะไรบ้างที่จะต้องอบรม
2. กำหนดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นในการอบรม
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นในการอบรม

4. ระบุกลยุทธ์เทคนิคการอบรมที่เหมาะสม
5. ระบุกิจกรรมการเรียนรู้
6. จัดสรรเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม
7. ระบุวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในแต่ละกิจกรรม

สุภาพร และยงยุทธ (2549) ได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการเชื่อมโครงการและพัฒนาเข้ากับระบบบริหารงานบุคคลซึ่งมี 14 ขั้นตอน ได้แก่

1. กำหนดองค์การฝึกอบรม
2. วิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม
3. กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม
4. การสร้างพัฒนาหลักสูตรกับการจัดทำโครงการฝึกอบรม
5. การวางแผนและโครงการฝึกอบรม
6. กำหนดงบประมาณการฝึกอบรม
7. วิเคราะห์โครงการฝึกอบรม
8. กำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม
9. กำหนดวิทยากร
10. กำหนดเทคนิควิธีการฝึกอบรม
11. กำหนดอุปกรณ์การฝึกอบรม
12. กำหนดสถานที่จัดฝึกอบรม
13. บริหารและดำเนินการฝึกอบรม
14. ประเมินผล กำกับ และติดตามผลโครงการฝึกอบรม

2.4.6 เทคนิคฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการจัดฝึกอบรมเป็นอย่างมาก เพราะการอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพ และประสิทธิภาพของบุคคล ในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อันจะทำให้ความสามารถนำสิ่งที่อบรมให้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งการสร้างภาวะการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และเลือกใช้เทคนิคและวิธีการฝึกอบรม รวมถึงสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหาสาระในหลักสูตร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความรู้และ

ความสามารถของผู้เป็นวิทยากรในการเลือกเทคนิคที่จะถ่ายทอด สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งใส่ทัศนูปกรณ์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละโครงการฝึกอบรม ตลอดจนค่าใช้จ่าย ฯลฯ เป็นต้น

2.4.6.1 ประเภทของเทคนิคการฝึกอบรม สมคิด (2544) ได้แบ่งเทคนิคการฝึกอบรม ดังนี้

1) การบรรยาย (Lecture) เป็นเทคนิควิธีที่ใช้ในการถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้ ตลอดจนข้อมูล ข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟัง เป็นเทคนิคที่แพร่หลายและสามารถใช้ประกอบกับเทคนิคอื่นๆ ได้ แต่มีจุดด้อยตรงที่ลักษณะของการบรรยายจะเป็นระบบสื่อสารทางเดียว ยิ่งถ้ามีเวลาจำกัดโอกาสที่จะให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่บรรยายจะไม่มี ผู้บรรยายไม่สามารถประเมินได้ว่าเมื่อจบการบรรยายแล้วผู้ฟังมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่บรรยายมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดจากการบรรยาย ความสำเร็จของการบรรยายจะขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของผู้บรรยาย กล่าวคือ ผู้บรรยายบางคนสามารถบรรยายเรื่องที่ยากต่อการเข้าใจให้ผู้ฟังเกิดความสนใจกระฉ่างเกิดเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ถ้าจะพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วอาจคิดว่าการบรรยายเป็นสิ่งที่ย่าง สามารถใช้ได้ทุกโอกาส ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วถ้าจะให้การบรรยายเกิดประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ มีส่วนที่ต้องดำเนินการ 2 ส่วน คือ การเตรียมตัวในการบรรยายกับการบรรยาย

1.1) ข้อดีของการบรรยาย

1.1.1) การบรรยายเป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการใช้ ผู้ที่มีประสบการณ์ จะใช้เวลาเตรียมตัวน้อยลง

1.1.2) เนื้อหาสาระที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เวลาในการอบรมด้วยวิธีอื่น

1.1.3) สามารถให้การอบรมคนจำนวนมากๆ ในแต่ละครั้ง

1.1.4) สะดวกและช่วยลดภาระงานด้านการจัดการของฝ่าย

ฝึกอบรม

1.1.5) สามารถเน้นเนื้อหาสาระได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของ การ

อบรม

1.1.6) การบรรยายนอกจากจะใช้เป็นเทคนิคเฉพาะแล้ว ยังสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการฝึกเทคนิคอื่นๆ เช่น การฝึกปฏิบัติงานจริงจำเป็นต้องใช้ การบรรยายนำก่อน จึงอาจกล่าวได้ว่า การบรรยายเป็นเทคนิคพื้นฐานของเทคนิคอื่นๆ

1.2) ข้อจำกัด

1.2.1) ประสิทธิภาพของการบรรยายขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากร

1.2.2) การบรรยายเป็นลักษณะการสื่อสารทางเดียว ถ้าไม่เปิดโอกาสให้ซักถามจะไม่สามารถประเมินได้ว่าผู้ฟังมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่บรรยายเพียงใด

1.2.3) การบรรยายไม่อาจใช้กับทุกเรื่องได้ เช่น เรื่องที่ต้องการข้อสรุปเพื่อการนำไปปฏิบัติการ

1.2.4) ช่วงความสนใจในการฟังของบุคคลแต่ละวัย แต่ละระดับบุคคลในองค์กรมีขีดจำกัด หากใช้เวลาในการบรรยายมากเกินไปจะไม่เกิดผลตามความมุ่งหมายที่กำหนด

สรุปการบรรยายที่มีการซักถามเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับการฝึกอบรม ที่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องให้ความรู้ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การยอมรับของผู้ที่มีส่วนร่วม การเปลี่ยนทัศนคติ ทักษะการแก้ปัญหา แต่ไม่เหมาะสมสำหรับความรู้ที่ได้จากการอบรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในแนวใหม่

2) การอภิปราย (Discussion) คือ การที่กลุ่มคนที่มีความสนใจในปัญหาหรือเรื่องเดียวกัน ต้องการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันด้วยวิธีการวิเคราะห์และพิจารณาความคิดเห็นร่วมกัน

2.1) ข้อดี

การอภิปรายช่วยเปลี่ยนบรรยากาศในการฟังของผู้เข้ารับการอบรม โดยได้สัมผัสกับแนวคิดและวิธีการพูดของผู้อภิปรายในลักษณะหลากหลาย โดยเฉพาะการพูดโต้แย้งในการอภิปรายเป็นคนละ

2.1.1) การอภิปรายเป็นคณะช่วยสร้างแนวคิดให้แก่ผู้ฟังในทฤษฎีที่ต่างกัน ทำให้เกิดความรอบคอบในการตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุด ส่วนการอภิปรายแบบชุมนุมปาฐกถา ผู้ฟังจะรับความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางทำให้รู้ความจริงได้ประโยชน์เต็มที่

2.1.2) การอภิปรายเป็นการแสวงหาข้อสรุปและแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้ที่มีความสนใจร่วมกันในลักษณะที่มีความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ เพราะความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มาอภิปราย บางเรื่องผู้ฟังรับได้ บางเรื่องต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมซึ่งสามารถทำได้ในช่วงของคาบอภิปราย (Forum period)

2.1.3) การอภิปรายทั้งสองแบบใช้ได้กับคนกลุ่มใหญ่

2.2) ข้อจำกัด

2.2.1) ผู้ดำเนินการอภิปรายจะต้องเป็นผู้มีความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการอภิปรายให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายและเวลาของการอภิปรายที่กำหนด

2.2.2) การพิจารณาเลือกเชิญผู้อภิปรายมีความสำคัญมาก หากได้ผู้มีความรู้และประสบการณ์สูงจะทำให้การอภิปรายเกิดผลดีและให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง

2.2.3) ฟังแม้จะมีส่วนร่วมในคาบของการอภิปราย แต่จัดว่ายังมีส่วนร่วมน้อย บางครั้งบรรยากาศไม่ส่งเสริมทำให้ผู้ฟังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

3) การสาธิต (Demonstration) การที่วิทยากรแสดงหรือลงมือกระทำให้ผู้เข้ารับการเรียนรู้หรือผู้ชมดูถึงกระบวนการขั้นตอนหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งวิทยากรไม่เพียงแต่บอกหรืออธิบายวิธีการกระทำให้ผู้ฟังและผู้ชมเท่านั้นแต่ยังจะต้องกระทำให้ดูอย่างชัดเจนทุกขั้นตอน จะทำให้ผู้เข้ารับการเรียนรู้เกิดความเข้าใจมีความเชื่อมั่นยิ่งขึ้นทั้งต่อตัววิทยากรและเนื้อหาที่เรียนรู้จากการสาธิต (กองฝึกอบรม กรมปศุสัตว์, 2538)

3.1) ข้อดี คือ เกิดความรู้ความเข้าใจเร็ว และมีความน่าเชื่อถือสูง เพิ่มทักษะของผู้เข้ารับการเรียนรู้ได้ดี ไม่เบื่อหน่าย สามารถปฏิบัติได้หลายครั้ง นอกจากนี้อารมณ์ (2546) กล่าวไว้ว่า จุดเด่นของการสาธิต คือ

3.1.1) ผู้เรียนสามารถเห็นจริงในงานที่จะทำการฝึกกว่ามีขั้นตอนในการทำงานอย่างไรบ้าง

3.1.2) ทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในขั้นตอนการทำงานที่ไม่สามารถทำให้เข้าใจด้วยวิธีการอื่นๆ

3.1.3) สามารถฝึกทักษะเบื้องต้นได้ดีกว่าวิธีอื่น

3.1.4) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากได้เห็นจริงจึงทำให้ไม่เสียเวลาในการบรรยายมากมายให้ผู้เรียนเข้าใจ

3.2) ข้อจำกัด คือ ต้องใช้เวลาเตรียมการมาก เหมาะกับการฝึกอบรมกลุ่มเล็ก ๆ วิทยากรต้องมีความชำนาญจริงๆ และต้องไม่พลาด

ขั้นตอนการดำเนินการสาธิต

3.2.1) ขั้นเตรียมการ

3.2.1.1) กำหนดจุดประสงค์ในการสาธิตให้ชัดเจน

3.2.1.2) จัดลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสม

3.2.1.3) เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่จะทำให้

นักเรียนปฏิบัติตลอดจนคำถามที่ใช้ให้รอบคอบ

3.2.1.4) เตรียมสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบให้พร้อม

3.2.2.5) กำหนดเวลาในการสาธิตให้พอเหมาะ

3.2.2) ขั้นการสาธิต

3.2.2.1) บอกจุดประสงค์การสาธิตให้ผู้เข้าอบรมทราบ

3.2.2.2) บอกกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ เช่น นักเรียนจะต้องจดบันทึก สังเกตกระบวนการ สรุปขั้นตอน ตอบคำถาม เป็นต้น

3.2.2.3) ดำเนินการสาธิตตามลำดับขั้นตอนที่เตรียมไว้

ประกอบกับการอธิบายอย่างชัดเจน

3.2.3) ขั้นสรุปประเมินผล

3.2.3.1) ผู้สอนเป็นผู้สรุปความสำคัญ ขั้นตอนของสิ่งที่สาธิตนั้นด้วยตนเอง

3.2.3.2) ให้ผู้เรียนเป็นผู้สรุป เพื่อประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องขั้นตอนการสาธิตมากน้อยเพียงใด เช่น ให้ตอบคำถาม ให้เขียนรายงาน ให้แสดงการสาธิตให้ดู ฯลฯ

3.2.3.4) ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นภายหลังการสาธิตแล้ว

4) การสอน (Coaching) เป็นการแนะนำให้รู้วิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยปกติจะเป็นการสอน หรืออบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน อาจสอนเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องมีประสบการณ์และทักษะในเรื่องที่สอนจริงๆ วิธีการ คือ หัวหน้าสอนการทำงาน มีข้อดี คือ เน้นเนื้อหาตามความเหมาะสมของแต่ละคน ส่วนข้อจำกัด คือ คุณค่าขึ้นอยู่กับผู้สอนงานซึ่งส่วนใหญ่คือหัวหน้างาน

5) การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการประชุมกลุ่มเล็กไม่เกิน 15 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีโดยปราศจากข้อจำกัดหรือกฎใด ๆ ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ความคิดหรือข้อเสนอทุกอย่างจะถูกจดไว้แล้วนำไปกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นพอเริ่มประชุมต้องมีการเลือกประธาน และเลขานุการของกลุ่มเสียก่อน วิธีการ คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเสนอความคิดเห็นแล้วช่วยกันสรุป

6) การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz session) เป็นการแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยละ 2-6 คน เพื่อพิจารณาประเด็นปัญหาอาจเป็น

ปัญหาเดียวกันหรือต่างกัน ในช่วงเวลาที่กำหนดมีวิทยากรคอยช่วยเหลือทุกกลุ่ม แต่ละกลุ่มต้องเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่มเพื่อดำเนินการและนำความคิดเห็นของกลุ่มเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ วิธีการ คือ กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาที่ได้รับมอบหมายข้อดีข้อจำกัด

7) การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นเทคนิคที่นำเอาเรื่องที่เป็นกรณีตัวอย่างมาเสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นภาพชัดเจนได้สัมผัสกับประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริงเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นกรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบข้อมูลและเรื่องราวที่ตรงกับเนื้อเรื่องที่ใช้ในการศึกษาแนวเดียวกัน ซึ่งต่างจากกรณีศึกษาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอ่านเนื้อหาแล้วต้องจินตนาการและตีความหมายของปัญหา ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความเข้าใจไขว้เขวได้ นอกจากนี้หลังการแสดงบทบาทสมมติแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้พร้อมกันทั้งกลุ่มใหญ่กลุ่มย่อยได้ ทำให้ได้ข้อสรุปเพื่อการแก้ปัญหาการแสดงบทบาทสมมติ ผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องเตรียมเรื่องเนื้อหา และบทบาทได้สมจริง และในการแสดงผู้ให้การอบรมเป็นเพียงแต่ให้ข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงให้เข้าใจเนื้อเรื่องและบทบาทของตน ผู้แสดงจะแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนในบทบาทที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกที่ได้เข้ารับการอบรมที่เป็นผู้ดูจะได้รับการบอกเล่าเรื่องราวและปัญหาอย่างย่อๆ ส่วนรายละเอียดให้สังเกตจากพฤติกรรมผู้แสดง หลักการแสดงบทบาทสมมติ พร้อมทั้งแสดงแนวทางการแก้ปัญหา

7.1) ข้อดี

7.1.1) การใช้บทบาทสมมติช่วยกระตุ้นให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสนใจในเรื่องที่อบรม

7.1.2) ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมแสดงออกด้วยการปฏิบัติจริง ทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

7.1.3) เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทดสอบแสดงบทบาทตามแนวคิด และสามารถแสดงบทบาทได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและหาข้อสรุปได้

7.1.4) เป็นเทคนิคที่สามารถใช้ได้ทั้งในกรณีที่มีการวางแผนล่วงหน้าและไม่ได้วางแผนล่วงหน้า

7.1.5) ส่งเสริมความคิดริเริ่มของผู้เข้ารับการอบรม

7.2) ข้อจำกัด

7.2.1) การใช้เทคนิคนี้ผู้ให้การอบรมอาจมีความยุ่งยากเกี่ยวกับการเตรียมการล่วงหน้า

7.2.2) การแสดงบทบาทสมมติต้องใช้เวลาเยอะ ซึ่งมีผลต่อระยะเวลาการฝึกอบรม

7.2.3) การหาอาสาสมัคร เพื่อแสดงบทบาทเป็นอุปสรรค เพราะบางคนไม่กล้าแสดงออก

7.2.4) ผู้ให้การฝึกอบรมต้องเป็นผู้มีความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดของสมาชิกที่เข้าอบรมไปสู่ข้อสรุปได้

8) การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมของผู้ปฏิบัติอย่างเดียวกัน หรือคล้ายกันแล้วพบปัญหาเหมือนๆ กัน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น หาแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหา ทุกคนที่ไปร่วมสัมมนาต้องช่วยกันพูด ช่วยแสดงความคิดเห็น ปกติจะบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วแบ่งกลุ่มย่อย จากนั้นนำผลจากการอภิปรายของกลุ่มย่อยที่เสนอในที่ประชุมใหญ่ วิธีการ คือ ทุกคนร่วมกันอภิปรายเสนอความคิด มีข้อดี คือ เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสมีส่วนร่วมมาก ผลสรุปของการสัมมนานำไปเป็นแนวทางแก้ปัญหาได้ดี ส่วนข้อจำกัด คือ ที่ปรึกษาในกลุ่มหรือสมาชิกบางคนอาจครอบงำความคิดของผู้อื่นได้เพราะวิทยุฒิหรือคุณวุฒิ หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน ถ้าเวลาจำกัดสรุปผลอาจได้ข้อสรุปที่ไม่น่าพอใจ

9) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่นนอกสถานที่ฝึกอบรม เพื่อให้พบเห็นของจริงซึ่งผู้จัดต้องเตรียมการเป็นอย่างดี วิธีการ คือ นำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ข้อดี คือ เพิ่มความรู้ความเข้าใจ ได้เห็นการปฏิบัติจริง สร้างความสนใจและความกระตือรือร้น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนข้อจำกัด คือ ต้องใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายมาก ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะเจ้าของสถานที่ที่จะไปศึกษา

10) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติอยู่ ลักษณะของการประชุมเชิงปฏิบัติการจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) เป็นการให้ความรู้ของวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม ให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงงาน

2) เป็นการปฏิบัติการของผู้เข้ารับการอบรมที่จะหาหรือ อภิปรายให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติงาน โดยอาจจะดำเนินการทั้งกลุ่มใหญ่หรือแบ่งเป็น

กลุ่มย่อย ซึ่งการดำเนินการของส่วนที่สองจะอาศัยหลักวิชาการ หรือหลักการที่วิทยากรได้บรรยาย หรืออภิปรายมาใช้ประกอบเป็นแนวทาง

10.1) ข้อดี

10.1.1) การประชุมปฏิบัติการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรมทุกคน

10.1.2) ผู้เข้าอบรมจะมีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานกลุ่ม

10.1.3) ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำผลการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินงานและปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน

10.2) ข้อจำกัด

10.2.1) จะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งจัดวิทยากรประจำกลุ่ม

10.2.1) ต้องใช้เวลามาก โดยเฉพาะเวลาสำหรับปฏิบัติงานกลุ่ม

2.4.6.2 การเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรม การเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมให้เหมาะกับโครงการฝึกอบรมในแต่ละครั้งนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมนั้นสามารถช่วยให้เกิดการเรียนและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ซึ่ง ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตามวัตถุประสงค์ สถานการณ์และปัจจัยอื่นๆ ของโครงการฝึกอบรมนั้นๆ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม การเลือกเทคนิคการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมว่า ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ หรือทักษะหรือเจตคติ หรือทั้ง 3 ด้านไปพร้อมๆ กัน ถ้าให้เกิดความรู้เฉพาะอย่างยิ่งความรู้ระดับความจำ ความเข้าใจ และมีผู้เข้ารับการอบรมจำนวนมากอาจจะใช้เทคนิคการบรรยายได้ แต่ถ้าจะต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำได้แม่นยำ และจำได้นาน และเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นนั้น อาจจะต้องใช้กิจกรรม หรือโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ประกอบการบรรยายด้วยน่าจะเป็นประโยชน์ได้อย่างมาก และน่าจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสทุกด้านซึ่งจะช่วยให้การฝึกอบรมในแต่ละครั้งได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

2) ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร เพราะเนื้อหาสาระนั้นจะต้องมีความยากง่ายพอเหมาะกับความรู้ความสามารถ และมีความต่อเนื่องกับพื้นฐานเดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอีกด้วย โดยปกติแล้วเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

โครงการฝึกอบรมแล้วมักจะแบ่งเนื้อหาออกได้เป็นเนื้อหาประเภทข้อเท็จจริง ความรู้ทั่วไป แนวคิด และหลักการการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ ซึ่งในลักษณะทำนองเดียวกันก็ไม่อาจแยกเนื้อหาสาระของวิชาใดวิชาหนึ่งออกจากกิจกรรมวิธีการหรือเทคนิคการฝึกอบรมได้แต่อย่างใด

3) ในการใช้เทคนิคการฝึกอบรมต้องคำนึงถึงผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ ได้แก่ ระดับความรู้ความสามารถ ระดับการศึกษา อายุ เพศ และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย ผู้เข้ารับการอบรมที่มีระดับความสามารถและความฉลาดสูงมากๆ ชอบที่จะเรียนรู้และเรียนได้ดีในบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยและเป็นกันเองมาก แต่มุ่งที่จะเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มน้อย และเน้นการเรียนรู้ตามลำพังมากกว่า จึงเห็นได้ว่าเทคนิคการฝึกอบรมที่จะนำมาใช้นั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าฝึกอบรมที่มีความฉลาดมากมีอิสระภาพ ที่จะเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย การฝึกอบรมนั้นๆ ก็ต้องเอื้ออำนวยให้กับบุคคลเหล่านี้ได้เรียนรู้ตามลำพังให้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถและความเฉลียวฉลาดไม่ค่อยมากนัก เป็นต้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความสามารถและฉลาดพอสมควรนั้น ค่อนข้างจะได้รับผลประโยชน์และการเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศของการเป็นประชาธิปไตย หรือมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น การฝึกอบรมควรจะเป็นประสบการณ์ที่น่ารื่นรมย์และมีเสรีภาพ ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความรู้ความสามารถและความเฉลียวฉลาดน้อยชอบที่จะเรียนรู้และเรียนรู้ได้ดีโดยการให้เทคนิคการฝึกอบรมประเภทที่ครูหรือวิทยากรเป็นศูนย์กลางมากกว่าวิธีการเรียนรู้อื่นๆ นอกจากนี้ด้านความรู้ความสามารถและความเฉลียวฉลาดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแล้วต้องคำนึงถึงระดับการศึกษาหรือประสบการณ์เดิมของเขาด้วย กล่าวคือ เทคนิคที่ใช้ต้องไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนมากเกินไปจนเกินแก่การทำความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก และหากใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่ง่ายเกินไปกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ๆ ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้แต่อย่างใด ในทำนองเดียวกันอายุหรือวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็มีความสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็กแตกต่างจากธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ วิธีการ กิจกรรม โสภณทัศนูปกรณ์ และเทคนิคการฝึกอบรมก็จะต้องแตกต่างกันไปด้วย ในการใช้เทคนิคการฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับความแตกต่างดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นความต้องการที่จะรู้ถึงเหตุผลที่ว่าทำไมจะต้องเรียนรู้ การมีความเข้าใจในตนเองบทบาทของประสบการณ์ ความรู้เพื่อจะเรียนรู้ แนวโน้ม ของการเรียนรู้และรวมถึงแรงจูงใจที่จะต้องการเรียนรู้อีกด้วย

4) ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม สำหรับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็มีความสำคัญต่อการเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมถ้าจำนวนคนมีมากคงจะต้องใช้เทคนิค

ประเภทบรรยาย การอภิปรายเป็นคณะ เพราะคงจะไม่สามารถใช้เทคนิคการฝึกอบรมประเภทที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้กระทำหรือเรียนโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มแต่อย่างใด

5) ความรู้ความสามารถของวิทยากร เพราะถ้าวิทยากรขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคนิคการฝึกอบรมบางประเภท จะส่งผลให้การฝึกอบรมไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ คุณลักษณะของวิทยากรที่ดี มีดังนี้

1) วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถและทักษะในสาขาวิชาที่บรรยายเป็นอย่างดีและเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อคิด และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2) วิทยากรควรมีประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานในหน้าที่และสามารถนำเสนอประสบการณ์ดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้รับการฝึกอบรม

3) วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีทักษะและความสามารถพิเศษในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ให้น่าสนใจ น่าติดตาม เช่น มีความสามารถในการเล่าเรื่อง มีความสามารถในการวาดภาพประกอบการบรรยาย หรือการว่ากลอนสดในที่บรรยาย เป็นต้น

4) วิทยากรที่ดีต้องมีความสามารถในการใช้สื่อต่างๆ ประกอบการบรรยาย ซึ่งจะช่วยให้เรื่องราวที่น่าสนใจ น่าจดจำได้นาน และช่วยให้เรื่องยากๆ เข้าใจได้มากขึ้น

5) วิทยากรควรมีจิตวิทยาในการฝึกอบรม คือ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าใจลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และเข้าใจพฤติกรรมของกลุ่ม

6) วิทยากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส จึงจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกสบายใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสมัครใจ

7) วิทยากรควรเป็นคนใจกว้างและมีเหตุผลในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรกระทำโดยให้เกียรติและจริงใจ

สรุป การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะ เปลี่ยนแปลงเจตคติ แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรม-ศาสตร์ ซึ่งกำหนดวิธีการฝึกอบรมในรูปแบบของการบรรยาย และฝึกปฏิบัติ จากนั้นทำการประเมินผลว่า

การฝึกอบรมนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ผู้เข้ารับการอบรมได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดจากการฝึกอบรม

2.5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม

เมื่อจัดการฝึกอบรมไปแล้วจะต้องจัดการประเมินผลการฝึกอบรมว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ เปลี่ยนแปลงหรือไม่

2.5.1 ความหมายของการประเมินผลฝึกอบรม มีผู้ให้ความหมายของการประเมินฝึกอบรมไว้หลายท่านดังนี้

David R. Moers (1982) อ้างถึงในจงกลณี (2544) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ใช้ดุลพินิจหรือค่านิยม ในการพิจารณาตัดสินคุณค่า ความเหมาะสม ความคุ้มค่าหรือสัมฤทธิ์ผลของโครงการ หรือสิ่งอื่นสิ่งใด หลังจากการเปรียบเทียบผลที่วัดได้ โดยวิธีการใดๆ ก็ตามกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้

พัฒนา (2541) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานเพื่อพิจารณาว่า โปรแกรมฝึกอบรม บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้นต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงนั้น อาจเปลี่ยนแปลงเพียงลักษณะเดียว สองลักษณะหรือทั้งหมดประกอบกันก็ได้

วิภาพรรณ (2542) กล่าวว่า การประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง การค้นหาคุณค่าของการฝึกอบรมเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

สมชาติ และอรจรรย์ (2550) กล่าวว่า การประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง การตัดสินคุณค่าของโครงการหรือกิจกรรมการฝึกอบรม หรือกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยใช้ข้อมูล que เก็บรวบรวมมาเทียบเกณฑ์ตัดสินที่กำหนด

สรุปการประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง การดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์หรือตรวจสอบว่าการฝึกอบรมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ซึ่งประเมินได้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

2.5.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน มีดังต่อไปนี้ (บุญธรรม, 2542)

2.5.2.1 เพื่อจะได้ทราบว่าผลของการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพียงใด

2.5.2.2 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการตอบสนองของความต้องการและความพึงพอใจเพียงใด

2.5.2.3 เพื่อทราบข้อบกพร่องของโครงการและหาหนทางแก้ไขได้ทันที่เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการให้ดียิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลในการพัฒนา

2.5.3 ลักษณะการประเมิน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ วิธีทั้งสองนี้เป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง ได้แก่

2.5.3.1 การประเมินแบบวัดปริมาณ กล่าวคือ การประเมินแบบปริมาณสามารถวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ บอกปริมาณตัวเลขที่เกี่ยวข้องออกมาในรูปจำนวน

2.5.3.2 การประเมินแบบวัดคุณภาพ เป็นการสำรวจโดยตรงมีการสนทนาเป็นแบบกันเอง และต้องอาศัยการวิเคราะห์ตัดสินใจโดยผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ อาจใช้เครื่องมือต่างๆ ช่วย

2.5.4 วิธีการประเมิน เป็นการประเมินผลที่ได้จากการอบรมสิ้นสุดลงแล้ว ในการประเมิน อาจเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ กระบวนการหรืออาจเป็นการประเมินผล ที่เกิดขึ้นจากโครงการ จึงมีผู้ใช้คำ 2 คำ คือ การประเมินการฝึกอบรม และการประเมินผล การฝึกอบรม (วิภาพรรณ, 2542)

2.5.4.1 การประเมินการฝึกอบรม สามารถประเมินได้โดยแยกเป็นประเภทตามลักษณะของการรวบรวมข้อมูล คือ ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การพิจารณาผลงาน ข้อมูลขั้นที่สอง ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ที่มีข้อมูลหรือคัดลอกจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการฝึกอบรม ได้แก่ การบันทึกข้อมูล การสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม แบบประเมินค่า แบบประเมินผลงาน พฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบความรู้ ผลสัมฤทธิ์ แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงาน แบบทัศนคติ แบบวัดบุคลิกภาพ

2.5.4.2 การประเมินกระบวนการฝึกอบรม มีเครื่องมือ คือ การจดบันทึกข้อมูล เป็นการบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการจะประเมิน มีการบันทึก เช่น วัน เวลา สถานที่ หัวข้อบรรยาย กิจกรรม สภาพการฝึกอบรม ปัญหา อุปสรรค สาเหตุ การสังเกตพฤติกรรม คือ การที่ผู้ประเมินสังเกตหรือเฝ้าดูพฤติกรรมแบบรวมๆ หรือสังเกตพฤติกรรมย่อยก็ได้ ผู้สังเกตควรสังเกตหลายๆ ครั้ง

ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ที่ตรงกัน บันทึกสภาพพฤติกรรมที่เห็น แล้วจึงบันทึกพฤติกรรมที่ไม่ค่อยพบ บ่อย

2.5.4.3 การประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการประเมินผลที่ได้จากการอบรมสิ้นสุดลง แล้ว เครื่องมือที่ใช้จำแนกตามสิ่งที่ต้องการประเมินได้เป็น 4 ประเภท คือ

1) การวัดทดสอบความรู้ และผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ ความจำ ความเข้าใจ

2) การวัดปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการอบรม เป็นการประเมินความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อการจัดอบรม

3) ประเมินผลงานเป็นการประเมินผลงานที่ผู้เข้าอบรมทำขึ้น ควรระบุ ลักษณะของผลงานว่ามีรูปร่างลักษณะอย่างไร คุณภาพ มาตรฐาน วิธีการใช้อย่างไร โดยผู้ประเมิน กำหนดเกณฑ์ขึ้นมาก่อน

4) ประเมินทักษะ เป็นการประเมินทักษะของผู้เข้าอบรม เช่น การอบรมการ แก่เครื่องยนต์ ทักษะก็คือ การแก้เครื่องยนต์ได้ หรืออบรมการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะก็คือ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นต้น

2.5.4.4 การประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งวิภาวรรณ (2542) ได้แบ่งแบบประเมินที่ นิยมใช้ มี 2 แบบ ดังนี้

1) ประเมินตามวิธีการของดาเนียล แอลท สตัฟเฟอ์บีม (Daniel L.Stufferbean) เรียกว่าเป็นแบบจำลอง CIPP (Context-Input-Process-Product Model)

1.1) ประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อม ประเมินก่อนการเริ่มโครงการฝึกอบรม เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ประเมิน หน้าที่ ภารกิจ การตลาด การแข่งขัน เพื่อการกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของโปรแกรม ฝึกอบรม

1.2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินตรวจสอบความ พร้อมของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการ เพื่อ วิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด

1.3) การประเมินกระบวนการ เป็นการตรวจสอบว่าโครงการได้ ดำเนินไปตามกระบวนการที่กำหนดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ศึกษาจุดเด่น จุดด้อยหรือปัญหา อุปสรรค สาเหตุ ที่ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการฝึกอบรม หากเกิดปัญหาอุปสรรค จะได้สามารถแก้ไขได้ทันที่ เป็น การประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการฝึกอบรมโดยตรง

1.4) การประเมินผลผลิต หรือผลการฝึกอบรม เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์จากโครงการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการหรือไม่ จะประเมินทันทีเมื่อโครงการฝึกอบรมสิ้นสุดและการประเมินไม่ควรรนานเกิน 6 เดือน

2) การประเมินตามแบบของเอ.ซี.แฮมบลิน (A.C.Hamblin) เป็นการประเมินที่แบ่งระดับการประเมินผลเป็น 5 ระดับ คือ

2.1) ระดับปฏิภริยา เป็นการประเมินว่าผู้เข้าร่วมอบรมมีปฏิภริยาต่อการฝึกอบรม หลักสูตร เนื้อหาวิชา วิทยากร สถานที่เวลา เทคนิคและอุปกรณ์ อย่างไร แต่ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินปฏิภริยาผู้เข้ารับการฝึกอบรมแล้วจึงทำการประเมิน

2.2) ระดับการเรียนรู้ เป็นการประเมินว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงไร

2.3) ระดับพฤติกรรมในการทำงาน เป็นประเมินเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้วดูว่าผู้เข้าฝึกอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานอย่างไรบ้างหลังการฝึกอบรมเสร็จสิ้น

2.4) ระดับองค์การ เป็นการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่องานหน้าที่ภารกิจที่รับผิดชอบอยู่ ซึ่งแต่ลักษณะงานจะมีวัตถุประสงค์ขององค์การที่แตกต่างกันไป

2.5) ระดับคุณค่าขั้นสูงสุด เป็นการวัดผลเกี่ยวกับคุณค่าขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นการประเมินเกี่ยวกับการคงอยู่องค์การอย่างมีกำไร มีสวัสดิการให้แก่กลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินผลว่าผลจากการฝึกอบรมจะลดความเสียหาย เช่น แบบปลายเปิด แบบเติมคำ แบบเลือกตอบ เป็นต้น

2.5.4.5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรมในระดับการเรียนรู้จะประเมินพฤติกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

1) การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ นิยมใช้หลักของ บลูม (Bloom's Taxonomy) ซึ่งจะประเมินด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยใช้แบบประเมินได้หลายแบบ เช่น แบบปลายเปิด แบบเติมคำ แบบเลือกตอบ เป็นต้น

2) การประเมินการเปลี่ยนแปลงระดับทักษะ สามารถทำได้ 2 วิธี คือ การทดสอบ แบบมาตราวัดทัศนคติ

2.5.4.6 ประเภทของมาตราวัดทัศนคติ มี 2 แบบ ได้แก่

1) แบ่งการจัดอันดับคุณภาพจะใช้ตัวเลข เช่น 5 แทนดีที่สุดหรือเห็นด้วยมากที่สุด 4 ต่ำสุดลงมาตามลำดับ หรือใช้เรียงลำดับให้ผู้ตอบเรียงลำดับจากดีที่สุดถึงเลวที่สุด หรือใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ และใช้เปรียบเทียบเป็นคู่ๆ เป็นต้น

2) แบ่งตามชื่อผู้คิด มี 3 วิธี ได้แก่ วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) จะกำหนดช่วงให้ประเมินเป็น 11 ระดับ จากน้อยสุดถึงมากที่สุด วิธีของลิเคิร์ต (Likert) จะใช้ข้อความเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้นแล้วให้บุคคลแสดงความรู้สึกต่อข้อความดังกล่าว กำหนดเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วกำหนดคะแนนหรือน้ำหนักความเห็นเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ วิธีของออสกู๊ด (Osgood) เป็นการวัดหรือประเมินความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยใช้ภาษาเป็นสิ่งเร้า แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประเมินค่า ใช้คุณศัพท์ ดี-ชั่ว จริง-เท็จ ฉลาด-โง่ เป็นต้น ด้านศักยภาพ แสดงออกถึงพลังอำนาจ ใช้คุณศัพท์ น้ำหนัก-เบา ใหญ่-เล็ก แข็งแรง-อ่อนแอ เป็นต้น ด้านกิจกรรม แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการต่างๆ เร็ว-ช้า ว่องไว-เฉื่อยชา เป็นต้น

การประเมินผลมีความจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่าการจัดนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีข้อดี ข้อด้อย และสิ่งที่ต้องปรับปรุงอย่างไร การประเมินที่ดีจะต้องประเมินตั้งแต่การเริ่มโครงการ ระหว่างปฏิบัติงานจนโครงการเสร็จสิ้นครบทุกขั้นตอนและจะวัดด้วยวิธีใดวิธีนั้น ในการประเมินต้องเน้นที่คุณค่า ประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การวัดและประเมินผลโครงการให้ดูจากความสามารถจัดกิจกรรม การใช้อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากร การจัดการ การวางแผน กิจกรรมพิจารณาในแง่ความสนใจ ความต้องการความสามารถ

ผู้ศึกษาได้นำหลักการประเมินและขอขยายการประเมินของบุญธรรม (2542) มาใช้ในการศึกษาผลของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยประเมิน 2 ด้าน คือ ทักษะในการปฏิบัติและความพึงพอใจ

2.5.5 ทักษะในการปฏิบัติงาน ความสามารถของผู้เรียนประเมินได้จากการแสดงออกโดยตรงจากการทำงานต่างๆ เป็นสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งเป็นของจริงหรือใกล้เคียงสภาพจริง และเปิดโอกาสผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้จริง โดยประเมินจากกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด โดยเฉพาะความคิดขั้นสูงและผลงานที่ได้

ส.วาสนา (2535) ได้กล่าวว่า การวัดผลภาคปฏิบัติ หมายถึง การให้ผู้สอบทำงานในกลุ่มตัวอย่าง งานที่จำเป็นในงานหนึ่ง โดยจะกำหนดลักษณะของงานหรือเครื่องมือผลผลิตที่จะวัดซึ่งจะวัดในรูปของทักษะในการดำเนินงานหรือการสร้างงาน

เสนอ (2542) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติงาน เป็นการทดสอบชนิดหนึ่ง ที่ให้ผู้ถูกทดสอบได้แสดงการกระทำออกมาในขณะที่ทดสอบในสถานการณ์ที่จัดขึ้นโดยจะวัดทั้งวิธีการและผลงานที่ได้จากการปฏิบัติ

2.5.5.1 ลักษณะและประเภทของการวัดผลการปฏิบัติงาน สมศักดิ์ (2530) ได้กล่าวถึง การวัดผลการปฏิบัติว่าอาจเริ่มตั้งแต่การทดสอบทางด้าน ความรู้ ความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติจนกระทั่งนักเรียนได้ปฏิบัติจริง ดังนั้น การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นการเลียนแบบชีวิตจริงในระดับต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณความจริงที่เกิดขึ้นแบ่งได้ 4 ประเภท คือ 1) การเขียนตอบวัดความรู้ในวิธีการปฏิบัติ 2) การให้จำแนก เช่น ให้จำแนกเครื่องมือชิ้นส่วน 3) การปฏิบัติเชิงสร้างสถานการณ์ ให้นักเรียนกระทำในสภาพที่เหมือนจริง 4) การปฏิบัติในสถานการณ์จริง และ ส.วาสนา (2546) แบ่งระดับการวัดการปฏิบัติงานเป็น 5 ดับ คือ

1) การแก้ปัญหาในกระดาษ เป็นลักษณะของการให้นักเรียนวางแผนการปฏิบัติงาน วางแผนทดลองโดยยังไม่ได้ปฏิบัติงานจริง การวัดประเมินจะใช้เกณฑ์แบบ แบ่งส่วน

2) การแก้ปัญหาเฉพาะส่วน เป็นการวัดทักษะการปฏิบัติแต่ละส่วน รวมถึงความสามารถในการใช้และเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงาน

3) การปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลอง เป็นการฝึกในสถานการณ์จำลอง โดยผู้เรียนปฏิบัติงานจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ มักจะจำกัดเวลา สิ่งที่ต้องพิจารณาในการวัดประเมิน คือ กระบวนการปฏิบัติงานและผลงาน ตลอดจนลักษณะนิสัยของผู้เรียนด้วย

4) ตัวอย่างงาน เป็นการให้ปฏิบัติจากตัวอย่างงานหรือสถานการณ์จริงซึ่งแตกต่างจากสถานการณ์จำลองคือ เป็นการปฏิบัติจริงที่อาจมีครูคอยช่วยกำกับ เช่น การฝึกขับรถในถนน

5) การปฏิบัติงานจริง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานในสภาพจริงหรือคล้ายจริง เพื่อฝึกให้เรียนทักษะในการปฏิบัติงานอย่างมีศิลปะ และมีความกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยสิ่งที่จะต้องเน้น คือ การได้มีโอกาสเลือกแนวทางปฏิบัติด้วยตนเองตามเงื่อนไขที่กำหนด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการประเมินความสามารถ คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของงาน วิธีการทำงาน ผลสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน และมีกฎเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน การวัดประเมินความสามารถ

ที่แสดงออกของผู้เรียน ทำให้หลายแนวทางต่างๆ กันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานการณ์และความสนใจของผู้เรียน ดังต่อไปนี้

6) มอบหมายงานให้ทำงานที่มอบให้ทำต้องมีความหมาย มีความสำคัญกับหลักสูตร เนื้อหา และชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความรู้หลายด้านในการปฏิบัติงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการการทำงาน และการใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง

7) การกำหนดชิ้นงานหรืออุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ให้ผู้เรียนวิเคราะห์องค์ประกอบและกระบวนการทำงาน และเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

8) กำหนดตัวอย่างชิ้นงานให้ แล้วให้ผู้เรียนศึกษางานนั้นและสร้างชิ้นงานที่มีลักษณะของการทำงานได้เหมือนหรือดีกว่าเดิม

9) สร้างสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน โดยกำหนดสถานการณ์แล้วให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

2.5.5.2 ประเภทของเครื่องมือวัดการปฏิบัติงาน สุวิมล (2546) ได้จำแนกประเภทของเครื่องมือในการวัดปฏิบัติงานได้ดังต่อไปนี้

1) เครื่องมือประเภทที่ใช้ในการวัดกระบวนการปฏิบัติงาน การวัดกระบวนการปฏิบัติงานเน้นที่ทักษะความสามารถในการทำงาน ความถูกต้องของการปฏิบัติ ลำดับการทำงาน วิธีการวัดที่มีความตรง คือ การใช้การสังเกต ประเมินพฤติกรรมการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตที่ใช้กันมาก ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ ระเบียบ พฤติกรรม มาตราประมาณค่า แผนภูมิการมีส่วนร่วม เป็นต้น

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลงาน สำหรับการวัดคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนทำส่ง ไม่ว่าจะเป็นผลงาน รายงาน การทดลอง โครงการ สามารถประเมินได้โดยใช้แบบประเมินหรือแบบตรวจสอบคุณภาพ แบบประเมินดังกล่าวก็เหมือนกับมาตราประมาณค่าโดยทั่วไป

2.5.5.3 หลักในการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติงาน ดังนี้ คือ

1) ทำความเข้าใจพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยศึกษาว่า พฤติกรรมที่ต้องการวัดนั้นหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร นักเรียนต้องแสดงออกอย่างไร จึงจะสรุปได้ว่าเขามีพฤติกรรมที่ต้องการวัดแล้ว

2) เลือกใช้สถานการณ์หรือเนื้อหาในการทดสอบเป็นการเลือกสถานการณ์ หรือเนื้อหาที่สามารถสร้างสิ่งเร้าให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการวัดออกมาอย่างชัดเจน เพื่อนำมาเขียนข้อคำถามหรือสิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

3) กำหนดความคิดรวบยอดของสถานการณ์หรือเนื้อหา เป็นการทำความเข้าใจและเขียนความคิดรวบยอดของเนื้อหานั้น เพื่อเป็นกรอบความคิด ในการเขียนข้อความ คำถามหรือสิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติ

4) เขียนข้อความคำถามหรือสิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ข้อคำถาม หรือ สิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัตินั้น ควรเขียนให้ชัดเจน ตรงจุด กะทัดรัด ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยระดับชั้นของผู้เรียน

5) เขียนตัวเลือกเกณฑ์การให้คะแนน ถ้าเป็นแบบทดสอบเลือกตอบ จะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องตามหลักวิชาเพียงคำตอบเดียว ตัวลวงต้องเป็นคำตอบที่มีความเป็นไปได้ ส่วนข้อสอบชนิดเขียนตอบหรือให้ลงมือปฏิบัติจะต้องมีเกณฑ์เป็นปรนัย ไม่ว่าจะผู้ตรวจจะเป็นใครก็ตาม เมื่ออ่านเกณฑ์การให้คะแนนแล้วสามารถตรวจให้คะแนนได้คะแนนไม่ต่างกัน

6) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ควรตรวจสอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และความเป็นปรนัย

เครื่องมือในการวัดประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติงานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Scale อย่างชัดเจน

การประเมินศักยภาพของผู้เรียนโดยให้ลงมือปฏิบัตินั้น ไม่มีค่าเฉลี่ยหรือคำตอบถูกที่แน่ชัดลงไปเหมือนแบบทดสอบเลือกตอบ การประเมินผลงานแต่ละชิ้นของผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินคุณภาพของงานอย่างเป็นปรนัย ซึ่งมันเป็นการยากที่จะทำได้ และได้ค้นพบการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนหรือ rubric ขึ้นมาเพื่อกำหนดแนวทางในการตัดสินอย่างยุติธรรม และปราศจากความลำเอียง

Rubric จะต้องมี ความชัดเจนในเกณฑ์การให้คะแนนอย่างพอเพียงถึงขนาดที่ผู้ประเมิน 2 คนสามารถใช้ Rubric เดียวกันประเมินชิ้นงานของผู้เรียนชิ้นเดียวกันแล้วให้คะแนนได้ตรงกัน ระดับของความสอดคล้องในการให้คะแนนของผู้ประเมิน 2 คนที่ประเมินอย่างเป็นอิสระจากกันจะเรียกว่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของการประเมิน

องค์ประกอบของเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

Scoring rubric มีหลายองค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบก็มีประโยชน์ มีความสำคัญ องค์ประกอบมีดังนี้

1. จะมีอย่างน้อย 1 คุณลักษณะหรือ 1 มิติที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินผู้เรียน
2. การนิยามและการยกตัวอย่างจะต้องมีความชัดเจนในแต่ละคุณลักษณะหรือมิติ
3. มาตรการให้คะแนนจะต้องเป็นอัตราส่วนกันในแต่ละคุณลักษณะหรือมิติ

4. จะต้องมีความรู้มาตรฐานที่เด่นชัดในแต่ละระดับของการให้คะแนน

ในแต่ละระดับการให้คะแนนจะต้องมีความชัดเจนในการนิยาม และความกว้างของระดับคะแนนไม่ควรเกิน 6 ถึง 7 ระดับ ถ้ามีระดับของการให้คะแนนกว้างมากเกินไปจะมีความลำบากในการตัดสินความแตกต่างในแต่ละระดับ เช่น ความกว้างคะแนนเป็น 100 ทำให้ยากที่จะอธิบายว่าคะแนน 81 มีคุณภาพแตกต่างจาก 80 หรือ 82 อย่างไร และจะทำให้ความสอดคล้องของการประเมินด้วยผู้ประเมินหลายคนลดลงไป การจะกำหนดความกว้างของการให้คะแนนเป็นเท่าไรนั้น จะต้องมีความเหมาะสมและมีความชัดเจนในการนิยามที่ครอบคลุมตั้งแต่ แย่ที่สุด (poor) จนถึงดีเลิศที่สุด (excellent)

ชนิดของเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

Scoring Rubric มีอยู่ 3 ชนิดคือ

1. Holistic Rubrics เป็นเกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่ได้แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการให้คะแนน คือจะประเมินในภาพรวมของผลงานหรือกระบวนการนั้น

2. Analytic Rubrics เป็นเกณฑ์การให้คะแนนที่แยกส่วนหรือองค์ประกอบคุณลักษณะของผลงานหรือกระบวนการ แล้วนำแต่ละส่วนหรือองค์ประกอบของคุณลักษณะมารวมกันเป็นคะแนนรวม

3. Annotated Holistic Rubrics ผู้ประเมินจะประเมินแบบ holistic rubrics ก่อนแล้วจึงประเมินแยกส่วนอีกบางคุณลักษณะที่เด่น ๆ เพื่อใช้เป็นผลสะท้อนในบางคุณลักษณะของผู้เรียน

การให้คะแนนแบบ holistic rubrics ใช้ได้ง่ายและใช้เพียงไม่กี่ครั้งต่อผู้เรียน 1 คน จะเป็นการประเมินในภาพรวมของทุกคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน ส่วนการให้คะแนนแบบ analytic rubrics จะใช้บ่อยครั้งโดยจะประเมินแยกในแต่ละคุณลักษณะของงาน ซึ่งการประเมินแบบนี้จะมีประโยชน์เมื่อสนใจจะวินิจฉัยหรือช่วยเหลือผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในแต่ละส่วนหรือแต่ละคุณลักษณะของการปฏิบัติงานนั้น ๆ หรือไม่ ซึ่งจะมีส่วนให้ครูได้ช่วยเสริมสร้างหรือพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละคุณลักษณะของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนแบบ annotated rubrics จะรวมข้อจำกัดของ holistic และ analytic ไว้ด้วยกัน เริ่มด้วยการประเมินในภาพรวมของการปฏิบัติงานด้วย holistic แล้วผู้ประเมินเลือกประเมินอีกเพียงบางคุณลักษณะของงานแบบ analytic ซึ่งการประเมินเพียงบางคุณลักษณะนี้จะไม่ผลต่อการเปลี่ยนแปลงคะแนนที่ประเมินแบบ holistic ประโยชน์ก็คือจะมีความรวดเร็วในการประเมินและเป็นการให้ผู้ประเมินได้เลือกประเมินเฉพาะบางคุณลักษณะที่โดดเด่นเพียงไม่กี่องค์ประกอบเพื่อ

เป็นผลสะท้อน (feedback) ให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่มีประโยชน์ในการวินิจฉัยผู้เรียนว่าบกพร่องในคุณลักษณะใด เพราะหลาย ๆ คุณลักษณะไม่ได้ถูกประเมิน

2.5.6 ความพึงพอใจ

2.3.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความสนใจ ชอบใจ จากพจนานุกรมภาษาอังกฤษให้ ความหมายว่า ความพึงพอใจเป็น คำนามของกิริยาที่บอกให้รู้ถึงสภาวะของความรู้สึกพอใจ โดยคำว่า พอใจ หมายถึง การได้บรรลุในความต้องการ ความคาดหวัง ความปรารถนา การได้บรรลุหรือการได้ตอบสนองบางสิ่งที่เรื่อกำลัง

รัตนา (2541) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง การยอมรับในการเป็นผู้สูงอายุของตน การมีความสุขในการดำเนินชีวิต ความรู้สึกว่าตนเองยังมีค่า การทำใจยอมรับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิตของตนที่ผ่านมา การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง การมองผู้อื่น การมองสังคมและโลกในแง่ดี การมีอารมณ์ดี

ประยง (2542) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ระดับความรู้สึกพอใจที่ได้ตอบสนองในความต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากความชอบ ความสนใจ มีทัศนคติที่ดีต่อสถานการณ์ หรือสิ่งใด ๆ และเห็นว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์

ดำหริ (2544) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ขึ้นชอบของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สรุป ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกสนใจชื่นชอบ ของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการณ์หรือสิ่งใด ซึ่งเกิดจากการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม

2.5.6.2 การวัดความพึงพอใจ พงศ์ (2534) ได้จำแนกการวัดเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) แบบสอบถามคำบรรยายลักษณะของงาน (Job Descriptive Index) หรือเรียกย่อว่า JDI ซึ่งสมิท (Smith) เคนดอล (Kendall) และฮูลิน (Hulin) เป็นผู้คิดค้นและสร้างขึ้นประมาณ ค.ศ. 1969 โดยลักษณะของเครื่องมือวัดแบบนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมด้านต่างๆ คือ ความพึงพอใจในตัวเอง ผู้บังคับบัญชา การจ่ายเงิน การเลื่อนตำแหน่งและเพื่อนร่วมงาน และแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถาม 9-18 ข้อ แบบสอบถามนี้ได้ถูกนำไปใช้ในการวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในองค์การหลายประเภทที่มีพนักงานทุกระดับการศึกษา และทุกระดับรายได้ JDI จะใช้เวลาประเมินประมาณ 10-15 นาที

2)แบบสอบถามแบบมินเนโซต้า(Minnesota Satisfacion Questionnaire) หรือที่เรียกย่อว่า MSQ สร้างขึ้นโดย ไวท์ อิงแลนด์และโลฟคลิสท์ (Weise, England and Lofquist) ในปี ค.ศ. 1967 ซึ่งเป็นแบบสอบถามคล้ายๆ JDI คือ วัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหลายๆ ด้าน แต่ละด้านประกอบด้วยข้อความ 5 ข้อความ โดยผู้ตอบจะประเมินค่า 5 ช่วง คะแนนจาก สูงสุด คือ ความพอใจมากที่สุด 5 คะแนน พอใจ 4 คะแนน เฉยๆ 3 คะแนน ไม่พอใจ 2 คะแนน ไม่พอใจมากที่สุด 1 คะแนน

3) แบบสอบถามแบบ (semantic Differential Scale) ของออสกู๊ด (Osgood) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ความหมายทางภาษาที่ผู้ตอบประเมินความพอใจที่เขาทำอยู่ ต่องานที่เขาทำว่าอยู่ในระดับใด จากคำคุณศัพท์ที่ได้มาโดยมีระดับต่าง ๆ 7 ระดับ เช่น ลักษณะ ของงาน

น่าสนุก	3	2	1	0	1	2	3	น่าเบื่อหน่าย
ยาก								ง่าย
มั่นคง								ไม่มั่นคง
ก้าวหน้า								ล้าหลัง ฯลฯ

2.5.6.2.4 แบบมาตรวัดสีหน้า (Faces Scale) เป็นแบบวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่วัดจากลักษณะของหน้าตา โดยดูลักษณะใบหน้าของพนักงาน ซึ่งบุคคลที่สร้างแบบสอบถามนี้ คือ คูนิน (Kunin) โดยแบบวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนี้ ประกอบด้วยภาพวาดใบหน้าที่แสดงออกถึงความรู้สึกต่างๆ ออกมาแตกต่างกันโดยผู้ออกแบบสอบถามนี้ เพียงแต่เลือกว่าใบหน้าที่ตรงกับความรู้สึกของเขาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยทั่วไป ค่าจ้างผู้บังคับบัญชา โอกาสที่จะก้าวหน้าและบุคคลที่ร่วมงาน

สรุป การวัดความพึงพอใจสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดแบบมินเนโซต้า เพื่อบอกระดับความรู้สึกพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยสอบถามหลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรม

อยู่ร่วมกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูล และคงความเข้มแข็งชุมชนที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ชื่นชม (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากเกร็ด, 2554)

จากการสัมภาษณ์ คุณลัดดา วันยาเล หัวหน้าชุมชน “กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลป์ประดิษฐ์ หมู่ที่ 3 ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2548 มีการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านชาวอิสลามในชุมชนชาวตำบล เกาะเกร็ด เพื่อสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมากมาย ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน ได้มีการทำผ้าบาติก และนำมาสอนให้แก่กลุ่มแม่บ้านมุสลิมที่อยู่ละแวกเดียวกัน ทำให้แม่บ้านมีรายได้จากการรวมกลุ่มตรงนี้จนปัจจุบันได้มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น นอกจากการทำผ้าบาติกแล้ว ยังมีการผลิตดอกไม้จากผ้าใยบัว การทำของชำร่วยส่งขาย เป็นต้น จุดเด่นของผลิตภัณฑ์คือ มีลวดลายที่สวยงาม และไม่ซ้ำแบบ โดยเฉพาะนำมาเป็นของขวัญ เนื้อผ้านุ่ม บางเบาซักทำความสะอาดง่าย ปัจจุบันทางกลุ่มมีความคิดเห็นที่จะเพิ่มผลผลิต ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว”

ผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่ายของกลุ่ม

1. ผลิตภัณฑ์ผ้าห่มภาชนะเครื่องปั้นดินเผา

ภาพที่ 2.2 ผลิตภัณฑ์ผ้าห่มภาชนะเครื่องปั้นดินเผา

2. ผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก

ภาพที่ 2.3 ผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก

3. ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว

ภาพที่ 2.4 ผลิตภัณฑ์จากผ้าใยบัว

4. ผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติก

ภาพที่ 2.5 ผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติก

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ชาญณรงค์ (2549) ได้ศึกษารูปแบบการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรมควรมาจากหมู่บ้านหรือตำบลเดียวกัน และควรมีอาชีพที่มีลักษณะเดียวกัน และประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมควรตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่ทันสมัย การจัดวิทยากรและเทคนิคการฝึกอบรม วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ กำหนดเนื้อหาสาระการฝึกอบรม ควรมีการจัดศึกษาดูงาน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมด้วยกัน เอกสารประกอบการฝึกอบรมควรเน้นให้มีรูปภาพมาก ๆ การจัดสถานที่และระยะเวลาในการฝึกอบรมควรจัดในพื้นที่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในช่วงเดือนมกราคม -

เมษายน และใช้เวลาในการฝึกอบรม 3 วัน การประเมินผลและการติดตามผล ควรมีการทดสอบก่อน และหลังการฝึกอบรมรวมทั้งมีการติดตามผลการฝึกอบรมด้วย

บุญเรือง (2553) ศึกษาความต้องการการฝึกอบรมอาชีพของผู้ใช้แรงงานในจังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของวัยแรงงาน เกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้าการฝึกอบรม 2) ศึกษาความต้องการของวัยแรงงาน ด้านกระบวนการฝึกอบรม และ 3) ศึกษาความต้องการของแรงงาน ด้านผลลัพธ์การฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยแรงงาน จำนวน 400 คน ได้มาโดยการเลือกแบบบังเอิญ จากผู้ที่มาติดต่อราชการ ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแพร่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่า และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้าการฝึกอบรมพบว่า หลักสูตรที่วัยแรงงานต้องการให้ฝึกอบรม คือ การนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ ต้องการวิทยากรที่มีความสามารถในเรื่องที่สอน 2) ด้านกระบวนการฝึกอบรม พบว่า วิธีการฝึกอบรมที่ต้องการ คือ การฝึกอบรมแบบสาธิต ระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 1-2 วัน สื่อในการฝึกอบรม คือ เอกสารประกอบการฝึกอบรม และ 3) ด้านผลลัพธ์การฝึกอบรม ต้องการให้มีการประเมินหลังการฝึกอบรม โดยประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับการฝึกอบรมที่มีผลต่อการทำงาน และมีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้หลังการฝึกอบรมโดยการสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วราภรณ์ (2554) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (ศิลปประดิษฐ์) ของกลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (ศิลปประดิษฐ์) ของกลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงครามจำแนก ตามอายุ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2) เพื่อศึกษาการนำวัสดุธรรมชาติของท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามมาใช้ในการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (ศิลปประดิษฐ์) ของกลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ กลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 241 คนได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์(ศิลปประดิษฐ์) ของกลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (ศิลปประดิษฐ์) ของกลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงครามด้านอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ และจำนวนสมาชิก ในครอบครัว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การนำวัสดุธรรมชาติของท้องถิ่นมาใช้ในการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (ศิลปประดิษฐ์) ได้แก่ ต้นมะพร้าว ต้นจาก ต้นกล้วย ต้นโสน ต้นอัมพวา ต้นตีนเป็ดน้ำ และผักตบชวา

ชฎานิน (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพอิสระ เรื่องการประดิษฐ์ของใช้และของชำร่วยแก่ชุมชนหนองเล็ง ต่าบลวัดเกต อำเภอเมืองเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรและเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มโดยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการจำนวน 6 คน กลุ่มตัวอย่างในการใช้หลักสูตร และประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ วิทยากรจำนวน 4 คนและผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตร จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์รูปแบบหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพอิสระ เรื่องการประดิษฐ์ของใช้และของชำร่วย แก่ชุมชนหนองเล็ง ต่าบลวัดเกต อำเภอเมืองเชียงใหม่ แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจในการฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์นำมาเรียบเรียง และนำเสนอในเชิงพรรณนา ซึ่งผลการวิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพอิสระ เรื่องการประดิษฐ์ของใช้และของชำร่วย แก่ชุมชนหนองเล็ง ต่าบลวัดเกต อำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาสาระ การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากเนื้อหาที่ง่ายไปหายาก แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม มี 6 แผน แผนละ 1 หน่วย ใช้เทคนิคการฝึกอบรม เช่น การบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ ฝึกอบรม ในเสาร์และอาทิตย์ วันละ 6 ชั่วโมง ใช้เอกสารประกอบการบรรยายเป็นสื่อในการฝึกอบรม และการประเมินการฝึกอบรมใช้การประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยนอกจากนั้นหลักสูตรได้ผลการประเมินตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญคือ สามารถนำไปใช้ได้ เนื่องจากหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมากร้อยละ 76

2. ผลของการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพอิสระทำการประเมินทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย การฝึกอบรมในครั้งนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนได้ผลการประเมินมากกว่าร้อยละ 50 คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการประเมินได้ผลการประเมินอยู่ใน

ระดับดี และดีมาก คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 96.87 จึงถือว่า ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนผ่านการฝึกอบรม

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม และหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพอิสระฯ ประกอบด้วย 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรนั้นผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 2) ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเห็นว่า การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมากที่สุดซึ่งได้ค่าเฉลี่ย 4.61 3) ความพึงพอใจในการจัดฝึกอบรมและหลักสูตรการฝึกอบรมผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความพึงพอใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.54

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การศึกษาวិทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวิธีการและรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร

ผู้ศึกษาเลือกกลุ่มประชากรแบบเฉพาะเจาะจงคือ สมาชิกกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี, 2556) โดยคัดเลือกจากกลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้านและวิสาหกิจชุมชน ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีที่มีความสนใจในการพัฒนาอาชีพ และเป็นกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายในการให้บริการวิชาการของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.2.1.1 แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น

ด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มากำหนดขอบเขตและโครงสร้างของแบบสอบถาม คัดเลือกรายวิชาและข้อคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นคำถามแบบเลือกตอบ โดยสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

2.1 คำถามเกี่ยวกับรายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) งานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า จำนวน 10 รายวิชา และ 2) งานประดิษฐ์ จำนวน 10 รายวิชา โดยมีคำตอบแบบเลือกตอบ และจัดอันดับคำถามเรียงจากรายวิชาที่ต้องการมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด

2.2 คำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ และ 2) ด้านความคาดหวังหลังการอบรม จำนวน 4 ข้อ โดยมีคำตอบแบบเลือกตอบ และจัดอันดับคำถามเรียงจากรายวิชาที่ต้องการมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ บุญชม (2545)

5 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยหรือน้อยที่สุด

การกำหนดค่าการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจโดยจัดระดับคะแนนได้ตามเกณฑ์แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

4) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้

5) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน

6) ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรต่อไป

3.2.1.2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ร่างหลักสูตร ตามแนวคิดของ ทาบา (1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาสาระ 4) การจัดการฝึกอบรม 5) ระยะเวลาและสื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม 6) แผนการจัดฝึกอบรม และ 7) การประเมินผลการฝึกอบรม

จากการสำรวจความต้องการฝึกอบรมรายวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า รายวิชาที่ความต้องการมากที่สุดคือ หลักสูตรงานประดิษฐ์ รายวิชาการประดิษฐ์ของข้าวสวย ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาพิจารณาทักษะและความสามารถที่กลุ่มมีอยู่คือ ทักษะการตัดเย็บ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำ

หลักสูตรศึกษานอกสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นของช่วยและสามารถผลิตเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้อีกด้วย โดยผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรศึกษานอกสถานศึกษา โดยใช้ทฤษฎีของทาบ (1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาสาระ 4) การจัดการฝึกอบรม 5) ระยะเวลาของการฝึกอบรมสื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม 6) แผนการจัดฝึกอบรม และ 7) การประเมินผลการฝึกอบรม โดยแบ่งเนื้อหาสาระเป็น 5 แผนคือ

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของช่วย

หน่วยที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

หน่วยที่ 4 การประดิษฐ์ศึกษานอกสถานศึกษา

หน่วยที่ 5 การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

3) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

4) นำร่างหลักสูตรเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ใช้เกณฑ์ความสอดคล้องมีค่าอยู่ในช่วง 0.5 – 1.00

ในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารหลักสูตรต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านหลักสูตรและด้านงานประดิษฐ์หรือด้านที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความ สอดคล้องและความเหมาะสมโดยคำนวณจากสูตรของ บุญเชิด (2552) ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องเหมาะสม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งมีการให้คะแนนเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ท (บุญชม, 2543) ตามเกณฑ์ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องและความเหมาะสม

-1 เมื่อแน่ใจว่าหลักสูตรไม่มีความสอดคล้องและไม่มีความเหมาะสม

โดยการแปลความซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากงานวิจัยของรัชนี (2552) คือ กำหนดเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญในแบบประเมิน โครงสร้างหลักสูตรดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกัน 75-100% ค่า IOC > 0.5 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกัน 50-74% ค่า IOC \geq 0.5 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยก็จะนำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนที่จะนำไปใช้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกัน 0-49% ค่า IOC < 0.5 หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย แสดงว่าหลักสูตรไม่มีคุณภาพไม่สามารถนำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญสอดคล้องในด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ในประเด็น (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) ดังนี้

1.1) หลักการและเหตุผล มีความเป็นเหตุเป็นผล มีแนวทางในการพัฒนาสอดคล้องกับส่วนประกอบอื่นๆ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1

1.2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความชัดเจน สอดรับกับหลักการและเนื้อหาสาระ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.80

1.3) การเลือกเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าฝึกอบรม โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1

1.4) การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ตอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการเรียงลำดับความยากง่าย มีความน่าสนใจ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1

1.5) การเลือกประสบการณ์เรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ตอบสนองด้านความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างทัศนคติแก่ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.80

1.6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีขั้นตอนที่ชัดเจน น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1

1.7) สื่อ การเลือกใช้เหมาะสม ส่งเสริมเนื้อหาและกิจกรรมในการฝึกอบรม มีความน่าสนใจ เสริมสร้างความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอบรม โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.60

1.8) วิธีการวัดและการประเมินผลมีความชัดเจน สามารถตอบสนองต่อ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.60

โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรสามารถ นำไปใช้แก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้ความรู้และ ทักษะอย่างแท้จริงรวมถึง ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ในการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรเรื่องที่ได้รับ การปรับปรุงแก้ไขนั้น คือ เรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรในส่วนของสื่อ และวิธีการวัดและการ ประเมินผลจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนั้นได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

1. สื่อ ควรคำนึงถึงวัยของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ควรเป็นรูปภาพมากกว่าตัวหนังสือ ส่วนที่เป็นตัวหนังสือข้อความจะใช้ตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถเห็นได้ อย่างชัดเจน

2. วิธีการวัดและการประเมินผล ควรสร้างเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับวัยของ ผู้รับการฝึกอบรมไม่ควรยากและละเอียดมากเกินไป เนื่องจากผู้รับการฝึกอบรมนั้นมีอายุความรู้ และระดับพื้นฐานของทักษะที่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงนำข้อเสนอแนะหรือข้อแนะนำต่างๆ จากการตรวจสอบความ สอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำ หลักสูตรเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและติดต่อประสานงานกับประธานชุมชนเพื่อเสนอ หลักสูตรที่เสร็จสมบูรณ์ให้หัวหน้ากลุ่มพิจารณา และทำการประชาสัมพันธ์ให้กับสมาชิกในกลุ่ม หรือผู้ที่สนใจเข้าร่วมในการฝึกอบรมและดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

5) นำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประธานชุมชน และ กลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน โดยผลการทดลองใช้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทดลอง ใช้เครื่องมือมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของหลักสูตรได้

7) ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนนำหลักสูตรไป ใช้กับกลุ่มประชากรต่อไป

3.2.1.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผล มีขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงาน และแบบประเมินผลงาน

2) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานทางด้าน คหกรรมศาสตร์ ด้านทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือ

3) สร้างแบบประเมินผลการใช้หลักสูตรเรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย ของ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) การ ประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ 3 ระดับ และ 2) การประเมินผล งาน ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ 3 ระดับ

การประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานในการ ฝึกอบรม จะมีเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) ไว้เป็นแบบเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือก แบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ โดยให้ผู้สอนประเมินผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ใช้เกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน ดังนี้

คะแนน	ระดับทักษะการปฏิบัติงาน
3	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดถูกต้องและเหมาะสมกับชิ้นงาน
2	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์บางชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน
1	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้องกับชิ้นงาน

การแปลความหมายของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน โดยประยุกต์มาจาก เกณฑ์ของสุภาพ (2551)

คะแนน	1.00 – 5.66	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
คะแนน	5.67 – 10.33	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้
คะแนน	10.33 – 15.00	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

4) จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

5) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และเกณฑ์ การให้คะแนนของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ของข้อความ และสำนวนภาษา ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดให้คะแนนความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันคือ มีความสอดคล้องและสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์เหมาะสมมาก และมีความถูกต้อง และ ชัดเจนในเกณฑ์การวัดและแปลผล เหมาะสมปานกลาง (ภาคผนวก ง)

6) นำแบบประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนน ผลการทดลองใช้พบว่า กลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของหลักสูตรได้

7) แก้ไขปรับปรุงก่อนนำแบบประเมินไปทดลองใช้

3.2.1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตร ฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย ให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดผล โดยแบ่งคำถามเป็น 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ (บุญชม, 2545) โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ กำหนดเกณฑ์เป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามและภาษาที่ใช้

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ผลการทดลองใช้ พบว่า กลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของหลักสูตรได้

6) ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

3.2.2 การดำเนินการวิจัย

1. สำรวจความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วันที่ 2 สิงหาคม 2557

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย โดยประยุกต์จากหลักการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (1962) โดยมีขั้นตอน 7 ขั้นตอนคือ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและสำรวจความต้องการ 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การประเมินผลประกอบด้วย 5 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย

หน่วยที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

หน่วยที่ 4 การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

หน่วยที่ 5 การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

3. นำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร วันที่ 23 มีนาคม 2558

4. นำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มประชากร ในวันที่ 30 มีนาคม 2558

5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าสถิติ

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบเพื่อทำการปรับปรุง

3.3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1 ติดต่อขอหนังสือจากคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ จากกลุ่มสมาชิกในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด

3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแบบประเมินผล จากนั้นนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์คะแนนประเมินผลการฝึกอบรมและคะแนนความพึงพอใจโดยใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลสำรวจรายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 4 ผลการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามคือ สมาชิกกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แสดงดังตารางที่

4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 30)		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
31 - 35 ปี	4	13.33
36 - 40 ปี	6	20.00
41 - 45 ปี	8	26.67
46 - 50 ปี	7	23.33
51 - 55 ปี	5	16.67
2. สถานภาพ		
โสด	9	27.00
สมรส	21	63.00
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	0	0.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	83.33
ปริญญาตรี	5	16.67
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
4. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	0	0.00
5,001 – 10,000 บาท	3	10.00
10,001 – 15,000 บาท	12	40.00
15,001 – 20,000 บาท	8	26.67
20,001 – 25,000 บาท	7	23.33
สูงกว่า 25,000 บาท	0	0.00
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	12	40.00
4-6 คน	18	60.00
มากกว่า 6 คน / หรือ 7 คนขึ้นไป	0	0.00

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี ร้อยละ 26.67 รองลงมาคือ 46-50 ปี และ 36-40 ปี ร้อยละ 23.33 และ 20.00 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 63.00 นอกนั้นมีสถานภาพโสด ร้อยละ 27.00 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 83.33 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 16.67 มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ 15,001 – 20,000 บาท และ 20,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 26.67 และ 23.33 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน ร้อยละ 60.00 และ 1-3 คน ร้อยละ 40.00

ตอนที่ 2 ผลสำรวจรายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะ ประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จากการสำรวจความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกข้อมูลเป็น 2 ประเด็นคือ รายวิชาที่ระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ที่ต้องการฝึกอบรม และวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ของรายวิชาที่ระยะสั้นด้านคหกรรม- ศาสตร์ ที่กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ต้องการฝึกอบรมจำแนกตามรายวิชา

รายวิชาที่ต้องการฝึกอบรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	(N = 30)
			ลำดับที่
1. งานผ้า และผลิตภัณฑ์จากผ้า			
1.1 กล่องจากผ้า	3.57	0.97	14
1.2 ที่ใส่จดหมาย	3.87	1.04	10
1.3 ซองใส่นามบัตร	3.97	1.00	7
1.4 กระเป๋าช้อปปิ้ง	4.07	0.78	5
1.5 การเขียนลวดลายบนผ้าบาติก	3.60	1.22	13

(N = 30)

รายวิชาที่ต้องการฝึกอบรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ลำดับที่
1.6 การทำไดอารี่จากผ้าทอพื้นเมือง	3.97	0.93	7
1.7 พวงกุญแจจากผ้าไทย	3.77	1.25	12
1.8 ซองมือถือจากผ้าบาติก	4.00	0.98	6
1.9 การทำกระเป๋าอริกามี	3.50	1.01	15
1.10 การพับผ้าเช็ดหน้า	3.77	1.04	12
ค่าเฉลี่ยรวม	3.81	1.02	
2. งานประดิษฐ์			
2.1 การทำดอกไม้จันทน์	4.20	0.81	3
2.2 การร้อยพวงกุญแจคริสต์	3.93	1.08	8
2.3 การประดิษฐ์ของชำร่วย	4.57	0.57	1
2.4 การทำเดคูพาจ	3.93	0.83	8
2.5 ของที่ระลึกจากการบูร	4.07	0.78	5
2.6 กล่องดนตรี	3.90	0.80	9
2.7 ของที่ระลึกจากสมุนไพร	3.83	0.79	11
2.8 การปั้นแป้งดอกไม้ไทย	4.30	0.60	2
2.9 การประดิษฐ์พานพุ่มบูชา	4.13	0.82	4
2.10 พวงมาลัยลูกบิด	3.77	0.97	12
ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	0.81	

ตารางที่ 4.2 จากการสำรวจรายวิชาที่กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต้องการฝึกอบรมจำแนกเป็น 2 หลักสูตรคือ หลักสูตรงานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า และหลักสูตรงานประดิษฐ์ ผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการฝึกอบรมรายวิชาหลักสูตรงานประดิษฐ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.06 โดยเรียงลำดับรายวิชาที่กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต้องการฝึกอบรม 5 ลำดับแรก ได้แก่ การประดิษฐ์ของชำร่วย (ค่าเฉลี่ย 4.57) รองลงมาคือ การปั้นแป้งดอกไม้ไทย (ค่าเฉลี่ย 4.30) การทำดอกไม้จันทน์ (ค่าเฉลี่ย 4.20) การประดิษฐ์พานพุ่มบูชา (ค่าเฉลี่ย 4.13) และของที่ระลึกจากการบูร (ค่าเฉลี่ย 4.07) ตามลำดับ

จากการสอบถามวัตถุประสงค์ที่ต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้าน
คหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนก
รายด้าน คือ ด้านแรงจูงใจส่วนบุคคลและด้านความคาดหวังหลังการอบรม โดยมีค่าเฉลี่ย และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ของวัตถุประสงค์ที่ต้องการฝึกอบรม
หลักสูตร วิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์
ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกรายด้าน

(N = 30)				
รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
ด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล				
1. เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.80	0.41	มากที่สุด	3
2. เพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางขึ้น	4.73	0.45	มากที่สุด	4
3. เพิ่มทักษะ ความสามารถที่มีให้มากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	1
4. เพิ่มความชำนาญในอาชีพที่ทำอยู่	4.93	0.25	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวมด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล	4.87	0.28	มากที่สุด	
ด้านความคาดหวังหลังการอบรม				
5. ต้องการมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้	5.00	0.00	มากที่สุด	1
6. ต้องการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ	4.90	0.31	มากที่สุด	2
7. ต้องการหางานทำและเพิ่มโอกาสใน การประกอบอาชีพ	4.83	0.38	มากที่สุด	3
8. พัฒนาความสามารถด้านอาชีพของตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด	1
9. ต้องการเป็นเจ้าของธุรกิจ	4.63	0.49	มากที่สุด	4
ค่าเฉลี่ยรวมด้านความคาดหวังหลังการอบรม	4.87	0.24	มากที่สุด	
โดยภาพรวม	4.87	0.26	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.3 กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ทั้งด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล และด้านความคาดหวังหลังการอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมค่าเฉลี่ย 4.87 เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์รายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.87

เมื่อจำแนกวัตถุประสงค์รายข้อพบว่า ด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มทักษะ ความสามารถที่มีให้มากขึ้น มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 5.00) รองลงมา คือ เพิ่มความชำนาญในอาชีพที่ทำอยู่ (ค่าเฉลี่ย 4.93) เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 4.80) และเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.73) ตามลำดับ ในด้านความคาดหวังหลังการอบรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังหลังการอบรม คือ ต้องการมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ และพัฒนาความสามารถด้านอาชีพของตนเอง มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 5.00) รองลงมา คือ ต้องการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.90) ต้องการหางานทำและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.83) และต้องการเป็นเจ้าของธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 4.63) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จากการสำรวจรายวิชาที่กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีต้องการฝึกอบรมพบว่า กลุ่มต้องการฝึกอบรมหลักสูตรงานประดิษฐ์ รายวิชาการประดิษฐ์ของชำร่วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) และเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ที่ต้องการฝึกอบรมในด้านแรงจูงใจส่วนบุคคลพบว่า ต้องการเพิ่มทักษะและความสามารถที่มีให้มากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 5.00) และด้านความคาดหวังหลังการอบรมพบว่า มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการฝึกอบรมเพื่อต้องการมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และต้องการพัฒนาความสามารถด้านอาชีพของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 5.00) ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้เสนอหลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม เนื่องจากชุมชนมีทักษะในการตัดเย็บอยู่แล้ว และการประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม ยังสามารถผลิตเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ อีกทั้งกลุ่มยังสามารถนำเทคนิคจากการทำตุ๊กตานกฮูกหอมไปเพิ่มทักษะและความสามารถด้านอาชีพของตนเองได้อีกด้วย จากนั้น ผู้ศึกษาได้นำการประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอมมาจัดทำเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน โดยใช้ทฤษฎีของทาบ (Taba, 1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาสาระ 4) การจัดการฝึกอบรม 5) ระยะเวลาและสื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม 6) แผนการจัดฝึกอบรม และ 7) การประเมินผลการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีโครงสร้างที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลายรูปแบบ และวิธีการจัดที่เอื้อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความรู้ได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เป็นการทำให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมพร้อมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนนั้นเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาที่คนในชุมชนสามารถแสวงหาความรู้ และสามารถนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม นับเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในด้านงานประดิษฐ์เพื่อช่วยต่อยอดความรู้และเสริมทักษะที่มีอยู่ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ หลักสูตรที่จัดทำขึ้นในรูปแบบการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน สำหรับกลุ่มอาชีพที่สนใจและเกิดจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ตุ๊กตานกฮูกหอมเป็นของชำร่วยทำจากผ้าสักหลาด หรือผ้าชนิดอื่น ๆ ตามความนิยมมีหลากสี หลากลาย ขึ้นอยู่กับจินตนาการความพอใจของผู้ประดิษฐ์และความต้องการของท้องตลาด โดยผู้ประดิษฐ์สามารถคิดค้นหาวิธีการและรูปแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตุ๊กตานกฮูกหอมเป็นการย่อส่วนของนกฮูกที่อยู่จริงตามธรรมชาติให้มีขนาดเล็กลงแล้วเสริมแต่งให้สวยงามแปลกตา เมื่อประดิษฐ์เสร็จแล้ว สามารถบรรจุเม็ดน้ำหอมที่ทำจากโคมแต่งกลิ่นให้มีกลิ่นหอมตามต้องการ ตามเอกสารมาตรฐานชุมชนจะถูกจัดอยู่ในหมวดประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรปรับอากาศ ซึ่งหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นโดยนำ เม็ดน้ำหอมปรับอากาศที่ปรุงแต่งกลิ่นจากธรรมชาติ เช่น กลิ่นส้ม ตะไคร้หอม ดอกไม้กลิ่นต่าง ๆ หรืออาจเพิ่มเติมพิมเสน การบูร หรือน้ำมันหอมระเหยและนำไปบรรจุในบรรจุภัณฑ์ตามความเหมาะสม มีคุณสมบัติช่วยลดกลิ่นอับและขจัดกลิ่นในอากาศ ช่วยให้อากาศสดชื่น ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย หรือยังช่วยไล่แมลงได้ นอกจากนี้ยังสามารถทำจำหน่ายเป็นของชำร่วยในงานแต่งงาน หรืองานพิธีต่าง ๆ ตามโอกาสได้

4.3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

- 4.2.1 มีความรู้ และมีทักษะในการประดิษฐ์ของชำร่วย
- 4.2.2 สามารถเลือกวัสดุ อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ของชำร่วย
- 4.2.3 มีความรู้ในเรื่องของการจัดจำหน่ายตุ๊กตานกฮูกหอมได้

4.3.3 โครงสร้างเนื้อหาสาระ

เนื้อหาของการประดิษฐ์ของชั่วคราว หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม แบ่งเป็น 5 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชั่วคราว

หน่วยที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

หน่วยที่ 4 การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

หน่วยที่ 5 การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

4.3.4 การจัดการฝึกอบรม

คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.4.1 วิทยากร

วิทยากรในการฝึกอบรมของหลักสูตรจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการประดิษฐ์ของชั่วคราว

4.3.4.2 กิจกรรมในการจัดฝึกอบรม

โดยการจัดเรียงลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปหายาก ใช้เทคนิคการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ

ตารางที่ 4.4 กิจกรรมการฝึกอบรม

หน่วยที่	เนื้อหา	กิจกรรม	เวลา (ชั่วโมง)
1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชั่วคราว	1. บรรยาย 2. อภิปราย	1
2	วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์	1. บรรยาย 2. อภิปราย	1
3	ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์	1. บรรยาย 2. อภิปราย	1

หน่วยที่	เนื้อหา	กิจกรรม	เวลา (ชั่วโมง)
4	การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม	1. บรรยาย 2. สาธิต 3. ฝึกปฏิบัติ 4. ประเมินผล	2
5	การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย	1. บรรยาย 2. อภิปราย	1

4.3.5 ระยะเวลาและสื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม

จากการสอบถามความต้องการของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีพบว่า ส่วนใหญ่วันเสาร์และอาทิตย์จะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวแวะเวียนมาเยี่ยมชมสินค้าและผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมากจึงไม่สะดวกในการฝึกอบรม กลุ่มประชากรต้องการฝึกอบรมในวันจันทร์มากที่สุดเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ว่างจากการขายของ โดยใช้ระยะเวลาการฝึกอบรมประมาณ 6 ชั่วโมง ผู้ศึกษากำหนดวันจันทร์ที่ 30 มีนาคม 2558 ระหว่างเวลา 9.00 – 12.00 น. และ 13.00 – 16.00 น. สำหรับสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ ของจริงและเอกสารประกอบการฝึกอบรม

4.3.6 แผนการจัดฝึกอบรม

แผนการจัดฝึกอบรมในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 แผน (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค) สรุปได้ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย

หน่วยที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

หน่วยที่ 4 การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

หน่วยที่ 5 การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

4.3.7 การประเมินผลการฝึกอบรม

4.3.7.1 การประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานในการฝึกอบรม

การประเมินทักษะการปฏิบัติงานในการฝึกอบรมและการประเมินผลงานในการฝึกอบรมมีเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) ไว้เป็นแบบเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือก แบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ (สุภาพ, 2551) โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม หัวข้อในการประเมินการปฏิบัติงานมีทั้งหมด 2 หัวข้อ ได้แก่ ทักษะการปฏิบัติงาน และด้านผลงาน (รายละเอียดแสดงในภาพผนวก ข)

4.3.7.2 ความพึงพอใจในการฝึกอบรม

จากการสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกติดตามกฐกหอม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อย และ 1 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อยที่สุด (รายละเอียดแสดงในภาพผนวก ข)

ตอนที่ 4 ผลการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกติดตามกฐกหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แบ่งผลการวิเคราะห์เป็น 2 ด้าน คือ

4.1 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4.1 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงานจากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกติดตามกฐกหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกรายด้าน

ตารางที่ 4.5 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติงาน และด้านผลงานจากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกติดตามกฐกหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน (ร้อยละ)			ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	3	2	1			
(N = 30)						
ด้านทักษะการปฏิบัติงาน						
1. การเลือกวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน	26(86.67)	4(13.33)	0	2.73	0.45	ดี
2. การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	23(76.67)	7(23.33)	0	2.77	0.43	ดี
3. ปฏิบัติงานได้ทันตามเวลาที่กำหนด	27(90.00)	3(10.00)	0	2.90	0.31	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม				2.80	0.40	ดี
ด้านผลงาน						
1. คุณภาพของผลงาน	22(73.33)	8(26.67)	0	2.73	0.45	ดี
2. ความสวยงาม	24(80.00)	6(20.00)	0	2.80	0.41	ดี
3. ชิ้นงานสะอาด	22(73.33)	8(26.67)	0	2.73	0.45	ดี
4. ความประณีต	20(66.67)	10(33.33)	0	2.67	0.48	ดี
5. การนำไปใช้	28(93.33)	2(6.67)	0	2.93	0.25	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม				2.77	0.41	ดี

จากตารางที่ 4.5 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานการฝึกอบรบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกตายนกสูทหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ดี ค่าเฉลี่ย 2.80 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรบสามารถเลือกวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน อยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าเฉลี่ย 2.73) การปฏิบัติงานตามขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 2.77) และปฏิบัติงานได้ทันตามเวลาที่กำหนด อยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าเฉลี่ย 2.90) สำหรับด้านผลงานพบว่า การนำไปใช้ได้จริง (ค่าเฉลี่ย 2.93) มีความสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 2.80) คุณภาพของผลงานสะอาด และชิ้นงานสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.73) มีความประณีต (ค่าเฉลี่ย 2.67)

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอมของ
กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการ

ฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย
หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี

(N = 30)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	สถานที่ในการฝึกอบรม	4.53	0.57	มากที่สุด
2	ระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.43	0.73	มาก
3	ความชัดเจนของเนื้อหาสาระและ ทักษะในการฝึกอบรม	4.50	0.63	มาก
4	ความชัดเจนของวิธีการหรือขั้นตอน ของแต่ละแผนการฝึกอบรม	4.57	0.57	มากที่สุด
5	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.50	0.68	มาก
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ในการฝึกอบรม	4.47	0.78	มาก
7	วัสดุและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	4.53	0.57	มากที่สุด
8	ความรู้ ทักษะและประโยชน์ที่ได้รับ จากการฝึกอบรม	4.67	0.55	มากที่สุด
9	สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	4.73	0.52	มากที่สุด
10	ความพึงพอใจโดยรวม	4.83	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์
ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.83 โดย
สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง (ค่าเฉลี่ย 4.73) ความรู้ ทักษะและประโยชน์ที่ได้รับจากการ

ฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.67) ความชัดเจนของวิธีการหรือขั้นตอนของแต่ละแผนการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.57) สถานที่ในการฝึกอบรม และวัสดุและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.53 ตามลำดับ

4.2 อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ อายุระหว่าง 41- 45 ปี เป็นช่วงวัยกลางคน ซึ่งมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพมาระยะหนึ่ง และรู้ว่าอาชีพนั้น สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ในระดับใด มีความมั่นคงทางการเงิน และมีโอกาสเพิ่มพูนรายได้หรือไม่ จึงมีความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัว อีกทั้งยังสามารถเพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาชีพและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่แท้จริง นอกจากนั้น ในช่วงอายุเหล่านี้จะมีบุตรอยู่ในวัยที่กำลังศึกษา ครอบครัวจึงจำเป็นต้องใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนของบุตร ทำให้กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ต้องแสวงหาความรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ (2542) กล่าวไว้ว่า คหกรรมศาสตร์ คือ การใช้ การจัดการ และการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ส่วนใหญ่ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ มีสถานภาพสมรส ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ยืนยันได้ว่า กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ มีความต้องการที่จะให้ครอบครัวเกิดความมั่นคงทางรายได้ และความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H.Maslow, 1908-1987) อ้างถึงใน วิไลรัตน์ (2548) ที่กล่าวไว้ว่า ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้รับการตอบสนองจากความต้องการ

ส่วนใหญ่ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะได้รับการฝึกอบรม เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีพื้นฐานความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ทำให้มีโอกาสหางานทำค่อนข้างยาก เพราะปัจจุบันหน่วยงานส่วนใหญ่ จะรับบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าทำงาน

นอกจากนั้น ความรู้ในระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เป็นความรู้ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงต่อชีวิตได้ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ จึงจำเป็นต้องชวนชวนหาความรู้เพิ่มเติม โดยพิจารณาความชอบ ความถนัดของตน ให้ตรงกับสถานการณ์ความเป็นอยู่ในปัจจุบันด้วยการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ และงานด้านคหกรรมศาสตร์เป็นงานที่สามารถนำมาประกอบอาชีพ และเพิ่มรายได้อย่างแท้จริงให้กับตนเองและครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญญศักดิ์ (2551) เรื่องการพัฒนาอาชีพที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ว่า ของการจัดการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพให้กับผู้เรียนให้มีทักษะที่ดีต่อการทำงาน และการประกอบอาชีพ อบรมอาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือไม่มีงานทำก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อยกระดับชีวิตให้สูงขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม

ส่วนใหญ่ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่จัดอยู่ในระดับปานกลางเทียบกับค่าครองชีพและเงินเดือนขั้นต่ำในปัจจุบัน และเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่บ่งชี้ได้ว่า กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ มีความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ทางด้านการประกอบอาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ที่ตนปรารถนา เพื่อนำมาสนับสนุนฐานะทางครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น การฝึกอบรมจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ง่าย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความชำนาญกับตนเอง ซึ่งการตอบสนองในความปรารถนา และต้องการเพื่อการพัฒนาทางด้านอาชีพ และเสริมศักยภาพให้กับตนเองอีกด้วย สอดคล้องกับ กุณท์ (2548) ที่กล่าวว่า ธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการอยากจะมี อยากจะเป็น ทั้งที่เกิดสภาวะในปัจจุบันที่บุคคลนั้น มีความสุขปรารถนา หรือพึงประสงค์สิ่งนั้นขึ้นมา เพื่อตอบสนองสิ่งที่ขาดไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วชิรี (2548) ได้อธิบายไว้ว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ดีขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ จนสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ส่วนใหญ่ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน ซึ่งครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากจะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตสูง ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้ที่มีสถานะที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายหลักของครอบครัว จำเป็นที่จะต้องแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความถนัด และความชอบของตน เพื่อเป็นช่องทางการเพิ่มรายได้ และการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เป็นศาสตร์วิชาชีพที่นำมาประยุกต์และบูรณาการมาจากความรู้รอบตัวของมนุษย์ เพื่อให้บุคคลได้มีการจัดการและเปลี่ยนแปลงตนเอง ครอบครัว และสังคมให้ดีขึ้น ทันเหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับ กรประภา (2553) ที่กล่าวไว้ว่า คหกรรมศาสตร์เป็นศาสตร์วิชาชีพที่บูรณาการมาจากความรู้รอบด้านของมนุษย์ เพื่อให้บุคคลสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมให้ดี

ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เปรมวดี (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คหกรรมศาสตร์เป็นวิชาที่เกิดจากการบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้บุคคลสามารถ จัดการกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยการปรับปรุงความเป็นอยู่ ของบุคคลชุมชน ครอบครัว และสังคมให้ดีขึ้น จึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในครอบครัว ในการเข้ารับการฝึกอบรมยังเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับกลุ่มแม่บ้านสตรีด้วยกันเอง ทำให้เกิดความคิดในการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ที่ดีมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 2 ผลสำรวจรายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จากการสำรวจความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความต้องการในการฝึกอบรม หลักสูตรการประดิษฐ์ของชำร่วย มากที่สุด ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสร้างหลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนบนเกาะเกร็ด เป็นตำบลแห่งการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมเป็นส่วนใหญ่ในวันเสาร์และอาทิตย์ เหมาะแก่การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทฤดี (2549) ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการซื้อสินค้าเป็นที่ระลึกประเภทของตกแต่งบ้าน ของชำร่วย อุปกรณ์ ในครัวเรือน ดอกไม้ประดิษฐ์ ผ้าไหม เสื้อผ้า กระเป๋า และเสนอแนะให้มีการพัฒนาสินค้าที่ระลึกให้เป็นที่ดึงดูดใจ คือ คุณภาพการผลิตควรใช้วัสดุธรรมชาติจากท้องถิ่น และรูปแบบควรรักษาเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผู้ศึกษาได้นำหลักสูตรที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการมากที่สุด มาสร้างหลักสูตรการประดิษฐ์ของชำร่วย โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรก่อนนำไปใช้จริง ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบโดยยึดหลักการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3)

โครงสร้างเนื้อหาสาระ 4) การจัดการฝึกอบรม 5) ระยะเวลาและสื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม 6) แผนการจัดฝึกอบรม และ 7) การประเมินผลการฝึกอบรม จากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีองค์ประกอบที่ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดอำนาจ (2532) ซึ่งกล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา และควรเริ่มจากการศึกษาจากสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของสังคม และผู้เรียนเพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมาย จากนั้นนำมาคัดเลือกและรวบรวมเนื้อหาสาระให้สอดคล้องต่อความต้องการ และวิธีการประเมินผลหลักสูตร จึงทำให้การพัฒนาหลักสูตรได้ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 4 ผลการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน
2. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

1. ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน หลักสูตร ฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตร ตักตวนกฐกหอมของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จากการนำหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพ สหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตร ตักตวนกฐกหอม ไปใช้นั้น ผลของการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนสามารถ ผ่าน การฝึกอบรม ซึ่งผลการประเมินผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม อีกทั้งการเลือก สำรวจปัญหา และความต้องการในพื้นที่ที่ต้องการดำเนินการจัดฝึกอบรม การเจาะจงเลือกกลุ่ม ตัวอย่างที่มีความสนใจและมีความต้องการ จึงทำให้การจัดการฝึกอบรมนั้นเป็นไปอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจเนื้อหาในทุก ๆ แผนการจัดฝึกอบรมตลอดจน สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ รวมถึงสามารถประดิษฐ์ผลงานได้ออกมาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับสมมติ (2553) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูน ความรู้และพัฒนาทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมหรือให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นช่วงๆ หรือระยะเวลาตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง ผลการประเมินด้าน ทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงานในการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี ทำให้โดยรวมแล้วผู้เข้า

รับการฝึกอบรมทุกคนมีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ดังนั้นทุกคนจึงผ่านการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดฝึกอบรมในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งประธานชุมชนและสมาชิกในชุมชนที่ให้ความสนใจและสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรม ในการจัดฝึกอบรมในครั้งนี้ได้สำรวจจากความต้องการของคนชุมชน และเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม อีกทั้งเนื้อหาในแต่ละแผนการจัดฝึกอบรมนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนั้น การเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งนี้จึงได้รับความสนใจ และเป็นประโยชน์เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับคมคาย (2551) ที่ว่า การจัดการศึกษาให้สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความต้องการนั้นเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาบุคคลได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้สอนให้ความสนใจกับเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการฝึกอบรม รวมถึงผลงานที่ได้จากการฝึกอบรมทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความภาคภูมิใจ และมีความสุขกับการจัดฝึกอบรม เพราะบรรยากาศในการจัดฝึกอบรมนั้น ใช้เทคนิคในการจัดฝึกอบรมแบบสาคิต และเป็นการจัดการฝึกอบรมแบบชุมชนมีส่วนร่วม โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยรัตน์ (2549) พบว่ากิจกรรมที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางนั้นทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้จากการแสวงหาคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบผลงานของตนเอง การฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะอาชีพจึงเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งงานวิจัยในครั้งนี้ยังเป็นแนวทางให้คนในชุมชนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อลดปัญหาการว่างงานหรือเป็นแนวทางในการเสริมสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระศักดิ์ (2552) กล่าวว่า การประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตจะเป็นสิ่งที่กระทำเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ อาชีพอิสระนั้นเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพ ทั้งนี้ต้องอาศัยทั้งความรู้ ทักษะ เงินทุน และประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงถือเป็นอีก

หนึ่งแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในด้านการประดิษฐ์ของชำร่วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้าน คหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ตามความต้องการ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ 3) ผลของการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรม และหลักสูตรพระยะสัน เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และแบบประเมินผลงานในการฝึกอบรม และแบบสอบถามความพึงพอใจในการฝึกอบรม กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลสำรวจรายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 4 ผลการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

5.1 สรุปผล

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้สรุปผลที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 41 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.67 มีสถานะโสด คิดเป็นร้อยละ 70.00 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.33 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00 และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตอนที่ 2 ผลสำรวจรายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จากการสำรวจความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า

1. รายวิชาที่กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ต้องการฝึกอบรมจำแนกเป็น 2 หลักสูตรคือ หลักสูตรงานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า และหลักสูตรงานประดิษฐ์ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการฝึกอบรมรายวิชาหลักสูตรงานประดิษฐ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.06

2. จากการสำรวจด้านวัตถุประสงค์ที่ต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ทั้งด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล และด้านความคาดหวังหลังการอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม 4.87 เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์รายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้านเท่ากันคือ 4.87

ตอนที่ 3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย ประยุกต์ใช้รูปแบบการ

พัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba, 1962) ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอยู่ 7 ขั้นตอน มีรายละเอียดเอกสารหลักสูตรได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาหลักสูตรการจัดการฝึกอบรม 4) ระยะเวลา 5) สื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรม 6) แผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และ 7) การประเมินผล ในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรนี้ผู้ศึกษาได้ประเมินตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริงซึ่งได้ผลการประเมินตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากมีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรในส่วนของสื่อและวิธีการวัด และการประเมินผล จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนั้นได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

1. สื่อ ควรคำนึงถึงวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรเป็นรูปภาพมากกว่าตัวหนังสือ ส่วนที่เป็นตัวหนังสือข้อความจะใช้ตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน

2. วิธีการวัดและการประเมินผล ควรสร้างเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับวัยของผู้รับการฝึกอบรมไม่ควรยากและละเอียดมากเกินไป เนื่องจากผู้รับการอบรมนั้นมีอายุความรู้ และระดับพื้นฐานของทักษะที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกตานอกฮ่อม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แบ่งผลการวิเคราะห์เป็น 2 ประเด็น คือ

1. ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน
2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงานจากการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรฝึกตานอกฮ่อม ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน โดยรวมมีผลการประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ดี ค่าเฉลี่ย

2.78 (ร้อยละ 86.67) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเลือกวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงานได้ (ค่าเฉลี่ย 2.87) สามารถปฏิบัติตามขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 2.77) และปฏิบัติงานได้ทันตามเวลาดำหนด (ค่าเฉลี่ย 2.90) คิดเป็นร้อยละ 90.00, 86.67 และ 76.67 ตามลำดับ สำหรับด้านผลงานพบว่า สามารถนำไปใช้ได้จริง (ค่าเฉลี่ย 2.93) มีความสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 2.80) คุณภาพชิ้นงานสะอาด และด้านคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 2.73) มีความประณีต (ค่าเฉลี่ย 2.67) มีค่าร้อยละ 93.33, 80.00, 73.33, 73.33 และ 66.67 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องงานประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอมของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.58 เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ความพึงพอใจโดยรวม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ความรู้ ทักษะ และประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ความชัดเจนของวิธีการ หรือขั้นตอนของแต่ละแผนการฝึกอบรม และสถานที่ในการฝึกอบรม และวัสดุ-อุปกรณ์ในการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย 4.83, 4.73, 4.67, 4.57 และ 4.53 ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้สรุปผลที่ได้งานวิจัย ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.2.1.1 หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย สามารถนำไปจัดการฝึกอบรมภาคชุมชนอื่นๆ ที่สนใจ และหน่วยงานภาครัฐที่สนใจได้

5.2.1.2 หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด

จังหวัดนนทบุรีเพียงชุมชนเดียว จึงควรมีการขยายผลไปยังชุมชนอื่น ๆ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนา และศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนอื่นๆ หรือ ผู้ที่สนใจเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องต่อบริบทของชุมชนและความต้องการของคนในชุมชน

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

5.2.2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชนนี้ในด้านงานผ้าและผลิตภัณฑ์ จากผ้า งานอาหาร และการตลาดในการจัดจำหน่ายสินค้า

5.2.2.2 ควรมีการติดตามผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้าน คหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม เพื่อติดตามผลการ นำความรู้ และทักษะการปฏิบัติไปใช้ได้จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีอาชีพเสริมรายได้ ให้กับตนเอง และชุมชนได้อย่างมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

- กรประภา อุบลจันทร์. 2553. **เจตคติที่มีต่ออาชีพคหกรรมศาสตร์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา). คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- กรมวิชาการ. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** ชุมชนุสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.
- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2556. **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (พ.ศ. 2553 - 2562).** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพฯ.
- การใช้อุปกรณ์และวัสดุการเย็บงานประดิษฐ์** ออนไลน์ถึง <http://www.kr.ac.th/ebook/vilaivan/b5.htm>
- กฤษณ์ จินประชา. 2548. **การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (สาขาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2554. **การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking).** [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : www.bb.go.th/bb/information/speech/new.../creative%20thinking.doc 10 มีนาคม 2554.
- คมคาย เขียงบาล. 2551. **“การพัฒนาหลักสูตรผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในท้องถิ่นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6”.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี.
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานประดิษฐ์** ออนไลน์เข้าถึง http://giftedcollege.org/resource_center/Admin/acrobat/v_3_ac_ac_105.pdf
- จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. 2544. **การฝึกอบรมเชิงพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- จรรยา ล้ำเลิศ. 2553. **การออกแบบงานประดิษฐ์**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.kr.ac.th/wai/show.php?id=392>, 20 สิงหาคม 2553
- ฉัตรชัย ศิริพันธุ์. 2552. **ประเภทของความคิดสร้างสรรค์**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
http://thaiartonline.com/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=8, 15 ธันวาคม 2552
- ชญาสินี ว่างตาล. 2552. **การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพอิสระ เรื่องการประดิษฐ์ของใช้ และของชำร่วย แก่ชุมชนหนองแสง ตำบลวัดเกต อำเภอเมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาอาชีวศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development**. ที่ควีพีจำกัด, มหาสารคาม.
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล. 2532. **กิจกรรมศิลปะเด็กอนุบาล**. แปลน ลิขซึ่ง, กรุงเทพฯ.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. 2550. **นักฝึกอบรมมืออาชีพ : การจัดทำเนื้องานฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นำกัการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ชาญณรงค์ วงศ์สุวรรณ. 2549. **รูปแบบการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาการบริหารงานยุติธรรม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูชัย สมितिไกร. 2551. **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- ณิชภา สุตลาภา. 2550. **ความต้องการฝึกอบรมด้านแรงงานสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในเขตกรุงเทพมหานคร**. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดำหริ จินสันเทียะ. 2544. **“ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานพัสดุ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง”**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (ภาควิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2543. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สุวีริยาสาส์น, กรุงเทพฯ.
- บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ. 2551. **การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ**. ม.ป.พ., กรุงเทพฯ

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- บุญธรรม จิตไธสง. 2542. **นันทนาการชุมชนเบื้องต้น**. สำนักส่งเสริมวิชาการ, อุตรธานี.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2553. **สถิติวิจัย**. ภาควิชาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บุญเรือง สุนทรสถิตย์กุล. 2553. **ความต้องการการฝึกอบรมอาชีพของผู้ใช้แรงงานในจังหวัด
แพร่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาศึกษาศาสตร์)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประยง กำประโคน. 2542. **“ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการ
เรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนกับโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน
โรงเรียนของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา).
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประสพท เนืองเฉลิม. 2554. **หลักสูตรการศึกษามหาสารคาม**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย,
มหาสารคาม.
- เปรมวดี เจตนาคุณศาสตร์. 2552. **เจตคติต่อการประกอบอาชีพทางด้านคหกรรมศาสตร์ของ
นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา).**
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- พงศ์ หวดาล. 2534. **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**. ภาควิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร,
กรุงเทพฯ.
- พรทิพย์ ตรงการดี. 2542. **ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน
การสอนคหกรรมศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร.**
(ภาควิชาคหกรรมศาสตร์). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. 2541. **กลยุทธ์ในการฝึกอบรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- พิมลณัฐ เวศย์วรุฒม์. 2551. **วรรณะของสี**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
[http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/pimolnut_v/art/sec03
p03.html](http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/pimolnut_v/art/sec03p03.html), 8 กรกฎาคม 2553.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ภัทรฤดี สุพัฒน์โสภณ. 2549. "การพัฒนาศักยภาพสินค้าที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย". มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รฤกชาติ ผิวทองงาม. 2553. ศิลปะประดิษฐ์เพื่อประกอบอาชีพ. สิบประภา, กรุงเทพฯ.
- รัตนา สีนธีรภาพ. 2541. "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสมุทรปราการ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. อักษรเจริญทัศน์, กรุงเทพฯ.
- รุจิรี ภู่อาระ. 2545. การพัฒนาหลักสูตร:ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. บริษัทบู๊ค พอยท์ จำกัด, กรุงเทพฯ:
- ลัดดา วันยาเล. 2557. หัวน้ำกลุ่มชุมชน. สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม.
- วรรณรัตน์ อินทร์อ่ำ. 2524. ศิลปะประดิษฐ์ 1. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524, กรุงเทพฯ.
- วารภรณ์ กรุดทอง. 2554. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (ศิลปะประดิษฐ์) ของกลุ่มแม่บ้านสตรีจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. (สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ (บัณฑิตศึกษา). คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วัชรพงศ์ หงส์สุวรรณ. 2552. การออกแบบลดลายเหล็กตัด. วาดศิลป์, กรุงเทพฯ.
- วัชรีย์ พิรกิจติวารกุล. 2548. การประเมินโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักธุรกิจอิสระ บริษัทแอมแวร์ (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย โถสุวรรณจินดา. 2547. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. พินิตติ้ง, กรุงเทพฯ.
- วิภาวรรณ กนิษฐนาคะ. 2542. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ และคณะ. 2544. ผลิตภัณฑ์ป็นน้อย คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์. ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ, กรุงเทพฯ.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- วิไลรัตน์ แสงศรี. 2548. **จิตวิทยาการสอนวิชาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วีระศักดิ์ บุญอินทร์. 2552. **“การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาชีพอิสระ เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จาก ปูนปลาสเตอร์”**. ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริระ ต่วนกระโทก. 2549. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของทหารกองประจำการ สังกัดกรมต่อสู้อากาศยาน หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองบัญชาการยุทธทางอากาศ แขวงวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์. 2535. **การวัดผลการเรียนภาคปกติ**. เอกสารประกอบการเรียนการวัดผลการปฏิบัติขั้นสูง. ภาคพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สงัด อุทรานันท์. 2532. **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. (ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2542. **ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร :** วิทยาลัยกิจการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- สมคิด บางโม. 2544. **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. วิทยพัฒน์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2553. **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ที่ 5. วิทยพัฒน์, กรุงเทพฯ. .
- สมคิด พรหมจ้อย. 2544. **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สมชาติ กิจยรรยง และ อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2550. **เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ**. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. เม็ดทราย พรินติ้ง, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี. 2556. **สรุปผลการดำเนินและการเบิกจ่ายเงินของกลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มสตรี/วิสาหกิจชุมชน**. นนทบุรี.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2553. **การออกแบบการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. 2549. **การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม**. พิมพ์ครั้งที่ 5 ปีเคอินเตอร์พรีนซ์, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ว่องวานิช. บรรณานุกรม. 2546. **การประเมินการปฏิบัติงาน : การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่**. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง. 2542. **การประเมินผลภาคปฏิบัติ**. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- หทัยรัตน์ เสาร์เรือน. 2549. “**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการแปรรูปอาหารจากเห็ดนางฟ้า สำหรับกลุ่มสนใจ จังหวัดชัยนาท**”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- หนึ่งฤทัย ชิงหอม. 2551. “**การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษา โรงเรียนบ้านปากปาด อำเภอป่าปาด จังหวัดอุตรดิตถ์**”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546. **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- อำนาจ จันทรแป้น. 2532. **การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2550. **ออกแบบเฟอร์นิเจอร์**. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- Beland, I.L. and J. Passos. 1975. **Clinical Nursing**. (3rd ed.) New York : The Macmillan Company.
- Good, Carter V., ed. 1973. **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Innodesign. 2007. **การใช้สีในงานออกแบบ ทฤษฎีสี**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://innodesign.is.in.th/Mmd=content&ma=show&id=18,15> ตุลาคม 2552.
- Sander H.C. 1966. **The Cooperative Extension Service**. Engle wood Cliff, New Jersey. Prentice Hall, Inc.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

Silverman, R. E. 1975. *Psychology*. New Jersey: Prentice Hall Inc.

Taba, Hilda. 1962. *Curriculum Development. Theory and Practice*. New York:
Harcourt Brace and World Inc.

Tyler, Ralph W. 1950. *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago
University of Chicago Press.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ภาคผนวก ข แบบสอบถามในการศึกษา
- ภาคผนวก ค หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่ม
อาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัด
นนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย
- ภาคผนวก ง ผลของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตร
ฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์
กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย
- ภาคผนวก จ ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมิน
ผลงาน หลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง
การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตูกตานกฮูกหอม
ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี
- ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม ใบบงเวลาอบรม และ
ภาพกิจกรรม

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.จิระ จิตสุภา

อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตร และการออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกพล อ่อนน้อมพันธุ์

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

เชี่ยวชาญ ด้านงานคหกรรมศาสตร์

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิรติ โสฬส

รองคณบดีฝ่ายบริหาร และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เชี่ยวชาญ ด้านงานคหกรรมศาสตร์ การบริการวิชาการแก่สังคม

4. นางสาวนิอร ดาวเจริญพร

หัวหน้างานหลักสูตร และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เชี่ยวชาญ ด้านงานหลักสูตร

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร. สุชญา ฉัตรวิษณุ

อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

เชี่ยวชาญ ด้านงานหลักสูตร งานคหกรรมศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม

แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ตามความต้องการของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ 3) ผลของการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์

ตอนที่ 3 รายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรม-
ศาสตร์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้งานวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต

นางสาววิไล สุทธิจิตรทิวา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แบบสอบถาม

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ของกลุ่มอาชีพ
สหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความในช่องว่าง ที่ตรงกับสภาพ
ความเป็นจริงของท่าน

1. ชื่อ นามสกุล

2. อายุ ปี

3. สถานภาพ

- โสด สมรส
 หย่าร้าง / แยกกันอยู่ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 25,000 บาท สูงกว่า 25,000 บาท

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

- 1 - 3 คน 4 - 6 คน
 7 - 9 คน 10 - 12 คน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการวิชาชีพฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความแตกต่างไว้ ดังนี้

ระดับความต้องการมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความต้องการมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความต้องการปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความต้องการน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความต้องการน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

รายด้าน	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล					
1.1 เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
1.2 เพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางขึ้น					
1.3 เพิ่มทักษะ ความสามารถที่มีให้มากขึ้น					
1.4 เพิ่มความชำนาญในอาชีพที่ทำอยู่					
2. ด้านความคาดหวังหลังการอบรม					
2.1 ต้องการมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้					
2.2 ต้องการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ					
2.3 ต้องการหางานทำและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ					
2.4 ต้องการเป็นเจ้าของธุรกิจ					

ตอนที่ 3 รายวิชาที่ต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความต้องการ

ฝึกอบรมรายวิชา หลักสูตรระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รายวิชาที่ต้องการฝึกอบรม	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. งานผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า					
1.1 ก่องจากผ้า					
1.2 ที่ใส่จดหมาย					
1.3 ซองใส่นามบัตร					
1.4 กระเป๋าขอบปีง					
1.5 การเขียนลวดลายบนผ้าบาติก					
1.6 การทำไดอารี่จากผ้าทอพื้นเมือง					
1.7 พวงกุญแจจากผ้าไทย					
1.8 ซองมือถือจากผ้าบาติก					
1.9 การทำกระเป๋าอริกามิ					
1.10 การพับผ้าเช็ดหน้า					
2. งานประดิษฐ์					
2.1 การทำดอกไม้จันทน์					
2.2 การร้อยพวงกุญแจคริสตัล					
2.3 การประดิษฐ์ของชำร่วย					
2.4 การทำเดคูพาจ					
2.5 ของที่ระลึกจากการบูร					
2.6 ก่องดนตรี					
2.7 ของที่ระลึกจากสมุนไพร					
2.8 การปั้นแป้งดอกไม้ไทย					
2.9 การประดิษฐ์พานพุทธบูชา					
2.10 พวงมาลัยลูกบิด					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรม-
ศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์
ของชำร่วย ฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหา ความถูกต้อง
ของเนื้อหา ความสอดคล้องและความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการ
จัดฝึกอบรมและให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมฉบับนี้ว่ามีความ
สอดคล้องและเหมาะสมในด้าน 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม
3) การเลือกเนื้อหาของหลักสูตร 4) การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ 5) การเลือกประสบการณ์เรียนรู้
6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) สื่อสารฝึกอบรม 8) การวัดและการประเมินผล และ 9)
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหน่วยที่ 1 – 5 โดยการทำเครื่องหมาย (✓) ลงช่องที่ตรงกับความ
คิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การประเมิน

+1	รู้สึกแน่ใจว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องและความเหมาะสม
0	รู้สึกไม่แน่ใจว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องและความเหมาะสม
-1	รู้สึกแน่ใจว่าหลักสูตรไม่มีความสอดคล้องและไม่มีความเหมาะสม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ค่าความสอดคล้อง		
		+1	0	-1
1.	องค์ประกอบของหลักสูตร			
	1.1 หลักการและเหตุผล มีความเป็นเหตุเป็นผล มีแนวทางในการพัฒนาสอดคล้องกับส่วนประกอบอื่นๆ			
	1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน สอดรับกับหลักการและเนื้อหาสาระ			
	1.3 การเลือกเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม			
	1.4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการเรียงลำดับความยากง่าย มีความน่าสนใจ			
	1.5 การเลือกประสบการณ์เรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ตอบสนองด้านความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างทัศนคติแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม			
	1.6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม มีขั้นตอนที่ชัดเจน น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม			
	1.7 การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม ส่งเสริมเนื้อหาและกิจกรรมในการฝึกอบรม มีความน่าสนใจ เสริมสร้างความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอบรม			
	1.8 วิธีการวัดและประเมินผลมีความชัดเจน สามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม			
2.	แผนการจัดการฝึกอบรม (วัตถุประสงค์)			
	2.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
	2.2 วัตถุประสงค์มีความตรงกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการฝึกอบรมตามแต่ละหน่วย			

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ค่าความสอดคล้อง		
		+1	0	-1
	2.3 สอดคล้องกับกิจกรรมในการฝึกอบรม			
	2.4 สอดคล้องกับวิธีการประเมินผล			
3.	แผนการจัดฝึกอบรม (เนื้อหา)			
	3.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและวัตถุประสงค์แต่ละแผนการฝึกอบรม			
	3.2 มีความถูกต้อง ชัดเจนและน่าสนใจ			
	3.3 มีการจัดเรียงความง่ายไปยาก			
	3.4 ตอบสนองด้านความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างทัศนคติแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม			
	3.5 เป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมการอบรม			
4.	แผนการจัดการฝึกอบรม			
	4.1 มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม			
	4.2 มีช่วยเสริมกิจกรรมที่น่าสนใจและบรรลุวัตถุประสงค์			
5.	แผนการจัดการฝึกอบรม (การวัดผลและประเมินผล)			
	5.1 มีความสอดคล้องและสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์			
	5.2 มีความถูกต้องและชัดเจนในเกณฑ์การวัดและการแปลผล			

ข้อเสนอแนะ

**แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน หลักสูตรฝึกอบรบวิชาชีพ
ระยะสั้น ด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์
ตำบลเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย**

คำชี้แจง แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานและประเมินผลงานนี้ใช้สำหรับวิทยากรประเมิน
ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรบในการฝึกอบรบ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ
การประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน พิจารณาได้จากหัวข้อ ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	องค์ประกอบการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
1.	การเลือกวัสดุและอุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงาน	การเลือกวัสดุและ อุปกรณ์สำหรับ การปฏิบัติงานได้ อย่างถูกต้องและ เหมาะสมและ ประหยัด	การเลือกวัสดุและ อุปกรณ์สำหรับ การปฏิบัติงานได้ เหมาะสมและ ประหยัด	การเลือกวัสดุและ อุปกรณ์สำหรับ การปฏิบัติงานไม่ ถูกต้องและไม่ เหมาะสมกับการ ปฏิบัติงาน
2.	ปฏิบัติงานตามขั้นตอน	ปฏิบัติงานได้ อย่างถูกต้องเป็น ลำดับขั้นและ เหมาะสม	ปฏิบัติงานได้ อย่างถูกต้องแต่ ไม่เหมาะสม ตามลำดับ ขั้นตอน	ปฏิบัติงานได้แต่ ไม่ถูกต้องและไม่ เหมาะสม
3.	ปฏิบัติงานได้ทันเวลา ตามที่กำหนด	ปฏิบัติงานได้ ถูกต้องและ ทันเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติงานได้ ทันเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติงานไม่ ทันเวลาที่กำหนด

สรุปผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

ดี	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับคะแนน 7 – 9	คะแนน
พอใช้	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับคะแนน 4 – 6	คะแนน
ปรับปรุง	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับคะแนน 1 – 3	คะแนน

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ลำดับที่	องค์ประกอบกรประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
1.	คุณภาพของผลงาน	ผลงานมีความคงทน สวยงาม มีรูปทรงตามที่กำหนด สะอาด เรียบร้อย สามารถนำไปใช้ได้จริง	ผลงานมีความสวยงาม มีรูปทรงตามที่กำหนด นำไปใช้ได้จริง	ผลงานไม่ได้รูปทรงตามที่กำหนด สวยงามน้อย สามารถนำไปใช้ได้จริง
2.	ความสวยงาม	ผลงานมีความสวยงามมีรูปทรงขนาดและปริมาณตามที่กำหนด	ผลงานมีรูปทรงตามที่กำหนด อาจมีข้อบกพร่องเล็กน้อย	ผลงานมีรูปทรงไม่เป็นไปตามที่กำหนด
3.	ชิ้นงานสะอาด	ผลงานดูสะอาดเรียบร้อย	ผลงานดูสะอาดแต่อาจมีข้อบกพร่องบ้างเล็กน้อย	ผลงานไม่สะอาด มีข้อบกพร่อง
4.	ความประณีต	เก็บรายละเอียดผลงานได้อย่างเรียบร้อยไร้ข้อบกพร่อง	เก็บรายละเอียดผลงานแล้วยังมีจุดบกพร่องเล็กน้อย	มีข้อบกพร่องที่เห็นได้อย่างชัดเจนและมีข้อบกพร่องมาก
5.	การนำไปใช้	เหมาะสมกับการใช้งาน	มีข้อบกพร่องในการใช้งาน	ผลงานไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปผลการประเมินผลงาน

ดี	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับคะแนน 11 – 15	คะแนน
พอใช้	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับคะแนน 6 – 10	คะแนน
ปรับปรุง	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับคะแนน 1 – 5	คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน

ดี	หมายถึง	ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.00
พอใช้	หมายถึง	ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.67 – 2.33
ปรับปรุง	หมายถึง	ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.66

**แบบสอบถามความพึงพอใจในการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย**

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดตามความหมายต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	สถานที่ในการฝึกอบรม					
2	ระยะเวลาในการฝึกอบรม					
3	ความชัดเจนของเนื้อหาสาระและทักษะในการฝึกอบรม					
4	ความชัดเจนของวิธีการหรือขั้นตอนของแต่ละแผนการฝึกอบรม					
5	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม					
6	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรในการฝึกอบรม					
7	วัสดุ – อุปกรณ์ในการฝึกอบรม					
8	ความรู้ ทักษะ และประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม					
9	สามารถนำประโยชน์ได้จริง					
10	ความพึงพอใจโดยภาพรวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

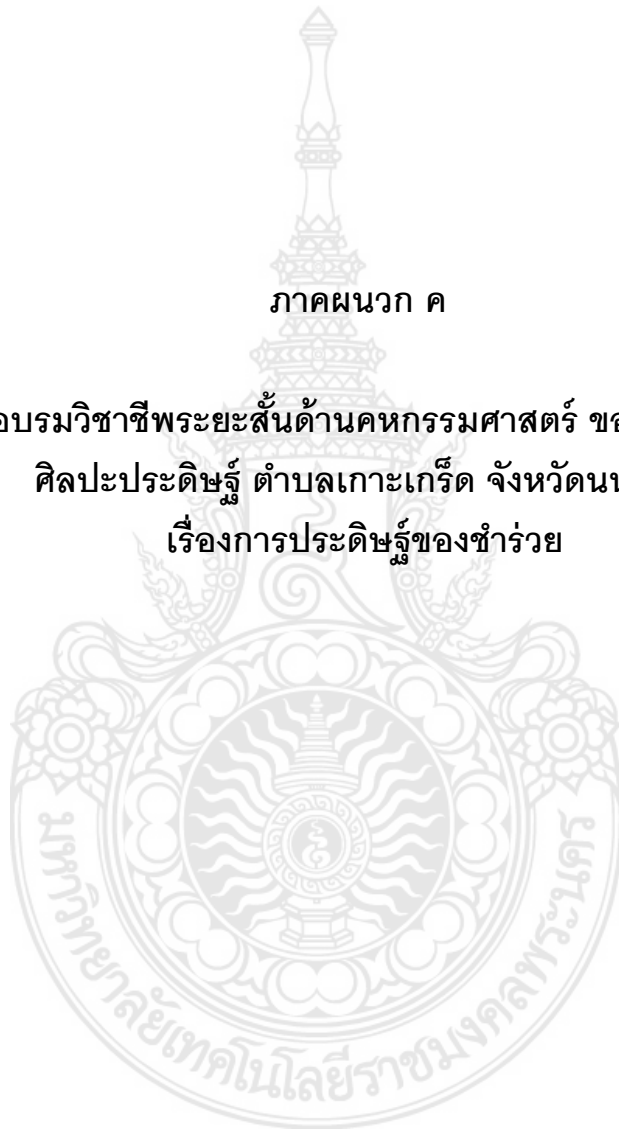
.....

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์
ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย

หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพ
สหกรณ์ศิลปประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย

โดย
นางสาววิไล สุทธิจิตรทิวา

เอกสารหลักสูตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามรายวิชาวิทยานิพนธ์
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์

ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีโครงสร้างที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลายรูปแบบ และวิธีการจัดที่เอื้อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความรู้ได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เป็นการทำให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมพร้อมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนนั้นเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาที่คนในชุมชนสามารถแสวงหาความรู้ และสามารถนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม นับเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาของคนในชุมชน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในด้านงานประดิษฐ์เพื่อช่วยต่อยอดความรู้และเสริมทักษะที่มีอยู่ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ หลักสูตรที่จัดทำขึ้นในรูปแบบการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน สำหรับกลุ่มอาชีพที่สนใจและเกิดจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ตุ๊กตานกฮูกหอมเป็นของชำร่วยทำจากผ้าสักหลาด หรือผ้าชนิดอื่น ๆ ตามความนิยม มีหลากสี หลากลาย ขึ้นอยู่กับจินตนาการความพอใจของผู้ประดิษฐ์และความต้องการของท้องตลาด โดยผู้ประดิษฐ์สามารถคิดค้นหาวิธีการและรูปแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตุ๊กตานกฮูกหอมเป็นการย่อส่วนของนกฮูกที่มีอยู่จริงตามธรรมชาติให้มีขนาดเล็กกลงแล้วเสริมแต่งให้สวยงามแปลกตา เมื่อประดิษฐ์เสร็จแล้ว สามารถบรรจุเม็ดน้ำหอมที่ทำจากโคมแต่งกลิ่นให้มีความหอมตามต้องการ ตามเอกสารมาตรฐานชุมชนจะถูกจัดอยู่ในหมวดผลิตภัณฑ์สมุนไพรปรับอากาศ ซึ่งหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นโดยนำเม็ดน้ำหอมปรับอากาศที่ปรุงแต่งกลิ่นจากธรรมชาติ เช่น กลิ่นส้ม ตะไคร้หอม ดอกไม้กลิ่นต่าง ๆ หรืออาจเพิ่มเติมพิมเสน การบูร หรือน้ำมันหอมระเหยและนำไปบรรจุในบรรจุภัณฑ์ตามความเหมาะสม มีคุณสมบัติช่วยลดกลิ่นอับและขจัดกลิ่นในอากาศ ช่วยให้อากาศสดชื่น ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย หรือยังช่วยไล่แมลงได้นอกจากนี้ยังสามารถทำจำหน่ายเป็นของชำร่วยในงานแต่งงาน หรืองานพิธีต่าง ๆ ตามโอกาสได้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. มีความรู้ และมีทักษะในการประดิษฐ์ของชำร่วย
2. สามารถเลือกวัสดุ อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ของชำร่วย
3. มีความรู้ในเรื่องของการจัดจำหน่ายตุ๊กตานกฮูกหอม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน

วิทยากรในการฝึกอบรม

นางสาววิไล สุทธิจิตรทิวา ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ

เนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรม

เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย มีรายละเอียดดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย

หน่วยที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

หน่วยที่ 4 การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

หน่วยที่ 5 การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

กิจกรรมการฝึกอบรม

หน่วยที่	เนื้อหา	กิจกรรมการฝึกอบรม	เวลา (ชั่วโมง)
1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย	1.การบรรยาย 2.การอภิปราย	½
2	วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์	1.การบรรยาย 2.การอภิปราย	½
3	ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์	1.การบรรยาย 2.การอภิปราย	½

หน่วยที่	เนื้อหา	กิจกรรมการฝึกอบรม	เวลา (ชั่วโมง)
4	การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม	1.การบรรยาย 2.การสาธิต 3.การฝึกปฏิบัติ 4.การอภิปราย	3
5	การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขายตุ๊กตานกฮูกหอม	1.การบรรยาย 2.การอภิปราย	1½

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ของชำร่วย ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์ การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม และการคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

สื่อในการฝึกอบรม

เอกสารประกอบการอบรม และตัวอย่างผลิตภัณฑ์

การวัดและการประเมินผล

1. การประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานในการฝึกอบรม

การประเมินทักษะการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานในการฝึกอบรม จะมีเกณฑ์การประเมินแบบเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ โดยให้ผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะนำไปประเมินในหน่วยที่ 4 หัวข้อในการประเมินการปฏิบัติงานนั้นจำนวน 3 ด้าน และการประเมินผลงานมี 5 ด้าน ซึ่งดังต่อไปนี้

เกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
1	การเลือกวัสดุและ อุปกรณ์ สำหรับการ ปฏิบัติงาน	เลือกวัสดุและ อุปกรณ์ สำหรับ การปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และ ประหยัด	เลือกวัสดุและ อุปกรณ์ สำหรับ การปฏิบัติงาน ได้เหมาะสมและ ประหยัด	เลือกวัสดุและ อุปกรณ์ สำหรับ การปฏิบัติงาน ไม่ถูกต้อง และ ไม่เหมาะสมกับ การปฏิบัติงาน
2	ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอน	ปฏิบัติงานได้อย่าง ถูกต้องเป็น ลำดับ ขั้นและเหมาะสม	ปฏิบัติงานได้ ถูกต้อง แต่ไม่ เหมาะสมตาม ลำดับขั้นตอน	ปฏิบัติงานได้ แต่ ไม่ถูกต้องและ ไม่เหมาะสม
3	ปฏิบัติงานได้ ทันเวลา ตามที่ กำหนด	ปฏิบัติงานได้ ถูกต้องและทันเวลาที่ กำหนด	ปฏิบัติงานได้ ทันเวลา	ปฏิบัติงานไม่ ทันเวลา

สรุปผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน ดังนี้

คะแนน	ระดับทักษะการปฏิบัติงาน
3	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดถูกต้องและเหมาะสมกับชิ้นงาน
2	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์บางชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน
1	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้องกับชิ้นงาน

เกณฑ์การแปลความหมายของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน โดยประยุกต์มาจากเกณฑ์ของ
สุภาพ (2551)

คะแนน	1 - 3	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับต้องปรับปรุง
คะแนน	4 - 6	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับพอใช้
คะแนน	7 - 9	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับดี

เกณฑ์การประเมิน ผลงาน

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
1	การนำไปใช้	เหมาะสมกับการใช้ งาน	มีข้อบกพร่องใน การใช้งาน	ผลงานไม่ สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้
2	ความสวยงาม	ผลงานมีความ สวยงาม มีรูปทรง ขนาดและปริมาณ ตามที่กำหนด	ผลงานมีรูปทรง ตามที่กำหนดอาจ มีข้อบกพร่อง เล็กน้อย	ผลงานมีรูปทรง ไม่เป็นไปตามที่ กำหนด
3	ชิ้นงานสะอาด	ผลงานดูสะอาด เรียบร้อย	ผลงานดูสะอาดแต่ อาจมีข้อบกพร่อง บ้างเล็กน้อย	ผลงานไม่ สะอาด มีข้อบกพร่อง มาก
4	ความประณีต	เก็บรายละเอียด ผลงานได้อย่าง เรียบร้อย ไร้ข้อบก พร่อง	เก็บรายละเอียด ของ ผลงาน แล้วแต่ยังมี จุดบกพร่อง เล็กน้อย	มีข้อบกพร่องที่ เห็นได้อย่าง ชัดเจนและมีข้อ บกพร่องมาก
5	คุณภาพของ ผลงาน	ผลงานมีความ คงทน สวยงาม มี รูปทรงตามที่ กำหนด สะอาด เรียบร้อยสามารถ นำไปใช้ได้จริง	ผลงานมีความ สวยงาม มีรูปทรง ตามที่กำหนด สามารถนำไปใช้ ได้จริง	ผลงานไม่ได้ รูปทรงตามที่ กำหนด สวยงาม น้อย สามารถ นำไปใช้ได้จริง

สรุปผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน ดังนี้

คะแนน	ระดับทักษะการปฏิบัติงาน
3	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดถูกต้องและเหมาะสมกับชิ้นงาน
2	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์บางชนิดถูกต้องกับชิ้นงาน
1	เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้องกับชิ้นงาน

เกณฑ์การแปลความหมายของแบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน โดยประยุกต์มาจากเกณฑ์ของ
สุภาพ (2551)

คะแนน	1 - 5	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับต้องปรับปรุง
คะแนน	6 - 10	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับพอใช้
คะแนน	11 - 15	หมายถึง	การปฏิบัติงานมีระดับดี

2. ความพึงพอใจในการฝึกอบรม

แบบสอบถามความพึงพอใจในการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อ
หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะ
เกร็ด จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบชนิด 5
ตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ บุญชม (2545)

- 5 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยหรือพึงพอใจน้อยที่สุด

การกำหนดค่าการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ โดยจัด
ระดับคะแนนได้ตามเกณฑ์แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความพึงพอใจมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความพึงพอใจมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความพึงพอใจปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความพึงพอใจน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความพึงพอใจน้อยที่สุด

แผนการจัดฝึกอบรมที่ 1
หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย

คำอธิบายประจำหน่วย

ศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ เช่น ความหมาย ประเภท ลักษณะวัสดุและอุปกรณ์ การเลือกอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในงานประดิษฐ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ของชำร่วยได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหมาย ประเภท ลักษณะของงานประดิษฐ์ วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ของชำร่วย

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. กิจกรรม โดยการบรรยาย และแนะนำรายละเอียดต่างๆ ของการฝึกอบรม เช่น จุดมุ่งหมาย วิทยากร กิจกรรมต่างๆ รวมถึงเกณฑ์การประเมินผล
2. ผู้สอนและผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย
3. ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาเรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ของชำร่วย จากใบความรู้
4. ผู้สอนแนะนำ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ของชำร่วยในการจัดฝึกอบรมในครั้งนี้
5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปความรู้โดยการอภิปรายและตอบคำถาม

สื่อในการฝึกอบรมหน่วยที่ 1

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย

2. ตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์จริงที่ใช้ในการฝึกอบรม

การวัดและการประเมินผล

- ประเมินจากการตอบคำถาม และสังเกตพฤติกรรม

เนื้อหาหน่วยการฝึกอบรมที่ 1

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของชำร่วย

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ ออนไลน์เข้าถึง http://giftedcollege.org/resource_center/Admin/acrobat/v_3_ac_ac_105.pdf

งานประดิษฐ์ เป็นชิ้นงานที่ผลิตขึ้นเพื่อนำไปใช้สอยให้เกิดประโยชน์โดยมีความประณีตสวยงาม เช่น เพื่อเป็นเครื่องใช้ ของเล่น เครื่องประดับ เครื่องตกแต่ง และเครื่องใช้งานในพิธี นอกจากนี้ได้ชิ้นงานแล้วยังทำให้เกิดความสบายใจ มีสมาธิ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเพิ่มรายได้

1. ความหมายของงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์ หมายถึง การนำเอาวัสดุต่างๆ มาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อประโยชน์ใช้สอยด้านต่างๆ เช่น เป็นของเล่น ของใช้ หรือเพื่อความสวยงาม ฉะนั้นของชำร่วยในที่นี้ จึงถือเป็นงานประดิษฐ์

2. ประเภทของงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์สามารถเลือกทำได้ตามความต้องการและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจแบ่งประเภทของงานประดิษฐ์ตามโอกาสใช้สอยดังนี้

2.1 ประเภทใช้เป็นของเล่น เป็นของเล่นที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวทำให้ลูกหลานเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น งานปั้นดินเป็นสัตว์ สิ่งของ งานจักสานใบลานเป็นโมบาย งานพับกระดาษ

2.2 ประเภทของใช้ ทำขึ้นเพื่อเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การสานกระบุง ตะกร้า การทำเครื่องใช้จากดินเผา จากผ้าและเศษวัสดุ

2.3 ประเภทงานตกแต่ง ใช้ตกแต่งสถานที่ บ้านเรือนให้สวยงาม เช่น งานแกะสลักไม้ การทำกรอบรูป ดอกไม้ประดิษฐ์

2.4 ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในงานเทศกาลหรือประเพณีต่างๆ เช่น การทำกระทงลอย ทำพานพุ่ม มาลัย บายศรี

3. ลักษณะของงานประดิษฐ์

ลักษณะของงานประดิษฐ์สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

3.1 งานประดิษฐ์ทั่วไป

งานประดิษฐ์ทั่วไป เป็นงานประดิษฐ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมาจากการเรียนรู้จากสิ่งรอบๆ ตัวและนำมาดัดแปลง หรือเรียนรู้จากหนังสือตำราต่างๆ กล่าวคือ เป็นงานประดิษฐ์ที่บุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำไปประดิษฐ์ได้ เช่น ดอกไม้จากเศษวัสดุเหลือใช้ หมวก ตุ๊กตา เครื่องเล่นต่างๆ

3.2 งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย

เป็นงานประดิษฐ์ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษหรือเป็นงานประดิษฐ์ที่มีในท้องถิ่นนั้นๆ หรือทำขึ้นเพื่อใช้งานตามพิธีกรรม ประเพณี หรือเทศกาล โดยส่วนมากจะเป็นการสืบทอดจากผู้ใหญ่ในครอบครัวมาสู่ลูกหลาน งานประดิษฐ์หลายอย่างทำขึ้น เช่น มาลัย บายศรี งานแกะสลัก

4. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์

การประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสม และถูกต้อง การรู้จักใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์ในงานประดิษฐ์ทำให้เกิดความปลอดภัย ประหยัด และรักษาสีเงาแวววาว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

4.1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทของเล่น

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทของเล่น ได้แก่ กระดาษแข็ง กระดาษลูกฟูก กระดาษโปสเตอร์ กระดาษปกนิตยสาร ไม้ เชือก ลวด สี กาว ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ก่องกระดาษ ก่องพลาสติก เศษผ้า และกระป๋อง วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของเล่นต่างๆ ได้มากมาย ซึ่งมีทั้งที่ชนิดที่เล่นได้ชั่วคราว และชนิดคงทนถาวร บางชนิดสามารถทำให้เกิดความเพลิดเพลิน และให้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์

คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความทนทานต่อน้ำ ทนต่อการฉีกขาด ความยืดหยุ่น ความนุ่ม แข็ง ความหยาบ เรียบ ความมันวาว ด้าน ซึ่งขึ้นกับชนิดของวัสดุ

อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ ได้แก่ มีด กรรไกร คีม เลื่อย เข็ม ด้าย แปรง ทาสี ตะปู ค้อน ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของเครื่องเล่น และวัสดุที่ใช้ในการทำ

4.2 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้ ได้แก่ หวาย ไม้ไผ่ ไม้ เชือก ลวด ปูนปลาสเตอร์ กระดาษแข็ง ผ้า พลาสติก สี กาว เซลแล็ก แล็กเกอร์ วัสดุต่างๆ นี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ได้หลากหลาย เช่น ตะกร้าหวี ตะกร้าผลไม้ กระดาษ กระดิ่ง ไม้แขวนเสื้อ แจกัน ที่คั่นหนังสือ

คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความแข็งแรง ทนทาน ความสวยงาม ลวดลาย ความอ่อนนุ่ม ความเหนียว

อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ ได้แก่ มีด กรรไกร คีม เลื่อย และอุปกรณ์ที่ใช้เฉพาะงาน ได้แก่ เลื่อยตัดไม้ เหล็กหมาด มีดโต้ เหล็กกดลาย มีดขูดผิว เหล็กนา หวาย มีดจักตอก คีม มีดลบเหลี่ยม กุญแจเลื่อน มีดเหลา

การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ต้องมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้นเพราะวัสดุ มีความเหนียว ความแข็งและคม อาจเกิดอันตรายได้ จึงต้องทำความรู้จักและศึกษาวิธีการใช้อุปกรณ์อย่างดีก่อนลงมือใช้ และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลรักษาด้วย

4.3 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทของประดับตกแต่ง

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้ ได้แก่ วัสดุชนิดต่างๆ เยื่อใบบัว ไม้ ไม้ไผ่ หวาย เปลือกหอย แก้ว สี กระดาษ เซลแล็ก แล็กเกอร์และลวด ซึ่งสามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของประดับตกแต่งได้มากมาย เช่น โคมไฟ กรอบรูป ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ งานแกะสลัก งานประดิษฐ์ดอกไม้ โมบาย

คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความแข็งแรง ทนทาน ยืดหยุ่นอ่อนไหว มันวาว ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุ

อุปกรณ์ที่ใช้ ต้องเหมาะสมกับชนิดของวัสดุที่นำมาประดิษฐ์ เช่น โคมไฟจากกะลามะพร้าว จะต้องมีส่วนที่เจาะ เครื่องขัดมัน มีด และแปรงทาสี

การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ ต้องให้เหมาะกับชนิดของงาน ชนิดของแบบและวัสดุ ต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง และดูแลรักษาเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ

4.4 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องนุ่งห่ม

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ผ้า เชือก ลูกบิด พลอยสี ด้ายไหมปัก ไหมพรม สี เทียน สารเคมีต่างๆ จักร กรรไกร และสายวัด ซึ่งวัสดุต่างๆ นี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องนุ่งห่มต่างๆ ได้มากมาย เช่น ปลอกหมอน หมอนอิง ผ้าปูโต๊ะ ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียงกระเป๋ หมวก ผ้าพันคอ ผ้าโพกหัว เข็มขัด สร้อยคอ สร้อยข้อมือและกำไล

คุณสมบัติของวัสดุ ได้แก่ ความสวยงาม ทนทาน ความสดใส มันวาว ความนุ่มหนา ความโปร่งบาง เบา ความเป็นประกาย

อุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ ประเภทนี้ได้แก่ จักรเย็บจักรปัก เข็มเย็บ เข็มปัก สะติงกรรไกร เครื่องเจาะรู คีมต่างๆ เป็นต้น อุปกรณ์ที่ใช้ทำปลอกหมอน ได้แก่ จักรเย็บจักรปัก กรรไกร เตารีด ดินสอ สะติง เข็มถัก

การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ ต้องใช้อุปกรณ์ด้วยความระมัดระวัง และดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ ใช้แล้วเก็บให้เป็นที่เป็นทาง และตรวจสอบจำนวนให้ครบถ้วน เพราะอาจหลงลืมติดไปกับชิ้นงานทำให้เกิดอันตรายกับ ผู้บริโภคหรือผู้ใช้งานได้

4.5 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี ได้แก่ ดอกไม้ ใบไม้ ทั้งสดและแห้ง ด้าย เข็มเย็บ เข็มร้อย ริบบิ้น พาน ไม้ไผ่ ผ้า ลวด เชือก โฟม เทปกาวย และหยวกกล้วย วัสดุเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ในงานพิธี เช่น พวงมาลัยบัวสาว มาลัยแบน มาลัยตุ้มมาลัยตัวสัตว์ พานพุ่ม เครื่องแขวน บายศรี เป็นต้น

5. หลักการเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในงานประดิษฐ์

5.1 ควรเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีจำหน่ายในท้องถิ่น หาซื้อได้ง่าย

5.2 ควรเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประดิษฐ์ชิ้นงานที่แข็งแรง ทนทาน มีคุณภาพ

5.3 ควรเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่สะดวกต่อการใช้งาน และควรคำนึงถึงราคา หรืองบประมาณที่ต้องใช้ให้เหมาะสม

6.หลักการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ในงานประดิษฐ์อย่างปลอดภัย

6.1 ควรศึกษาวิธีและข้อจำกัดของอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ชนิดนั้นๆ ให้ชัดเจนก่อนการใช้งาน

6.2 ขณะใช้เครื่องมือ ควรแต่งกายให้รัดกุมและไม่ใส่เครื่องประดับที่อาจจะเป็นอันตรายหรือขัดขวางการทำงาน

6.3 ขณะใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือของมีคม ควรอยู่ในภาวะอารมณ์ปกติ และมีสมาธิ

6.4 หากมีอาการง่วงนอนหรืออ่อนเพลียให้หยุดใช้เครื่องมือทันที

แผนการจัดฝึกอบรมที่ 2 หน่วยที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

คำอธิบายประจำหน่วย

ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ที่เย็บด้วยมือ การใช้อุปกรณ์และวัสดุ การเย็บงานประดิษฐ์ และวิธีการงานประดิษฐ์ที่เย็บด้วยมือ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้พื้นฐานในเรื่องงานประดิษฐ์ที่เย็บด้วยมือได้ การเลือกวัสดุและเทคนิคการประดิษฐ์

เนื้อหา

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ที่เย็บด้วยมือ การเลือกวัสดุและเทคนิคการประดิษฐ์

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. กิจกรรม โดยการบรรยาย และแนะนำรายละเอียดต่างๆ ของการฝึกอบรม ได้แก่ จุดมุ่งหมาย กิจกรรมต่างๆ รวมถึงเกณฑ์การประเมินผล
2. ผู้สอนและผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการประดิษฐ์ของชำร่วย
3. ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาเรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ที่เย็บด้วยมือ จากใบความรู้
4. ผู้สอนแนะนำงานประดิษฐ์ที่เย็บด้วยมือ
5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปความรู้โดยการอภิปรายและตอบคำถาม

สื่อในการฝึกอบรมหน่วยที่ 1

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหน่วยที่ 2 เรื่อง วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์
2. ตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์จริงที่ใช้ในการฝึกอบรม

การวัดและการประเมินผล

ประเมินจากการตอบคำถาม แบบประเมินพฤติกรรม

เนื้อหาหน่วยการฝึกอบรมที่ 2 วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคการประดิษฐ์

1. การใช้อุปกรณ์และวัสดุการเย็บงานประดิษฐ์ ออนไลน์ถึง <http://www.kr.ac.th/ebook/vilaivan/b5.htm>

การเย็บงานประดิษฐ์ เป็นการเย็บด้วยมือ อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการเย็บงานประดิษฐ์ ได้แก่

อุปกรณ์การเย็บงานประดิษฐ์

1. กรรไกร กรรไกรที่ดีต้องมีความคมตลอด ใบมีดหรือตลอดช่วงตัด การเลือกซื้อกรรไกรต้องทดลองตัดผ้าก่อนว่าตรงกับความต้องการหรือไม่ เพราะกรรไกรมีมากมายและหลายขนาด กรรไกรที่เหมาะสมสำหรับตัดผ้าคือเบอร์ 8, 10, 12 การใช้จะต้องแยกว่าตัดผ้าหรือตัดกระดาษ และควรหยอดน้ำมันที่เกลียวบ้างเป็นครั้งคราว

2. ดินสอเขียนผ้า ใช้สำหรับทำเครื่องหมาย และขีดเส้นต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างแบบก่อนการสร้างแบบ ควรเหลาดินสอให้แหลมเพื่อความคมชัดของเส้น ไม่ควรใช้ดินสอที่ใส่อ่อนจนเกินไป จะทำให้ทุเรีวดินสอใส่แข็งเกินไปทำให้กระดาษสร้างแบบขาดได้ง่าย และมองเห็นเส้นไม่ชัดเจน การเก็บดูแลรักษาดินสอ ควรจัดเก็บใส่กล่องเครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บให้เรียบร้อย

3. ไม้บรรทัด ควรใช้ชนิดที่บางใส สามารถโค้งตามแนวเส้นโค้งได้ ความยาวประมาณ 12 นิ้ว หรือ 24 นิ้ว

4. เข็มเย็บด้วยมือ ใช้สำหรับ เนา สอย เย็บติดเครื่องเกาะเกี่ยว ถักรังดุม เย็บในส่วนที่จักรเย็บไม่ได้ เข็มมีอยู่ด้วยกันหลายขนาด ได้แก่ เข็มเบอร์ 7-8 ใช้เย็บผ้าหนาและถักรังดุม เข็มเบอร์ 9 ใช้เย็บผ้าหนาปานกลาง เข็มเบอร์ 10-11 ใช้เย็บผ้าบางเนื้อบาง เข็มสำหรับสอย จะใช้ตั้งแต่เบอร์ 9-11

5. เข็มหมุด ประกอบใช้กลัดสิ่งที่ต้องการเย็บหรือการลองตัว แนวการเนาหรือการทำเครื่องหมายเฉพาะจุด การเลือกซื้อควรเลือกชนิดปลายแหลมมีหัวใช้หยิบจับง่าย

6. เตารีด การซื้อควรคำนึงถึงขนาดและน้ำหนักให้เหมาะสมกับความต้องการหรือเหมาะสมกับผ้าที่ใช้รีด โดยทั่วไปการรีดผ้าต้องใช้น้ำหนักของเตารีดหรือแรงกดเพื่อช่วยให้ผ้าเรียบสามารถนำมาใช้รีดผ้าให้เรียบ เมื่อเกิดรอยยับ

7. ด้าย มี 2 ชนิด คือด้ายเย็บผ้าและด้ายเนา ด้ายที่ใช้เย็บผ้าจะมีความเหนียวและราคาแพงกว่าด้ายเนา ด้ายเย็บผ้าควรเลือกสีแก่กว่าสีผ้าเล็กน้อย เนื่องจากเส้นผ่าเมื่อผ่านการซักที่ร้อนนาน ๆ สีของด้ายจะซีดเร็วกว่าสีของผ้า

7.1 ด้ายเย็บผ้า เป็นอุปกรณ์ตัดเย็บสำคัญ ที่ใช้ในการประกอบชิ้นส่วนของเสื้อผ้าให้ติดกัน มีหลายชนิด หลายสี หลายขนาดให้เลือกใช้ เมื่อจะใช้งานควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสี ความหนาของผ้า และขนาดของเข็ม ด้ายที่นิยมใช้กับผ้าเกือบทุกชนิด คือเบอร์ 60

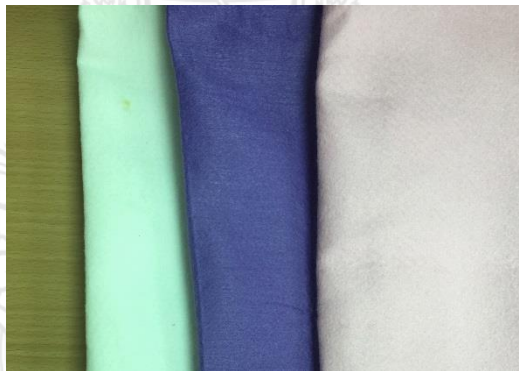
7.2 ด้ายเนา ใช้สำหรับเนาเพื่อการลองตัว ด้ายเนาจะมีความเปื่อยซึ่งง่ายต่อการเลาะออกเมื่อเย็บตะเข็บ

8. กระดาษสร้างแบบ ควรใช้กระดาษสีขาว หรือสีน้ำตาล มีขนาดกว้าง 79 เซนติเมตร ยาว 190 เซนติเมตร

9. ผ้าสักหลาด คือ ผ้าที่ทำโดยการเรียงแผ่นเส้นใยบางๆ หลายๆ ชั้นแล้วกดอัดให้แน่นเป็นผืนเดียว เมื่อเส้นใยชนสัตรีถูกความร้อนและความชื้น เส้นใยที่กระจัดกระจายจะรวมอยู่ใกล้กันและพันกันไปมาจนเป็นผืนเดียวกัน ซึ่งมีความหนาแน่นและยืดหยุ่นได้ดี

10. ไหมปัก เป็นอุปกรณ์ตัดเย็บ ที่ใช้ในการประกอบชิ้นส่วนให้ติดกัน มีหลายชนิด หลายสี หลายขนาดให้เลือกใช้ เมื่อจะใช้งานควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสี ความหนาของผ้า และขนาดของเข็ม

2. วิธีการเย็บงานประดิษฐ์ด้วยมือ

วิธีการพื้นฐานในการเย็บ

2.1 การเนา เป็นการเย็บผ้าด้วยมือให้ติดกันชั่วคราวเพื่อการเย็บถาวรหรือการสอย เช่น การเนาตะเข็บ การเนาชายเสื้อและชายกระโปรง เนากะเป๋าให้ติดกับตัวเสื้อ เป็นต้น การเนา มีหลายชนิดแต่ละชนิดมีประโยชน์และการใช้งานแตกต่างกัน การเนาส่วนใหญ่ทำจากขวาไปซ้ายเพราะคนทั่วไปถนัดขวา

2.1.1 การเนาเท่ากัน คือ การเย็บด้วยมือที่ช่วยยึดผ้า 2 ชั้นหรือมากกว่าให้ติดกัน มีความถี่ห่างของฝีเข็มเสมอกันทั้งด้านบนและด้านล่าง ฝีเข็มห่างประมาณ $\frac{1}{4}$ ถึง $\frac{1}{2}$ นิ้ว ซึ่งถ้าเนาห่างกว่านี้จะไม่สามารถบังคับผ้าทั้ง 2 ชั้นให้อยู่คงที่ได้ การเนาเท่ากันเหมาะสำหรับเนาตะเข็บ ก่อนเย็บเนาชายเสื้อและชายกระโปรงก่อนสอย เป็นต้น

2.1.2 การเนาไม่เท่ากัน เป็นการเนาที่มีความถี่ห่างของฝีเข็มสลับกัน ฝีเข็มถี่อยู่ด้านบนฝีเข็มห่างอยู่ด้านล่างเป็นการเนาที่ช่วยยึดผ้าให้ติดกันแน่นกว่าการเนาเท่ากัน การเนาชนิดนี้ใช้เป็นแนวในการเย็บจักรได้ดีหรือใช้เนาเพื่อลองตัวเสื้อหรือกระโปรง เป็นต้น

2.2 การดัน เป็นการเย็บด้วยมือที่ใช้แทนการเย็บด้วยจักรมีความทนทานมาก การดันที่นิยมทั่วไปมี ดังนี้

2.2.1 การดันตะลุ่ย วิธีทำคล้ายการเนาเป็นการเย็บผ้า 2 ชั้นให้ติดกันอย่างถาวรโดยแทงเข็มขึ้นและลงให้ฝีเข็มถี่ที่สุดใช้เย็บทั่วไปทำแนวรูดปะผ้า เป็นต้น

2.2.2 การดันถอยหลัง เป็นการเย็บผ้า 2 ชนิดให้ติดกันโดยแทงเข็มขึ้นและย้อนกลับไปแทงเข็มด้านหลังให้มีเข็มมีความยาวเพียงของฝีเข็ม แรงแทงเข็มลงแล้วดึงด้ายขึ้นทำเช่นนี้ไปจนสิ้นสุดตะเข็บ ตะเข็บชนิดนี้มีความทนทานมาก ด้านหน้าจะมีลักษณะฝีเข็มเหมือนการเย็บด้วยจักร ส่วนด้านหลังด้ายเย็บซ้อนกันแน่น เหมาะสำหรับเย็บผ้าโดยทั่วไปที่ต้องการความทนทาน

3. การสอย เป็นการเย็บด้วยมือที่มองเห็นรอยเย็บทางด้านนอกน้อยที่สุดนิยมใช้สอยชายเสื้อ ชายกระโปรง ชายขากางเกง หรือชายผ้าอื่น ๆ ที่ต้องการความสวยงาม ประณีต การสอยมีหลายชนิดที่นิยมใช้ทั่วไป มีดังนี้

3.3.1 การสอยซ่อนด้าย เป็นการสอยที่มองเห็นเส้นด้ายเย็บเพียงเล็กน้อย โดยแทงเข็มให้เข็มสอดในพับบของผ้าให้กว้างช่วงละประมาณ 1 เซนติเมตร ก่อนแทงเข็มออก

สะกิดเส้นด้ายจากผ้าชิ้นล่างประมาณ 1 – 3 เส้นแล้วสอดเข็มเข้าไปในเส้นทแยงผ้าแทงเข็มออก
สะกิดเส้นด้ายจากผ้าชิ้นล่างทำเช่นนี้เรื่อยไปจนสิ้นสุดแนวที่ต้องการสอย

3.3.2 การสอยพื้นปลา เป็นการสอยที่มองเห็นเส้นด้ายทางด้านผิ
มากกว่าทางด้านถูกโดยแทงเข็มสะกิดเนื้อผ้าด้านบนและด้านล่างแล้วดึงเข็มดึงด้ายตามทำเช่นนี้
ไปจนสิ้นสุดการเย็บการสอยชนิดนี้เป็นการสอยที่ให้ความทนทานนิยมใช้สอยชายกางเกงทั่วไปได้
เพื่อให้เย็บตรงตำแหน่งใช้ด้ายเย็บตรงกลางฐานกำนกระดุมกับตัวเสื้อไม่ดึง

แผนการจัดฝึกอบรมที่ 3

หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

คำอธิบายประจำหน่วย

ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์ เช่น การออกแบบและกระบวนการทำงานประดิษฐ์ ที่มาของการออกแบบงานประดิษฐ์ และงานประดิษฐ์ทั่วไป

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถออกแบบงานประดิษฐ์ของซ้ำ่วยได้

เนื้อหา

ความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบงานประดิษฐ์ของซ้ำ่วย

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. กิจกรรม โดยการบรรยาย และแนะนำรายละเอียดต่างๆ ของการฝึกอบรม เช่น จุดมุ่งหมาย กิจกรรมต่างๆ รวมถึงเกณฑ์การประเมินผล
2. ผู้สอนและผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการออกแบบงานประดิษฐ์ของซ้ำ่วย
3. ผู้สอนนำเสนอเนื้อหา ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์ จากใบความรู้
4. ผู้สอนแนะนำ การออกแบบงานประดิษฐ์ ของซ้ำ่วยในการจัดฝึกอบรมในครั้งนี้
5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสรุปความรู้โดยการอภิปรายและตอบคำถาม

สื่อในการฝึกอบรมหน่วยที่ 1

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหน่วยที่ 3 เรื่อง ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์
2. ตัวอย่างวัสดุ อุปกรณ์จริงที่ใช้ในการฝึกอบรม

การวัดและการประเมินผล

ประเมินจากการตอบคำถาม แบบประเมินพฤติกรรม

เนื้อหาหน่วยการฝึกอบรมที่ 3 ความรู้ด้านการออกแบบงานประดิษฐ์

การออกแบบและกระบวนการทำงานประดิษฐ์

การนำวัสดุเหลือใช้ได้จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ เช่น เปลือกไข่ ฟาง ข้าว เมล็ดพืช กระดาษ ขวดพลาสติก กระป๋องน้ำอัดลม เป็นต้น มาออกแบบสร้างสรรค์และประดิษฐ์เป็นของใช้ต่าง ๆ นั้น เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน และยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้ด้วย

1. กระบวนการทำงานประดิษฐ์ มีขั้นตอนดังนี้

2. หลักการออกแบบงานประดิษฐ์

การออกแบบที่ดีนั้น ควรคำนึงถึงหลักการออกแบบ ดังนี้

1. หน้าที่ใช้สอย การออกแบบงานประดิษฐ์จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และสามารถใช้งานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถเป็นของชำร่วย โอกาสพิเศษ ต่าง ๆ เป็นของตกแต่งประดับบ้าน เป็นที่ห้อยพวงกุญแจ หรือสามารถเป็นตุ๊กตาห้อยประดับที่ต่าง ๆ ได้

2. ความแข็งแรงและปลอดภัย งานประดิษฐ์บางงานต้องใช้วัสดุที่มีความแข็งแรงทนทานมาก ๆ เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อผู้ใช้งานประดิษฐ์นั้น เช่น การใช้การเย็บ โดยการเนาถั เพื่อเพิ่มความคงทนให้กับงานประดิษฐ์ และเพิ่มความสวยงามได้

3. ความสะดวกสบายในการใช้งาน การออกแบบงานประดิษฐ์จะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการหยิบใช้งาน สามารถตกแต่งประดับที่ต่าง ๆ ได้เช่น พวงกุญแจ ที่แขวนรถยนต์

4. ความสวยงาม การออกแบบงานประดิษฐ์ที่สวยงามน่าใช้จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ใช้และผู้พบเห็นได้ วัสดุที่มีสีสันสดใส ทำให้สะดุดตาเมื่อพบเห็น

5. การดูแลรักษา ควรออกแบบงานประดิษฐ์ให้ดูแลรักษาและซ่อมแซมได้ง่าย รวมทั้งวิธีการทำความสะอาดที่สะดวกและรวดเร็วด้วย สามารถใช้วัสดุที่มีสีเข้ม เพื่อป้องกันการเกิดคราบสกปรก หรือฝุ่นละอองได้

3. กระบวนการเทคโนโลยี

การออกแบบสิ่งต่าง ๆ เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเทคโนโลยี ซึ่งกระบวนการเทคโนโลยีเป็นการดำเนินงาน และการปรับปรุงแก้ไขที่นำเอาวิทยาศาสตร์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่ผู้ใช่มากขึ้น

ความสำคัญ และประโยชน์ของกระบวนการเทคโนโลยี มีดังนี้

1. ทำให้ได้ผลงานที่มีความสวยงาม ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
2. ทำให้ได้ผลงานที่มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้จริง
3. ทำให้รู้สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน และสามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้
4. ทำให้เกิดการหมุนเวียนของทรัพยากร เนื่องจากมีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วกลับมา

ใช้ใหม่

5. ช่วยให้การทำงานเป็นระบบระเบียบ ตรงตามขั้นตอนที่วางไว้ และสามารถพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น

กระบวนการเทคโนโลยี มีขั้นตอนดังนี้

1. ค้นหาปัญหาหรือสาเหตุ
2. หาวิธีแก้ปัญหาและเลือกวิธีที่ดีที่สุด
3. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
4. ออกแบบ และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

4. ประโยชน์ของการออกแบบ ดังนี้

1. ช่วยถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของตนเอง ให้ผู้ร่วมงานทราบและเข้าใจได้ง่าย
2. ช่วยเป็นแนวทางในการควบคุมการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย
3. ช่วยฝึกนิสัยในการจัดลำดับขั้นตอนความคิดให้เป็นระบบ
4. ช่วยทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถวางแผนป้องกันความเสียหายจากการทำงานได้

ที่มาของการออกแบบงานประดิษฐ์

1. การศึกษาแบบของงานที่ตนสนใจจากหนังสือ นิตยสารแล้วทดลองปฏิบัติ

2. การดัดแปลงแบบที่มีอยู่เดิม หรือแบบตัวอย่างโดยทำการศึกษาแบบ จนเกิดความเข้าใจ จึงปฏิบัติการ

3. สร้างแบบ โดยการนำเอาแนวความคิดหรือความคิดสร้างสรรค์ของตนเองไปผสมผสาน ทำให้ได้แบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนใคร

4. การออกแบบด้วยตนเองคือการออกแบบที่เกิดจากแนวคิดของตนเองและทดลองปฏิบัติ สร้างแบบจนได้แบบที่สวยงาม เหมาะสมตามความต้องการ

งานประดิษฐ์ทั่วไป

งานประดิษฐ์ที่เกิดจากแนวความคิดหรือความคิดสร้างสรรค์ที่มุ่งสร้างผลงานโดยมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

- ประดิษฐ์เพื่อเป็นของเล่น

- ประดิษฐ์เพื่อเป็นของใช้

- ประดิษฐ์ของตกแต่งบ้าน

แผนการจัดฝึกอบรมที่ 4 หน่วยที่ 4 การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

คำอธิบายประจำหน่วย

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตุ๊กตานกฮูกหอม ประโยชน์ อธิบายวัสดุ อุปกรณ์ ขั้นตอนวิธีการทำ การคำนวณต้นทุนค่าใช้จ่าย และสามารถลงมือปฏิบัติได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอมได้อย่างถูกต้อง
2. อธิบายขั้นตอนการประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม
3. ปฏิบัติตามขั้นตอนการประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอมได้อย่างถูกต้อง
4. ประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหาการประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตุ๊กตานกฮูกหอม
- วัสดุและอุปกรณ์
- ขั้นตอนการทำ

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ผู้สอนบรรยายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตุ๊กตานกฮูกหอม เช่น ความหมาย วัสดุและอุปกรณ์ ประโยชน์ เป็นต้น
2. ผู้สอนแนะนำ วัสดุและอุปกรณ์ และขั้นตอนการทำตุ๊กตานกฮูกหอม
3. ผู้สอนสาธิตการทำตุ๊กตานกฮูกหอม
4. จัดกลุ่มให้ผู้เข้าฝึกอบรม ให้ฝึกปฏิบัติตามเอกสารประกอบการบรรยาย
5. นำเสนอผลงานและร่วมกันอภิปรายผลงาน
6. ผู้สอนสรุปการฝึกอบรมหน่วยที่ 4

สื่อในการฝึกอบรมหน่วยที่ 4

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหน่วยที่ 4 เรื่อง ตุ๊กตานกฮูกหอม
2. วัสดุและอุปกรณ์ในการทำตุ๊กตานกฮูกหอม
3. ตัวอย่างผลงาน

การวัดและการประเมินผล

ประเมินจากผลงาน การปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

เนื้อหาหน่วยการฝึกอบรมที่ 4 การประดิษฐ์ตุ๊กตานกฮูกหอม

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับตุ๊กตานกฮูกหอม

ตุ๊กตานกฮูกหอมเป็นของน่ารักทำจากผ้าสักหลาด หรือผ้าชนิดอื่น ๆ ตามความนิยม มีหลากสี หลากลาย ขึ้นอยู่กับจินตนาการความพอใจของผู้ประดิษฐ์ และความต้องการของท้องตลาด โดยผู้ประดิษฐ์ สามารถคิดค้นหาวิธีการและรูปแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตุ๊กตานกฮูกหอมเป็นการย่อส่วนของนกฮูกที่มีอยู่จริงตามธรรมชาติให้มีขนาดเล็กลงแล้วเสริมแต่งให้สวยงามแปลกตา เมื่อประดิษฐ์เสร็จแล้ว สามารถบรรจุเม็ดน้ำหอมที่ทำจากโคมแต่งกลิ่นให้มีกลิ่นหอมตามต้องการ ตามเอกสารมาตรฐานชุมชนจะถูกจัดอยู่ในหมวดประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรปรับอากาศ ซึ่งหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นโดยนำ เม็ดน้ำหอมปรับอากาศ ที่ปรุงแต่งกลิ่นจากธรรมชาติ เช่น กลิ่นส้ม ตะไคร้หอม ดอกไม้กลิ่นต่าง ๆ หรืออาจเพิ่มเติมพิมเสน การบูร หรือน้ำมันหอมระเหย และนำไปบรรจุในบรรจุภัณฑ์ตามความเหมาะสม มีคุณสมบัติช่วยลดกลิ่นอับและขจัดกลิ่นในอากาศ ช่วยให้อากาศสดชื่น ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย หรือยังช่วยไล่แมลงได้นอกจากนี้ยังสามารถทำจำหน่ายเป็นของน่ารักในงานแต่งงาน หรืองานพิธีต่าง ตามโอกาสได้

วัสดุสำหรับทำนกฮูก 1 ตัว

1. ผ้าสักหลาดสีส้มวง ขนาด 10 x 14 เซนติเมตร จำนวน 2 ชิ้น
2. ผ้าสักหลาดสีชมพู ขนาด 5.5 x 10 เซนติเมตร จำนวน 1 ชิ้น
3. ผ้าสักหลาดสีขาว ขนาด 4 x 4 เซนติเมตร จำนวน 2 ชิ้น
4. ผ้าตาข่ายสีขาว ขนาด 6x6 เซนติเมตร จำนวน 1 ชิ้น
4. แถบผ้าลูกไม้สีต่าง ๆ สำหรับทำที่ห้อย
6. โยสังเคราะห์หัวสีขาว
7. เม็ดน้ำหอมกลิ่นมะลิ ลาเวนเดอร์ กุหลาบ ตะไคร้ กลัวยไม้ธูป 10 บาท

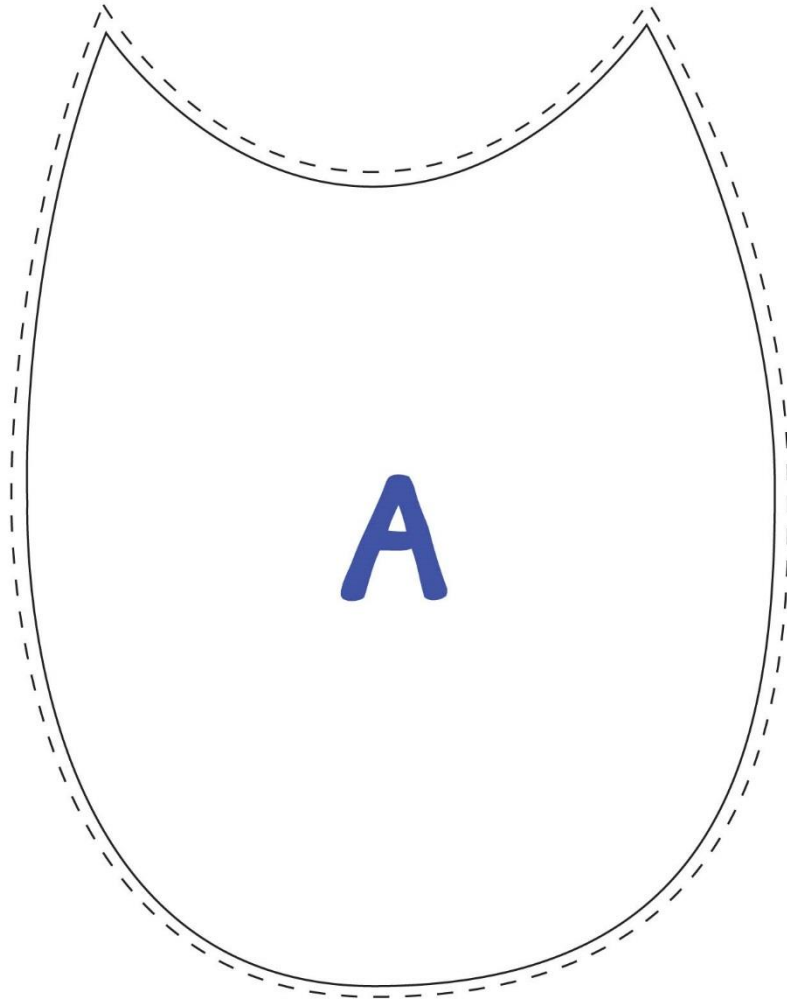
อุปกรณ์

1. เข็มมือ เบอร์ 9
2. ไหมปักม่วงอ่อน 1 ใจ
3. กรรไกร

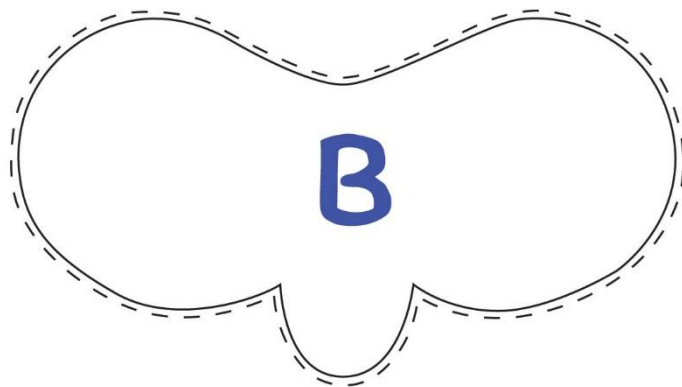
ขั้นตอนการทำ

1. วาดแบบต่างๆ ลงบนกระดาษ ดังนี้

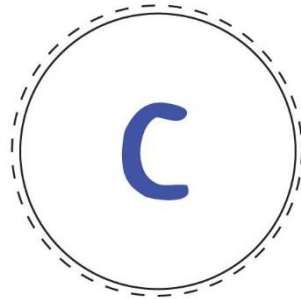
1.1 ลำตัวนกฮูก วางแบบ A

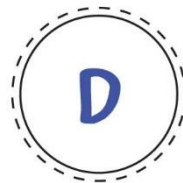
1.2 จมูกนกฮูก วางแบบ B

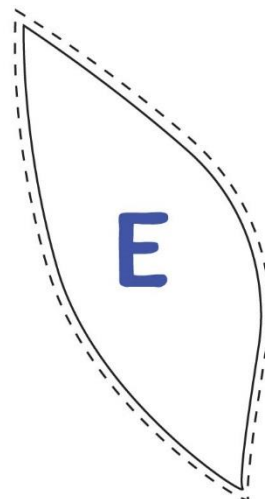
1.3 ลูกตาดำนกฐน กวางแบบ C

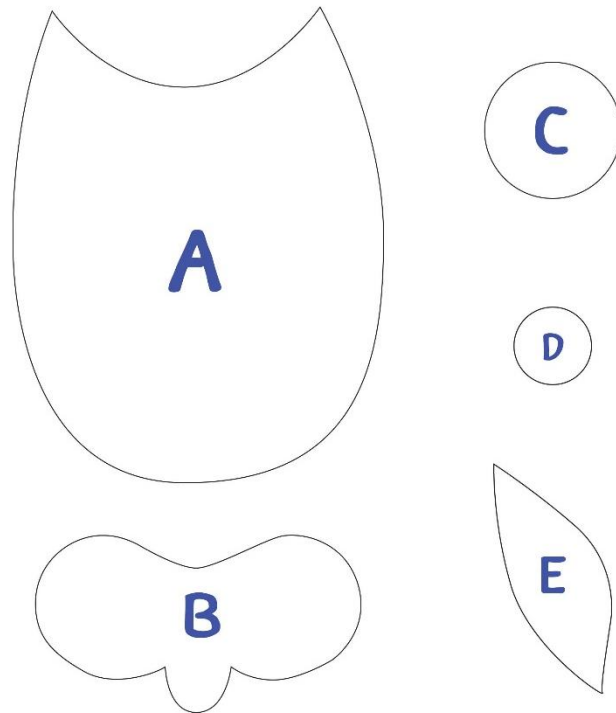

1.4 ลูกตาขาวนกฐน กวางแบบ D

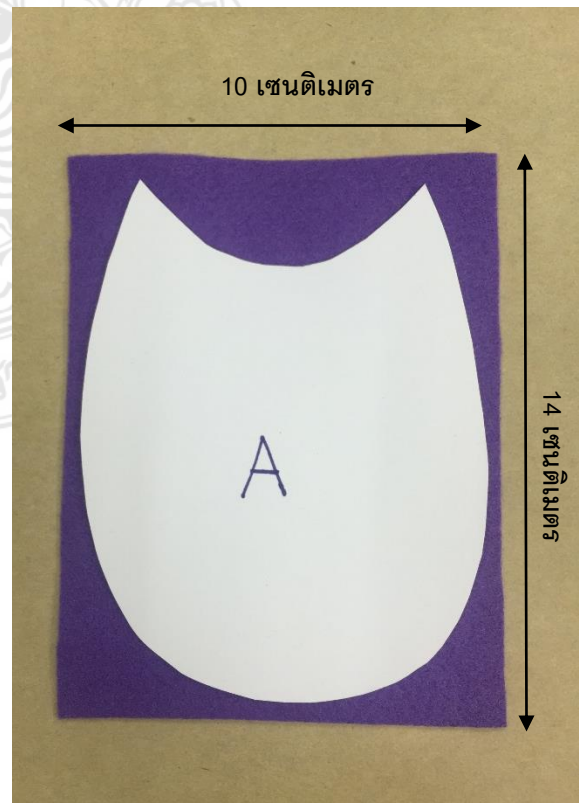
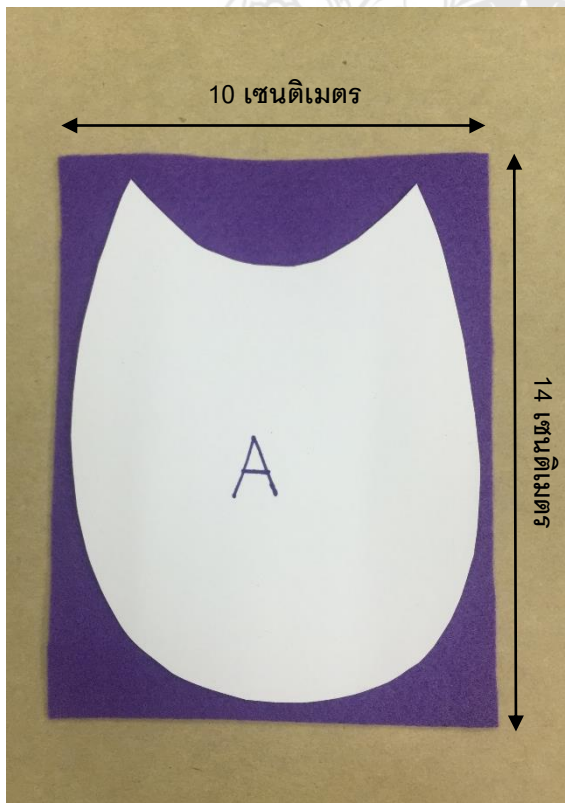
1.5 ปีกนกฐน กวางแบบ E

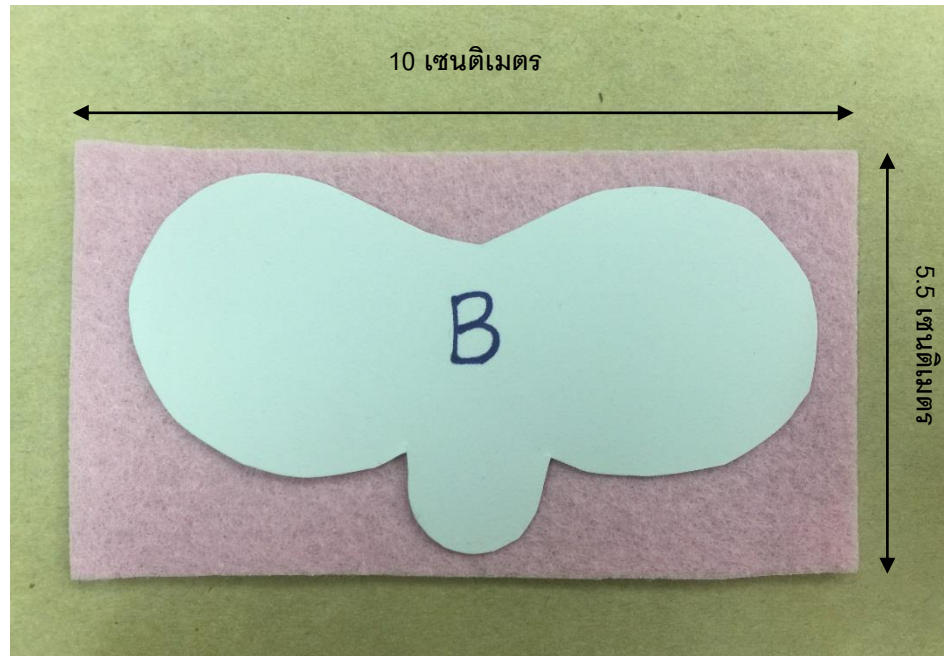

2. นำแบบตัดแต่ละส่วนมาวางลงบนผ้าสักหลาดที่เตรียมไว้ ดังนี้

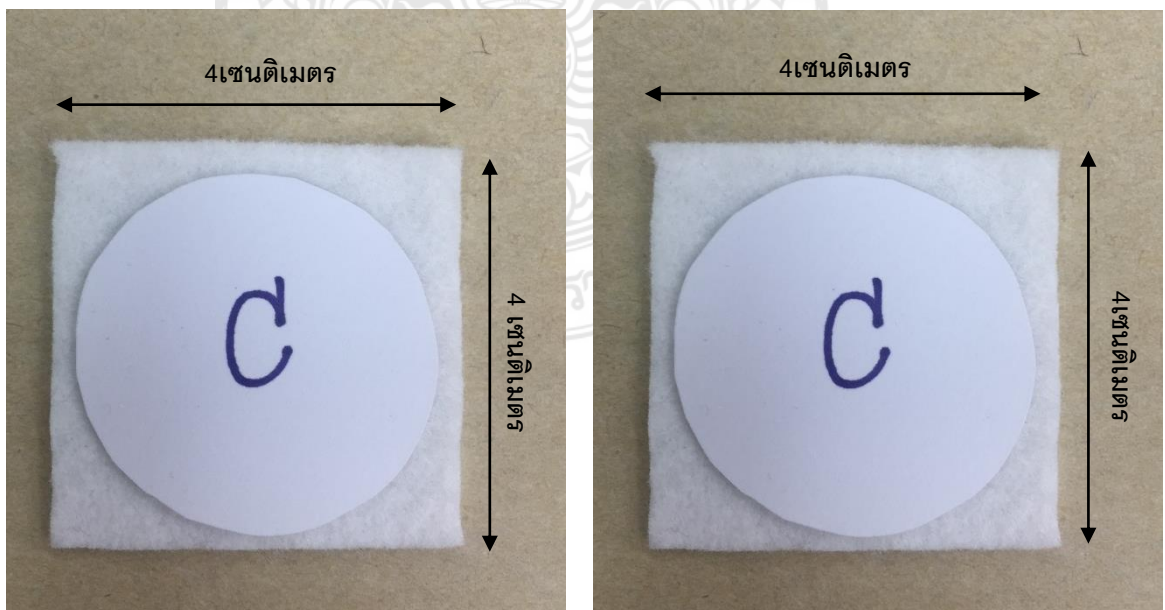
2.1 ตัดผ้าสักหลาดสีม่วง ขนาด 10 x 14 เซนติเมตร วางแบบ A คือลำตัว จำนวน 2 ชิ้น

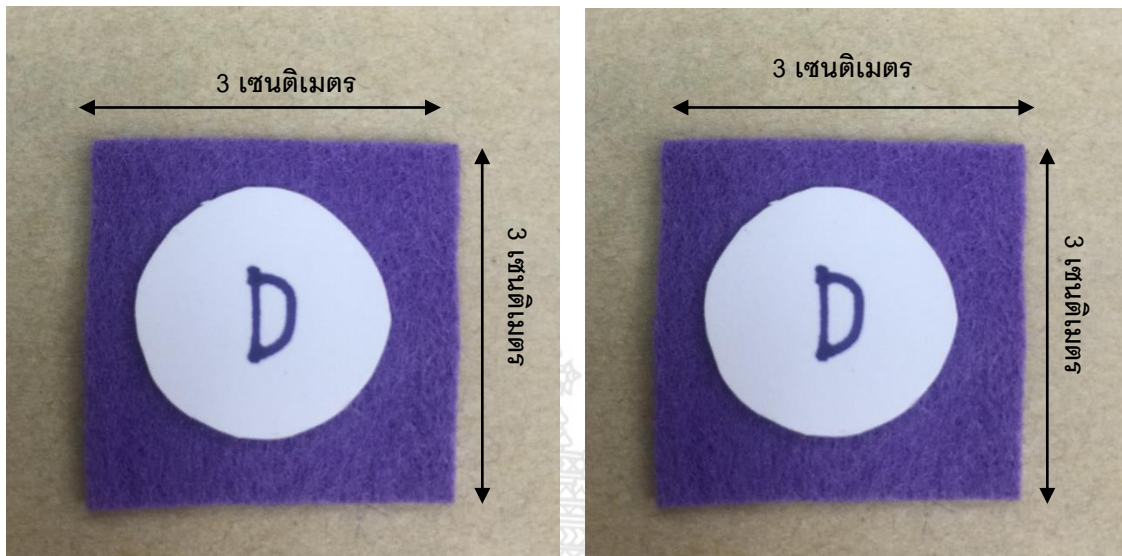
2.2 ตัดผ้าสักหลาดสีชมพู ขนาด 5.5 x 10 เซนติเมตร วางแบบ B คือใบหน้า
จำนวน 1 ชิ้น

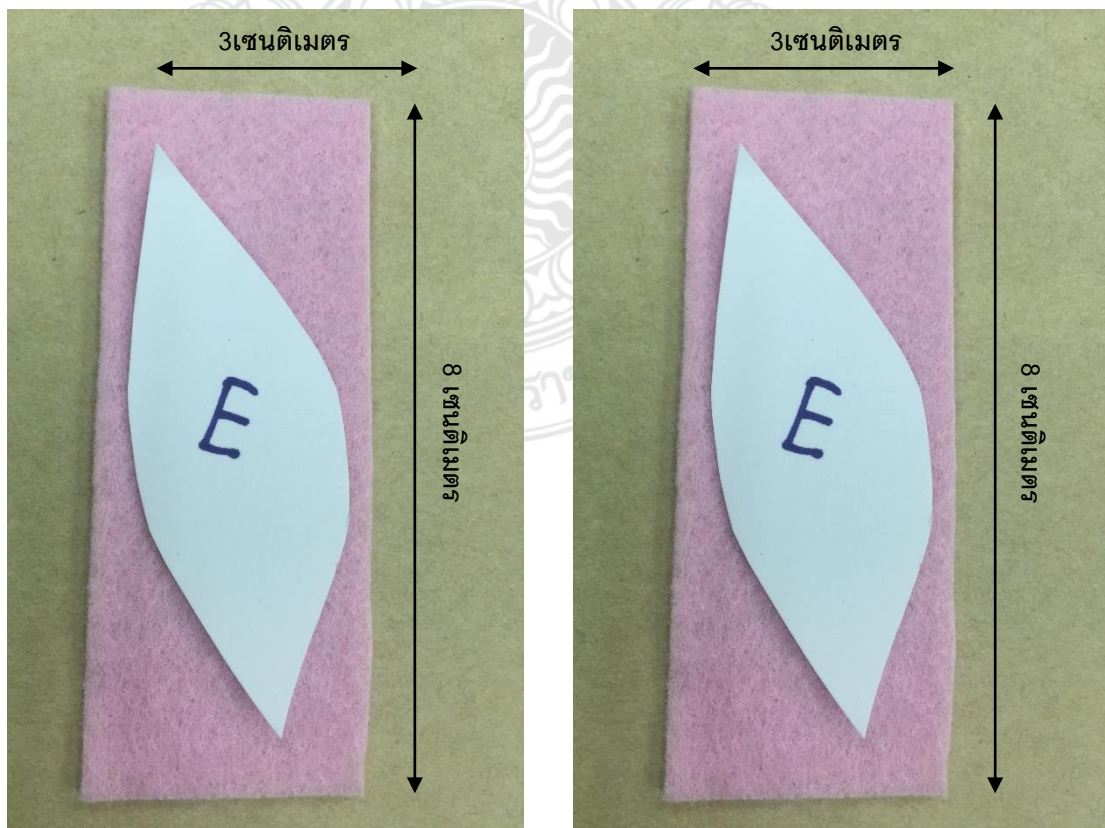
2.3 ตัดผ้าสักหลาดสีขาว ขนาด 4 x 4 เซนติเมตร วางแบบ C คือตาขาว
จำนวน 2 ชิ้น

2.4 ตัดผ้าสักหลาดสีม่วง ขนาด 3 x 3 เซนติเมตร วางแบบ D คือตัวดำ
จำนวน 2 ชิ้น

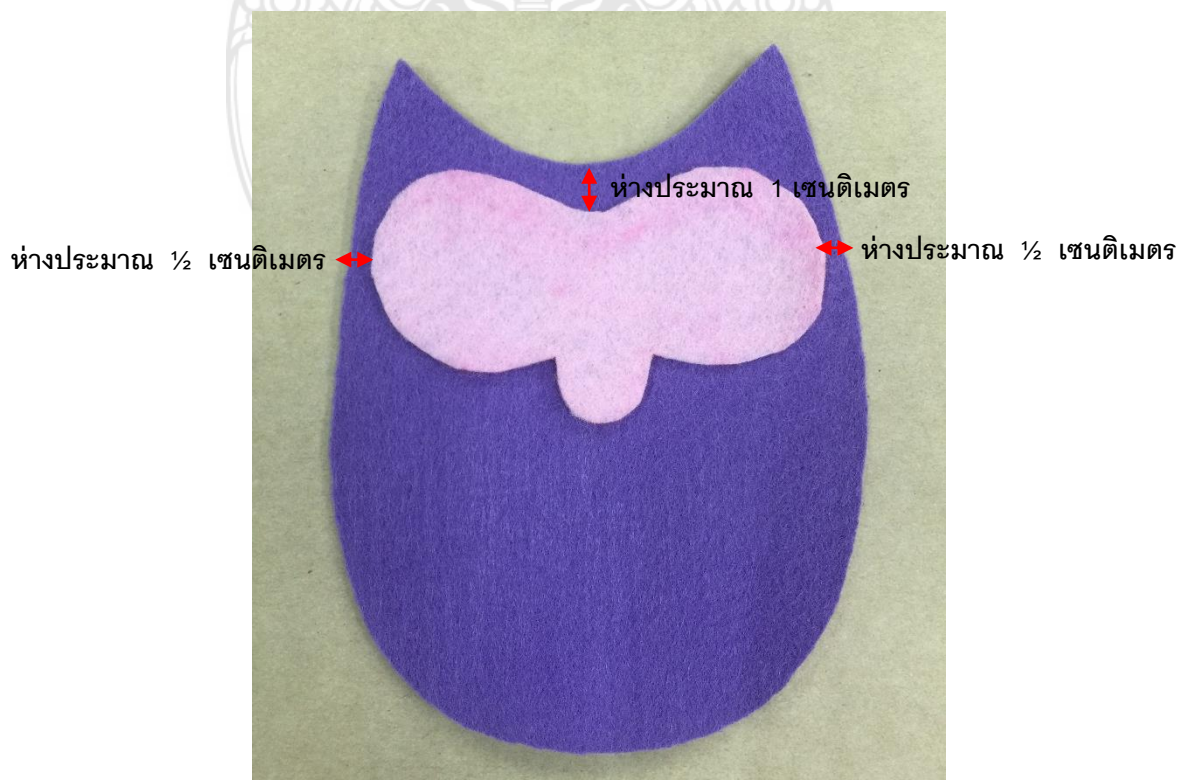
2.5 ตัดผ้าสักหลาดผ้าสีชมพู ขนาด 3 x 8 เซนติเมตร วางแบบ E คือปีก
จำนวน 2 ชิ้น

3. นำแบบตัดส่วนต่าง ๆ ของนกฮูก มาประกอบกัน ดังต่อไปนี้

3.1 วางส่วนจมูกของนกฮูก และใช้กาวยางติดเพื่อให้่ายต่อการเย็บ ดังภาพ

3.2 วางส่วนของลูกตาขาวที่บนจมูกของนกฮูก และใช้กาวยางติดเพื่อให้ง่ายต่อ
การเย็บ ดังภาพ

3.3 วางส่วนของลูกตาดำที่บนลูกตาขาว และใช้กาวยางติดเพื่อให้ง่ายต่อการ
เย็บ ดังภาพ

3.4 วางส่วนของปีกด้านข้างทั้ง 2 ด้าน และใช้กาวยางติดเพื่อให้ง่ายต่อการเย็บ

ดังภาพ

4. เย็บรอบ ๆ ดวงตาของนกฮูก ด้วยไหมปักโดยเย็บแบบเนาถี่ เพื่อความทนทาน และเพื่อเพิ่มลวดลายให้สวยงามกับนกฮูก ดังภาพ

5. ตัดแถบผ้าลูกไม้วางไว้ด้านบนระหว่างตัว นำสีกหลาดอีกผืนมาประกบเข้าด้วยกัน

ดังภาพ

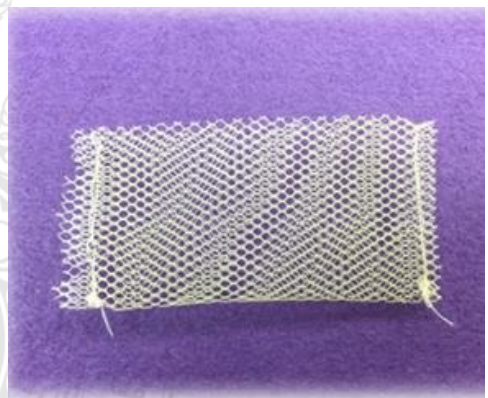
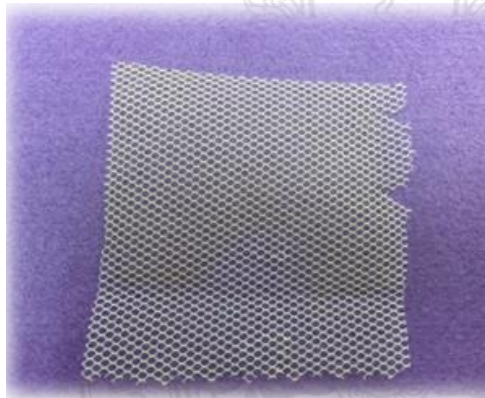
6. ใช้เข็มหมุดปักไว้ที่ตัวนกฮูก และประกบกันเป็นลำตัว เย็บเนารอบตัวนกฮูกโดยให้มีระยะห่างเท่า ๆ กัน โดยเหลือช่องว่างสำหรับใส่ใยสังเคราะห์

7. ใส่ใยสังเคราะห์เข้าไปในตัวนกฮูก ให้พองขึ้นตามต้องการ

8. ตัดผ้าตาข่าย ขนาด 6 x 6 เซนติเมตร พับประกอบเพื่อเย็บโดยรอบ โดยเหลือพื้นที่ในการใส่เม็ดน้ำหอม

9. ใส่เม็ดน้ำหอมในถุงผ้าตาข่ายโดยใส่ประมาณ 2 ช้อนชา และเย็บปิดปากถุง

10. นำเม็ดหอมที่แบ่งใส่ถุงใส่เข้าไปในตัวนกฮูก อาจจะใส่ใยสังเคราะห์เพิ่มเข้าไปได้
หลังจากนั้นก็ทำการเย็บปิดให้เรียบร้อย

แผนการจัดฝึกอบรมที่ 5
การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

คำอธิบายประจำหน่วย

ศึกษาและอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนและหลักการกำหนดราคาขาย และนำไปคิดคำนวณราคาของผลิตภัณฑ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถคิดคำนวณต้นทุนและกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ได้

เนื้อหา

การคำนวณต้นทุน และการกำหนดราคาขาย

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. ผู้สอนและผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน เรื่องการประดิษฐ์ของชั่วคราว เกี่ยวกับราคาของวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อนำมาคำนวณต้นทุน และการกำหนดราคาขาย
2. ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาเรื่อง การคำนวณต้นทุน และการกำหนดราคาขาย
3. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสรุปความรู้โดยการอภิปรายและตอบคำถามในหน่วยที่ 5

สื่อในการฝึกอบรมหน่วยที่ 5

เอกสารประกอบการฝึกอบรมหน่วยที่ 5 เรื่องการคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

การวัดและการประเมินผล

ประเมินจากการอภิปราย และการตอบคำถาม

เนื้อหาหน่วยการฝึกอบรมที่ 5 การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย

หลักการคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคาขาย (ชฎานิน, 2555)

การกำหนดราคาจำหน่าย

การกำหนดราคาจำหน่าย เป็นการตั้งราคาขายผลิตภัณฑ์ให้สามารถขายได้โดยมีกำไรเพียงพอในการดำเนินกิจการ รวมทั้งมีเงินเพียงพอในการพัฒนากิจการและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในการกำหนดราคาจำหน่ายให้มีผลกำไรนั้นไม่จำเป็นต้องตั้งราคาสูงเพื่อให้ได้ผลกำไรมาก แต่ควรตั้งราคาต่อหน่วยต่อชิ้นพอสมควรไม่แพงเกินไป ทั้งนี้เพื่อให้การหมุนของผลิตภัณฑ์ มีสภาพคล่องตัว โดยในการตั้งราคาขายนั้นควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ต้นทุนการผลิต หมายถึง การคิดราคาวัสดุต่างๆ ในการผลิต โดยคิดเฉพาะส่วนที่ใช้ผลิตเช่น วัสดุขวดใส่สมุนไพรมาน 20 ใบๆ ละ 10 บาท รวมเป็นเงิน 200 บาท ใช้ไป 18 ใบ ดังนั้นราคา ต้นทุนการผลิตเป็นเงิน 180 บาท เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่าย หมายถึง การจ่ายเงินทุกชนิดที่เกิดจากการผลิตขึ้นงาน เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าพาหนะค่าขนส่ง ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้า เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าโฆษณา เป็นต้น

3. จำนวนเงินที่บวกเพิ่ม หมายถึง จำนวนเงินที่บวกรวมกับราคาผลิตภัณฑ์ โดยเพิ่มจากราคาต้นทุนและค่าใช้จ่าย หรือเรียกว่า “กำไร”

วิธีการขั้นพื้นฐานในการตั้งราคา

วิธีการขั้นพื้นฐานในการตั้งราคา (Basic Methods of Setting Price) นิยมกันอยู่ทั่วไป 3 วิธีคือ

1. วิธีการตั้งราคาโดยยึดต้นทุนเป็นเกณฑ์
2. วิธีการตั้งราคาโดยยึดความต้องการของตลาดเป็นเกณฑ์
3. วิธีการตั้งราคาโดยยึดการแข่งขันเป็นเกณฑ์

1.วิธีการตั้งราคาโดยยึดต้นทุนเป็นเกณฑ์ วิธีปฏิบัติมี 2 แบบคือ

1.1 ตั้งราคาโดยคิดต้นทุนบวกกำไร

$$\text{ราคาขายต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนทั้งหมด} + \text{กำไรที่ต้องการ}$$

จำนวนการผลิต วิธีนี้จะใช้ได้ต้องแน่ใจว่า จำนวนผลิตต้องเท่ากับจำนวนจำหน่าย ผู้ขาย จึงจะมีกำไรตามที่ต้องการสำหรับพ่อค้าคนกลาง อาจะบวกรำไรกับต้นทุนได้หลายลักษณะ เช่น

(กำไร) - ราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุนต่อหน่วย + 10% ของราคาขาย

(กำไร) - ราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุนต่อหน่วย + 10% ของราคาทุน

1.2 วิธีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

จุดคุ้มทุน (Break-Even Point) เป็นจุดที่แสดงว่า ปริมาณ ณ จุดของการผลิต หรือการจำหน่าย รายได้รวมจะเท่ากับต้นทุนรวมพอดี

2. วิธีการตั้งราคาโดยยึดความต้องการของตลาดเป็นเกณฑ์การพิจารณาตั้งราคา

โดยยึดความต้องการของตลาดเป็นเกณฑ์นั้น สามารถจำแนกได้เป็นลักษณะย่อย ๆ ดังนี้

2.1 การตั้งราคาในตลาดผูกขาด

2.2 การตั้งราคาในตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์

2.3 การตั้งราคาในตลาดที่มีการแข่งขันน้อยราย ระดับราคาที่เหมาะสมของสินค้า

ในตลาดทั้ง 3 ประเภท อาศัยแนวความคิดเดียวกัน คือ ผู้ผลิตต้องพยายามผลิต และขายในปริมาณที่ทำให้เกิดกำไรสูงสุด โดยสรุปได้ว่า ระดับราคาที่เหมาะสม อยู่ที่ปริมาณการผลิตที่ทำให้ต้นทุนเพิ่มเท่ากับรายได้ส่วนเพิ่ม แต่ราคาจะต่างกัน ตามลักษณะเส้นอุปสงค์ของตลาดแต่ละประเภท

2.4 การตั้งราคาในตลาดที่มีความแตกต่างกันในด้านความต้องการ ซึ่งระดับราคาจะแตกต่างกันตามกรณี เช่น

- ลูกคามีมากกว่า 1 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีความต้องการสินค้าแตกต่างกัน กลุ่มใด มีความต้องการและความจำเป็นมาก ราคาจะสูงกว่ากลุ่มอื่น

- ลูกค้าแต่ละกลุ่มอยู่ห่างไกลกันทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมายแตกต่างกันไปด้วย

3. วิธีการตั้งราคาโดยยึดการแข่งขันเป็นเกณฑ์

การตั้งราคาโดยมุ่งพิจารณาที่การแข่งขัน เป็นวิธีการที่นักการตลาดเห็นความสำคัญของคู่แข่งมากกว่าความสำคัญของความต้องการของตลาดและต้นทุน ลักษณะ ราคา เช่นนี้อาจเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อเอาชนะคู่แข่ง ระดับราคา ไม่จำเป็นต้องเท่าเทียมกับคู่แข่ง อาจสูงกว่าหรือต่ำกว่าก็ได้ ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนถึงการตั้งราคาในลักษณะนี้ได้แก่

3.1 การกำหนดราคาตามคู่แข่งชั้น

3.2 การกำหนดราคาโดยยื่นซองประมูล

- ช่วงเวลาที่ขายสินค้าแตกต่างกัน ระดับราคาสินค้าที่กำหนดในแต่ละช่วง เวลาจะไม่เท่ากัน เช่น รถรับ-ส่งสองแถว เป็นต้น

หลักการคำนวณกำไรผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย

การคำนวณกำไรผลิตภัณฑ์ เป็นวิธีการคิดราคาขาย เพื่อให้ได้เงินเพิ่มจากต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งมีหลักการคิดกำไรผลิตภัณฑ์ได้หลายวิธี เช่น การคิดกำไรโดยบวกเพิ่มจำนวนเงินต่อชิ้น คิดกำไรโดยบวกเพิ่มจำนวนเงินต่อจำนวนครั้งของการขาย หรือคิดกำไรจากร้อยละของราคาต้นทุนการผลิต เป็นต้น (หทัยรัตน์, 2549)

ตัวอย่างการคำนวณโดยวิธีบวกจำนวนเงินเพิ่มจากราคาต้นทุนการผลิต

ขั้นที่ 1 คิดค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้า โดยนำราคาต้นทุนบวกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ขั้นที่ 2 คิดกำไรทั้งหมด โดยเอาผลลัพธ์ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้า คูณด้วยกำไรที่ต้องการ และหารด้วย 100

ขั้นที่ 3 คิดราคาขายผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยเอาผลลัพธ์ของกำไรทั้งหมด บวกค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้า

ขั้นที่ 4 คิดราคาต่อชิ้น โดยเอาราคาขายผลิตภัณฑ์ทั้งหมด หารด้วยจำนวนผลิตภัณฑ์

หลักในการจัดจำหน่าย

ในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นการมุ่งหวังเพื่อผลกำไร ดังนั้นผู้จำหน่ายควรวางวิธีการให้ผู้ซื้อประทับใจในสินค้า ดังนี้

1. ให้บริการข้อมูลการผลิตโดยตรงไปตรงมาและข้อความชัดเจน
2. การบรรจุภัณฑ์ผลิตสวยงาม น่าสนใจ
3. ภาพของผลผลิตตรงตามสลากสินค้า หรือตรงตามโฆษณา
4. สินค้ามีจำหน่ายให้บริการหลายแห่ง สะดวกต่อการซื้อหา
5. รูปร่าง รูปทรงสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เช่น สะดวกสบายต่อการใช้ ทนทาน ดูแลรักษาง่าย เป็นต้น

6. ดำเนินการส่งสินค้าแก่ผู้สั่งซื้ออย่างตรงเวลา

7. มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการเสียภาษีและรักษาสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ของการจัดจำหน่าย

การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้เกิดธุรกิจการตลาดจำหน่ายสินค้า
2. ทำให้ผู้บริโภคสะดวกในการเลือกซื้อผลผลิตที่ต้องการ
3. ทำให้เกิดการพัฒนาผลผลิต เพราะสินค้าแต่ละชนิด มีผู้ผลิตหลายราย ดังนั้นทำให้เกิดภาวะการแข่งขัน ทั้งด้านผลผลิตและราคา ผลผลิตที่มีคุณภาพ และราคายุติธรรม
4. ทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย
5. ช่วยให้ผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นและมีรายได้สำหรับใช้ในการดำรงชีวิต

คุณสมบัติของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์

ผู้จำหน่ายสินค้าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ซื้อ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของลูกค้า ดังนั้นผู้จำหน่ายสินค้า ควรมีคุณสมบัติที่สามารถดึงดูดใจ และมีจรรยาบรรณในการจำหน่ายสินค้า ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและลูกค้า โดยให้ข้อมูลสินค้าแก่ลูกค้าตามความเป็นจริง
2. มีความรู้ในผลผลิตที่จำหน่ายเป็นอย่างดี
3. มีความคิดก้าวหน้าที่จะพัฒนาผลผลิตอยู่เสมอ
4. มีความสามารถในการจัดส่งสินค้าได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและตรงเวลา
5. มีการกำหนดราคาขายสูงกว่าราคาต้นทุนพอสมควร โดยไม่เอาเปรียบลูกค้า
6. มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อลูกค้า หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความสุภาพ

มากเกินไป

การคำนวณราคาตุ๊กตานกฮูกหอม

ค่าวัสดุ

1. ผ้าสักหลาดสีม่วง หน้า 1.4 มิลลิเมตร หน้ากว้าง 90 เซนติเมตร ยาว 1 เมตร
ราคา 80 บาท สามารถตัดตุ๊กนกฮูกได้ 25 ตัว
 2. ผ้าสักหลาดสีชมพู หน้า 1.4 มิลลิเมตร หน้ากว้าง 90 เซนติเมตร ยาว ½ เมตร
ราคา 40 บาท (ใช้สำหรับนกฮูก 25 ตัว)
 3. ผ้าสักหลาดสีขาว หน้า 1.4 มิลลิเมตร หน้ากว้าง 90 เซนติเมตร ยาว 25
เซนติเมตร ราคา 20 บาท (ใช้สำหรับนกฮูก 25 ตัว)
 4. ไยสังเคราะห์ 1 กิโลกรัม ราคา 60 บาท
 5. ไหมปัก 1 ใจ ราคา 25 บาท
 6. แถบผ้าลูกไม้ 1 เมตร ราคา 15 บาท
 7. เม็ดน้ำหอม 1 ถุง 10 บาท
- รวม 250 บาท

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนรวม} &= \text{ค่าวัสดุทุกชนิดทั้งหมด} \\ &= 250 \text{ บาท} / 25 \text{ ชิ้น} \end{aligned}$$

$$\text{ต้นทุนชิ้นละ} = 10 \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned} \text{ราคาขาย} &= \text{ต้นทุน} + \text{ค่าแรง (30\%)} + \text{ค่าสาธารณูปโภค (20\%)} + \text{กำไร (50\%)} \\ &= 10 \text{ บาท} + 4.20 \text{ บาท} + 2.80 \text{ บาท} + 7 \text{ บาท} \\ &= 24 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ขายได้} &= \text{จำนวนที่ขาย} \times \text{ราคาขาย} \\ &= 25 \times 24 \text{ บาท} \\ &= 600 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กำไรที่ได้} &= \text{ขายได้} - \text{ต้นทุน} \\ &= 600 - 250 \\ &= 350 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ภาคผนวก ง

ผลของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน
ด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย

ตารางผนวกที่ 1 ผลของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรบวิชาชีพ
ระยะสั้นด้านคหกรรมศาสตร์ กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนค่าความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ระดับ ความ เหมาะสม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	องค์ประกอบของหลักสูตร								
	1.1 หลักการและเหตุผล มีความเป็นเหตุเป็นผล มีแนวทางในการพัฒนา สอดคล้องกับส่วนประกอบอื่นๆ	1	1	1	1	1	5	1	มาก
	1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความชัดเจน สอดรับกับหลักการและเนื้อหาสาระ	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	1.3 การเลือกเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับผู้เข้ารับฝึกอบรบ เป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับฝึกอบรบ	1	1	1	1	1	5	1	มาก
	1.4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรบ ตอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการเรียง ลำดับความยากง่าย มีความน่าสนใจ	1	1	1	1	1	5	1	มาก

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนค่าความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ระดับ ความ เหมาะสม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	องค์ประกอบของหลักสูตร (ต่อ)								
	1.5 การเลือกประสบการณ์เรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ตอบสนองด้านความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างทักษะคิดแก้ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม	1	1	0	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	1.6 การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้สนองต่อจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรมีความเหมาะสมกับ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีขั้นตอนที่ ชัดเจน น่าสนใจและเป็น ประโยชน์ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม	1	1	1	1	1	5	1	มาก
	1.7 การเลือกใช้สื่อเหมาะสม ส่งเสริมเนื้อหาและกิจกรรมใน การฝึกอบรม มีความน่าสนใจ เสริมสร้างความรู้ ทักษะและ ทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอบรม	1	-1	1	1	1	3	0.60	น้อย
	1.8 วิธีการวัดและการประเมินผล มีความชัดเจน สามารถตอบ สนองต่อจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร เหมาะสมกับผู้เข้าร่วม การฝึกอบรม	1	-1	1	1	1	3	0.60	น้อย

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนค่าความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ระดับ ความ เหมาะสม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
2.	แผนการจัดการฝึกอบรม (วัตถุประสงค์)								
	2.1 ความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1	1	0	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	2.2 วัตถุประสงค์มีความตรง กับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผน การฝึกอบรมตามแต่ละหน่วย	1	1	1	1	1	5	1	มาก
	2.3 สอดคล้องกับกิจกรรมใน การฝึกอบรม	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	2.4 สอดคล้องกับวิธีการ ประเมินผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
3.	แผนการจัดฝึกอบรม (เนื้อหา)								
	3.1 มีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและ วัตถุประสงค์แต่ละแผนการ ฝึกอบรม	1	1	1	1	1	5	1	มาก
	3.2 มีความถูกต้อง ชัดเจนและ น่าสนใจ	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	3.3 มีการจัดเรียงความง่ายไป ยาก	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	3.4 ตอบสนองด้านความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างทักษะคติ แก่ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	3.5 เป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วม การอบรม	1	1	1	1	1	5	1	มาก

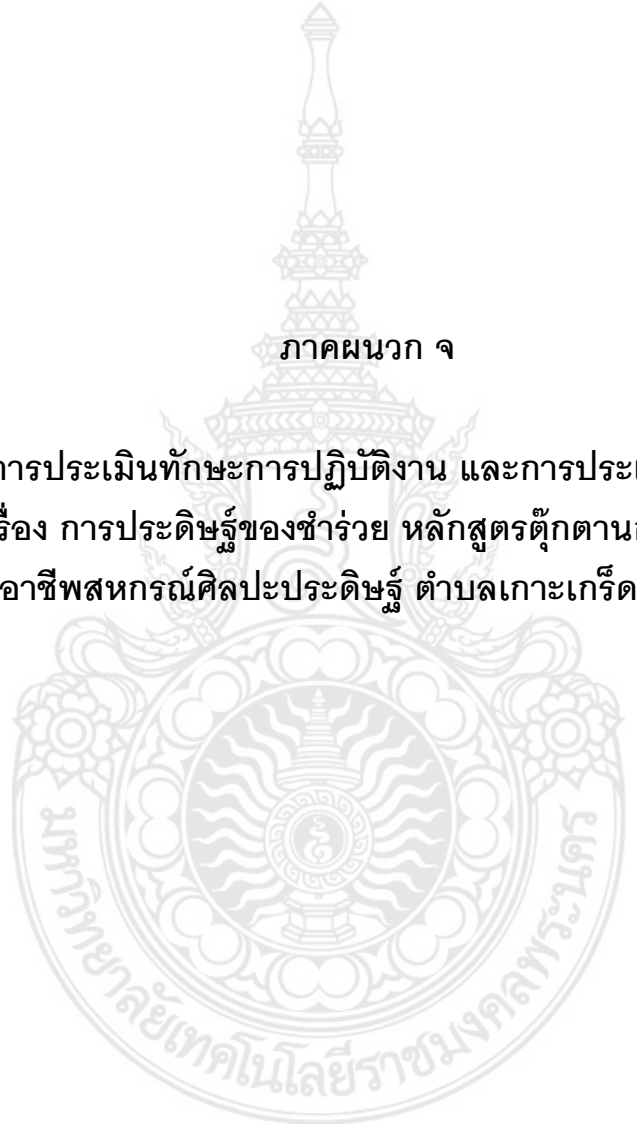
ข้อ	ประเด็นการประเมิน	คะแนนค่าความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ระดับ ความ เหมาะสม
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4.	แผนการจัดการฝึกอบรม								
	4.1 มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	4.2 มีช่วยเสริมกิจกรรมให้น่าสนใจและบรรลุวัตถุประสงค์	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
5.	แผนการจัดการฝึกอบรม (การวัดและประเมินผล)								
	5.1 มีความสอดคล้องและสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1	มาก
	5.2 มีความถูกต้องและชัดเจนในเกณฑ์การวัดและการแปลผล	0	1	1	1	1	4	0.80	ปานกลาง
	รวม	12	17	19	21	21	92	18.00	
สรุป	เฉลี่ย	0.5	0.8	0.9	1.0	1.0	4.38	0.86	
		7	1	0	0	0			
	คิดเป็นร้อยละ						85.71		นำไปใช้ได้

จากการวิเคราะห์การตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร หลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ เนื่องจากหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 85.71 หากวิเคราะห์เป็นส่วนๆ หลักสูตรนี้ยังมีบางส่วนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรสามารถนำไปใช้แก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ความรู้และทักษะอย่างแท้จริง รวมถึงผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร เรื่องที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขนั้นคือ เรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรใน

ส่วนของสื่อและวิธีการวัด และการประเมินจากผลข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนั้นได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

1. สื่อ ควรคำนึงถึงวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรเป็นรูปภาพมากกว่าตัวหนังสือ ส่วนที่เป็นตัวหนังสือควรจะใช้ตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน
2. วิธีการวัดและการประเมินผล ควรสร้างเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ไม่ควรยากและละเอียดจนเกินไป เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้นมีอายุ ความรู้ระดับพื้นฐานของทักษะที่แตกต่างกัน

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน
เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม
ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตารางผนวกที่ 2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม
ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

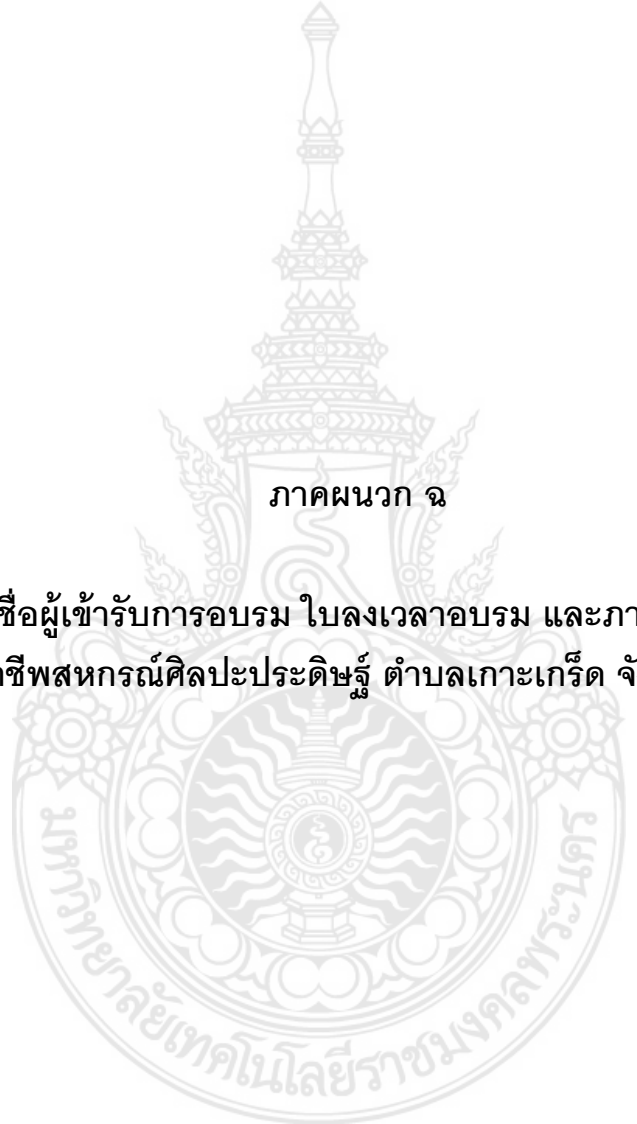
รายชื่อผู้เข้าร่วมฝึกอบรม	การปฏิบัติงาน									รวม	ผลงาน															รวม	รวมทั้ง หมด	เฉลี่ย	เกณฑ์ การ ประเมิน
	การเลือกวัสดุและ อุปกรณ์สำหรับ การปฏิบัติงาน			การปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน			ปฏิบัติงานได้ทัน ตามเวลาที่กำหนด				คุณภาพของผลงาน			ความสวยงาม			ชิ้นงานสะอาด			ความประณีต			การนำไปใช้						
	3	2	1	3	2	1	3	2	1		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1				
1. นางประทวน เปรมพรหม	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			15	24	3.00	ดี
2. นางสาววิริสรา ศักดาหาญ		✓		✓				✓		6	✓			✓			✓			✓			✓			15	21	2.63	ดี
3. นายอดิศักดิ์ นามดี	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			15	24	3.00	ดี
4. นางสาวฝนทิพย์ บินอาฮาหมัด	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			15	24	3.00	ดี
5. นางสาวสุจิตรา วันยาเล		✓		✓			✓			8		✓			✓			✓		✓			✓			10	20	2.50	ดี
6. นายสหรัฐ โปรตปราน	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓				✓		12	21	2.63	ดี
7. นางนุศราพร สุขประสงค์		✓		✓			✓			8	✓			✓			✓				✓		✓			13	21	2.63	ดี
8. นางสาวกุลณัฐ สุขประสงค์		✓		✓			✓			8	✓			✓			✓			✓				✓		14	22	2.75	ดี
9. นางสาวสุกัญญา บินอาฮาหมัด	✓			✓			✓			9	✓			✓				✓		✓			✓			13	22	2.75	ดี
10. นางสาวอภิญญา วันยาเล	✓				✓		✓			8	✓			✓				✓		✓			✓			13	21	2.63	ดี

ตารางผนวกที่ 2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรศึกษานุกรม
ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมฝึกอบรม	การปฏิบัติงาน									รวม	ผลงาน															รวม	รวมทั้ง หมด	เฉลี่ย	เกณฑ์ การ ประเมิน
	การเลือกวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน			การปฏิบัติงานตามขั้นตอน			ปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่กำหนด				คุณภาพของผลงาน			ความสวยงาม			ชิ้นงานสะอาด			ความประณีต			การนำไปใช้						
	3	2	1	3	2	1	3	2	1		9	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2				
11. นางสาวมารีสา บุญมาก	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			13	22	2.75	ดี
12. นางสาวราภรณ์ อินทรพงษ์	✓			✓			✓			8	✓			✓			✓			✓			✓			14	22	2.75	ดี
13. นางวันเพ็ญ ระโหฐาน	✓			✓			✓			8	✓			✓			✓			✓			✓			13	21	2.63	ดี
14. นางสาววิณา รุ่งเรือง	✓			✓			✓			8	✓			✓			✓			✓			✓			15	23	2.88	ดี
15. นางสาวนุสรดา เดชไธ	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			15	24	3.00	ดี
16. นายธนารัตน์ หวังสะเลีบ	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			15	24	3.00	ดี
17. นายวีระชัย ชันธิวิจิ	✓			✓			✓			8	✓			✓			✓			✓			✓			14	24	3.00	ดี
18. นางสาวอริยาพร ระโหฐาน	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			14	23	2.88	ดี
19. นางลัดดาวัลย์ กลับเนียม	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			14	23	2.88	ดี
20. นางสาวปาริสา บรรดาศักดิ์	✓			✓			✓			9	✓			✓			✓			✓			✓			15	24	3.00	ดี

**ตารางผนวกที่ 2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน เรื่อง การประดิษฐ์ของชำร่วย หลักสูตรตุ๊กตานกฮูกหอม
ของกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**

รายชื่อผู้เข้าร่วมฝึกอบรม	การปฏิบัติงาน									รวม	ผลงาน															รวม	รวมทั้งหมด	เฉลี่ย	เกณฑ์การประเมิน			
	การเลือกวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงาน			การปฏิบัติงานตามขั้นตอน			ปฏิบัติงานได้ทันตามเวลาดำหนด				คุณภาพของผลงาน			ความสวยงาม			ชิ้นงานสะอาด			ความประณีต			การนำไปใช้									
	3	2	1	3	2	1	3	2	1		9	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2					1	15	24
21. นางสาวอนิศรา หมดเขียว	✓				✓		✓						8	✓				✓			✓			✓					15	23	2.88	ดี
22. นางสาวปราณี วันยาเล	✓			✓			✓						9		✓			✓				✓		✓					12	21	2.63	ดี
23. นางสาวมาเรียม สุจริต	✓			✓			✓						9		✓			✓				✓		✓					13	22	2.75	ดี
24. นางสาวปนัดดา กอเข็ม	✓				✓		✓						8		✓			✓				✓		✓					14	22	2.75	ดี
25. นายวันชัย ศักดาหาญ	✓			✓				✓					8	✓				✓			✓			✓					13	21	2.63	ดี
26. นางสาวปราณี วิชูปถัมภ์	✓			✓				✓					8	✓				✓			✓			✓					14	22	2.75	ดี
27. นางสาวปาริชาติ วันยาเล	✓				✓		✓						8	✓				✓			✓			✓					14	22	2.75	ดี
28. นางสาวลัดดา วันยาเล	✓			✓			✓						9	✓				✓			✓			✓					13	22	2.75	ดี
29. นางสาวสุรียพร สุจริต	✓			✓			✓						9	✓				✓			✓			✓					13	22	2.75	ดี
30. นางสาววิสรดา บรรดาศักดิ์	✓			✓			✓						9	✓				✓			✓			✓					15	24	3.00	ดี

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม ไบลงเวลาอบรม และภาพกิจกรรม
กลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

รายชื่อกลุ่มอาชีพสหกรณ์ศิลปะประดิษฐ์ ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
1	นางประทวน เปรมพรหม	17 หมู่ 2 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	089-026-3067
2	นางสาววิสรดา ศักดาหาญ	54/9 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-
3	นายอดิศักดิ์ นามดี	59/1 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	084-667-3621
4	นางสาวฝนทิพย์ บินอาฮาหมัด	62/3 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	085-999-9708
5	นางสาวสุจิตรา วันยาเล	60/3 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	080-606-6628
6	นายสหรัฐ โปรดปราน	54/6 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-
7	นางบุศราพร สุขประสงค์	99 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11121	085-138-1868
8	นางสาวกุลณัฐ สุขประสงค์	99 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	080-308-1865

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
9	นางสาวสุกัญญา บินอาฮาหมัด	62/2 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	083-273-4746
10	นางสาวอภิญญา วันยาเล	54 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-
11	นางสาวมาริสา บุญมาก	55 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	087-507-0664
12	นางสาววรารภรณ์ อินทรพงษ์	58/1 หมู่ 3 ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	083-986-9181
13	นางวันเพ็ญ ระโหลฐาน	73/1 หมู่ 3 ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-962-5568
14	นางสาววิณา รุ่งเรือง	62 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-
15	นางสาวนุศรา เดชไต่	90 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-
16	นายธนรัตน์ หวังสะเลิบ	56 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-584-3501
17	นายวีระชัย ชันฉวี	54/3 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-963-5040

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
18	นางสาวอริยพร ระโหฐาน	73/1 หมู่ 3 ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-962-5568
19	นางลัดดาวัลย์ กลับนิยม	85/1 หมู่ 2 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-960-8250 086-531-6413
20	นางสาวปาริสา บรรดาศักดิ์	99 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	087-682-0732
21	นางสาวอนิศรา หมัดเขียว	56/3 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-960-8665
22	นางสาวปราณี วันยาเล	55 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-960-8204
23	นางสาวมาเรียม สุขจิต	58 หมู่ 3 ตำบลท่าอิฐ อำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120	02-962-4061
24	นางสาวปนัดดา กอเข็ม	54/5 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	087-716-4380
25	นายวันชัย ศักดาหาญ	54/1 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	089-784-8140
26	นางสาวปราณี วิชูปลัมภ์	61/1 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	087-714-4025

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
27	นางสาวปาริชาติ วันยาเล	55 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-960-8204
28	นางสาวลัดดา วันยาเล	53/1 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	02-960-8204
29	นางสาวสุรีย์พร สุจริต	54/3 หมู่ 7 ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-
30	นางสาววิสรดา บรรดาศักดิ์	54/9 หมู่ 3 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี 11120	-

ภาพกิจกรรมฝึกอบรม

